

สรุปบทความย่อ

เอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศ เพื่อการวางแผนด้านการศึกษา

(UNESCO: International Institute for Educational Planning-IIEP)

สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

379.4 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 ส สรุปทศัดยอ เอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศ
เพื่อการวางแผนด้านการศึกษา
(UNESCO: International Institute for Educational Planning-IIEP)
กรุงเทพฯ : สกศ. , 2549
144 หน้า
ISBN 974-559-837-2
1. สรุปทศัดยอ
เอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา
(UNESCO: International Institute for Educational Planning-IIEP)
I. ชื่อเรื่อง

สรุปทศัดยอ

เอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา
(UNESCO: International Institute for Educational Planning-IIEP)

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 19/2549

พิมพ์ครั้งที่ 1

กุมภาพันธ์ 2549

จำนวนพิมพ์

2,000 เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ถนนสุขุไขทย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0-2668-7123 ต่อ 1211, 1212

โทรสาร 0-2243-0085

Website : <http://www.onec.go.th>

สำนักพิมพ์

บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

21/232-4 ซอยคลองหนองใหญ่ ถนนวงแหวน

เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160

โทรศัพท์ 0-2803-2694-7

โทรสาร 0-2803-4401

คำนำ

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ทำหน้าที่เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยงานที่ได้รับมอบหมายส่วนหนึ่งคือการจัดทำบทความย่อเอกสารจาก สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา ยูเนสโก (UNESCO: International Institute for Educational Planning หรือ IIEP) เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาในรายละเอียดจากเอกสารฉบับเต็มต่อไป

บทความย่อดังกล่าวได้จัดกลุ่มนำเสนอตามประเด็นนโยบาย การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาที่ท่านรัฐมนตรีได้ประกาศไว้ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 12 กลุ่ม ได้แก่ การพัฒนาเด็กปฐมวัย หลักสูตรและการเรียนการสอน การศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษา การอุดมศึกษา การศึกษาเอกชน การศึกษากับการอาชีพ ทรัพยากร การตรวจ ติดตาม และประเมินผล และการวางแผนการศึกษา รวมทั้งสิ้น 40 เล่ม

สำนักงานฯ จึงนำเสนอเอกสารฉบับนี้ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจ นำไปพิจารณาใช้ประโยชน์ต่อไป.

(นายอำรุง จันทวานิช)
เลขาธิการสภาการศึกษา

	หน้า
สารบัญ	ก
บทสรุปย่อเอกสาร	
1. การพัฒนาเด็กปฐมวัย	
1.1 การศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียน สิ่งที่ต้องการและโอกาส Early Childhood Education: Need and Opportunity	1
2. หลักสูตรและการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
2.1 การพัฒนาหลักสูตรแห่งชาติและหลักสูตรสถานศึกษา National and School-based Curriculum Development	3
2.2 การสอบไล่ระดับชาติ: การวางแผน กระบวนการและ การรายงานผล National Examinations: Design, Procedures and Reporting	6
2.3 การใช้การประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา Using Assessment to Improve the Quality of Education	8
2.4 ผลกระทบจากการกวดวิชา Adverse Effects of Private Supplementary Tutoring	10
3. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	
3.1 การพัฒนาวิชาชีพครู Teacher Professional Development	12

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
3.2 การฝึกอบรมครูให้ทำงานในโรงเรียนที่มีภาวะยากลำบาก ในการสอน	16
Training Teachers to Work in Schools Considered Difficult	
3.3 การเพิ่มประสิทธิภาพครู	18
Increasing Teacher Effectiveness	
3.4 ปัญหาและการฝึกหัดครูวิทยาศาสตร์	20
Issues in Science Teacher Education	
3.5 การพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการบริหารครู	24
Developing a Database for Teacher Management	
3.6 ครูใหญ่ : กลไกสำคัญในการปรับปรุงการศึกษา	27
School Principals: Core Actors in Educational Improvement	
4. ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา	
4.1 ยุทธศาสตร์การศึกษา ทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาส	29
Alternative Education Strategies for Disadvantaged Groups	
4.2 ความไม่เสมอภาคทางสังคมในโรงเรียน และนโยบายการศึกษา	32
Social Inequality at School and Educational Policies	
5. การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี	
5.1 ICT ด้านการศึกษารอบโลก : แนวโน้ม ปัญหา และอนาคต	35
ICT in Education Around the World: Trends, Problems and Prospects	

	หน้า
5.2 ยุทธศาสตร์แห่งชาติเพื่อการเรียนรู้โดยใช้ E-learning สำหรับการศึกษาลงมัธยมศึกษาและการฝึกอบรม National Strategies for E-learning in Post-secondary Education and Training	38
5.3 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการปรับปรุงโรงเรียน : การมองภาพรวมระดับสากล Adapting Technology for School Improvement: A Global Perspective	41
 6. การปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษา	
6.1 คุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในบริบทการพัฒนา ที่แตกต่างกัน The Quality of Primary Schools in Different Development Context	45
6.2 การปรับปรุงประสิทธิผลของโรงเรียน Improving School Effectiveness	48
6.3 การปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียน : ประสบการณ์ของเอเชีย Improving School Efficiency : The Asian Experience	50
6.4 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน School-based Management	55

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
7. การอุดมศึกษา	
7.1 นวัตกรรมการจัดการในมหาวิทยาลัย Innovations in University Management	58
7.2 การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาค อุตสาหกรรมในประเทศแถบเอเชียตะวันออก The Management of University-Industry Partnerships in Eastern Asia	61
7.3 การจัดการความเชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยกับ ภาคอุตสาหกรรม Management of University-Industry Linkages	65
7.4 การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับ ภาคอุตสาหกรรม Managing University-Industry Relations, A Study of Institutional Practices From 12 Different Countries	68
7.5 กระบวนการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับ ภาคอุตสาหกรรม The Management of University-industry Relations, Five Institutional Case Study From Africa, Europe, Latin America and The Pacific Region	72

8. การศึกษาเอกชน

- 8.1 การแปรรูปให้เอกชนจัดการศึกษา : สาเหตุ ผลที่ตามมา
และข้อแนะนำในการวางแผน 76
Education Privatization: Causes, Consequences and
Planning Implications

9. การศึกษากับการอาชีพ

- 9.1 การส่งต่อเยาวชนจากโรงเรียนไปสู่การทำงาน : 79
ปัญหาและนโยบาย
The Transition of Youth from School to Work :
Issues and Policies
- 9.2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : ความเป็นหุ้นส่วน 82
ในการทำงานร่วมกัน ประสบการณ์จาก แอฟริกา เอเชีย
และยุโรปตะวันออก
Getting the Stakeholders Involved: Partnership at Work in
Three Countries from Africa, Asia and Eastern Europe

10. ทรัพยากร

- 10.1 การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษานบนพื้นฐานของ 87
ความจำเป็นโดยใช้หลักสูตรคำนวณงบประมาณให้แก่โรงเรียน
Needs-Based Resource Allocation in Education :
Via Formula Funding of Schools

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
10.2 นโยบายทางเลือกสำหรับแผนเงินกู้สำหรับนักศึกษา : ประสบการณ์จาก 5 ประเทศในเอเชีย Policy Options for Student Loans Schemes: Lessons from Five Asia Case Studies	90
11. การตรวจ ติดตาม และประเมินผล	
11.1 การทำให้การตรวจโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น Making School Inspection Visits More Effective	93
11.2 การประเมินโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพ School Evaluation for Quality Improvement	96
11.3 การติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา Monitoring Educational Achievement	98
11.4 การประเมินผลการจัดการระดับอุดมศึกษา Evaluating Higher Education	102
12. การวางแผนการศึกษา	
12.1 ความท้าทายทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21: ภาพวิสัยทัศน์ของคุณภาพ Educational Challenges of the 21st Century: The Vision of Quality	105
12.2 การปฏิรูปการศึกษาและกระแสโลกาภิวัตน์ : สิ่งที่ผู้วางแผนการศึกษาต้องรู้ Globalization and Educational Reform: What Planners Need to Know	107

	หน้า
12.3 การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ : วิธีการ ประสบการณ์ และการปฏิบัติ Planning Human Resources: Methods, Experiences and Practices	109
12.4 การวางแผนเพื่อความหลากหลาย : การศึกษาในสังคมที่หลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม Planning for Diversity: Education in Multi-ethnic and Multicultural Societies	112
12.5 สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา : ผู้วางแผนการศึกษาต้องรู้ Physical Facilities for Education: What Planners Need to Know	115
12.6 วิทยาศาสตร์ศึกษากับการพัฒนา Science Education and Development	118
บรรณานุกรม	123
คณะผู้ดำเนินการ	131

1

การพัฒนาเด็กปฐมวัย

- 1.1 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 65 :
**Early Childhood Education :
Need and Opportunity**
- ผู้เขียน : David P. Weikart
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2000
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 93 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้ ทำการศึกษาเกี่ยวกับ “การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา” เนื้อหาภายในเล่มนั้น แบ่งเป็น 7 ตอน **ตอนที่ 1** กล่าวถึง ประวัติความเป็นมาของการศึกษาก่อนประถมศึกษา **ตอนที่ 2** กล่าวถึง นโยบายการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก โดยกล่าวถึงโครงการของ IEA เกี่ยวกับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา **ตอนที่ 3** กล่าวถึง ความคาดหวังทางการศึกษาของเด็ก ครู และผู้ปกครอง จะได้อะไรจากการศึกษาระดับนี้ **ตอนที่ 4** กล่าวถึงผลกระทบจากการศึกษาก่อนประถมศึกษา **ตอนที่ 5** กล่าวถึง รูปแบบหลักสูตรต่างๆ ที่ใช้กับเด็กก่อนประถมศึกษา **ตอนที่ 6** กล่าวถึง การเลือกและการใช้รูปแบบของหลักสูตรที่เกิดประสิทธิผล **ตอนที่ 7** กล่าวถึง นโยบายการจัดการศึกษา

ภายในเล่มนี้ได้กล่าวถึงการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาในศตวรรษที่ 20 ซึ่งได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายมากขึ้น ผู้หญิงจำนวนมากได้เข้ามาทำงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับนี้ และเด็กเล็กๆ ก็มีโอกาสได้ไปเรียนนอกบ้าน หรือได้รับการดูแลจากที่บ้านหรือจากสถานศึกษามากขึ้น สภาพการณ์ของเด็กที่เข้าเรียนเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันมากในแต่ละพื้นที่หรือแต่ละประเทศ บางประเทศเด็กมากกว่าร้อยละ 80 เข้าเรียนในระดับนี้ หรือในประเทศที่ไม่ใช่ประเทศอุตสาหกรรม เด็กมีโอกาสได้เข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษาประมาณร้อยละ 30-40

มีคำถามเกิดขึ้นคือ เรารู้อะไรบ้างเกี่ยวกับรูปแบบของการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในบริบทของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากแค่ไหน มีประโยชน์อย่างไร สำหรับเด็กที่เข้าเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่ไม่เข้าเรียน ผู้วางแผนทางการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาต้องมีความรู้ด้านใดบ้าง ครูและผู้ปกครองคิดอะไรบ้างเกี่ยวกับอนาคตทางการเรียนว่าเด็กควรจะเรียนอะไร.

2

หลักสูตรและการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 2.1 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 40 :
**National and School-based Curriculum
Development**
- ผู้เขียน : Ariele Lewy
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1991
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 125 หน้า

บทสรุปย่อ

ในเอกสารฉบับนี้ กล่าวถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตรแห่งชาติ และหลักสูตรสถานศึกษาที่บริหารจัดการโดยสถานศึกษา รวมทั้งการสรุปเหตุการณ์ในเรื่องดังกล่าวซึ่งเกิดขึ้นในรอบสองทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งในประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้ว นอกจากนี้เอกสารนี้ยังได้กล่าวถึงบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จ และพิจารณาถึงความสัมพันธ์อย่างเพียงพอระหว่างหน่วยงานที่พัฒนาหลักสูตรทั้งสองประเภท ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรระดับชาติหรือหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลเหล่านี้อาจนำไปใช้ในการวางแผนการศึกษา การริเริ่ม และการติดตามกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรได้

บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาโดยย่อของการพัฒนาหลักสูตรแห่งชาติและหลักสูตรสถานศึกษาในประเทศต่างๆ ทั่วโลก และติดตามการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เริ่มแรก จนถึงช่วงระหว่าง ค.ศ. 1960 - 1969 ที่เรียกว่า New Curriculum Movement ในลักษณะของแนวความคิดที่เกี่ยวกับบทบาทของกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรทั้งสองแบบดังกล่าวแล้ว

บทที่ 2 กล่าวถึงปัญหาที่เกี่ยวกับการนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และอภิปรายเกี่ยวกับการนำหลักสูตรทั้งสองแบบไปใช้ให้เกิดประโยชน์

บทที่ 3 บรรยายถึงกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานหลายรูปแบบ และชี้ให้เห็นถึงขอบเขตการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้หลายระดับ เริ่มตั้งแต่การปรับเปลี่ยนเล็กๆ น้อยๆ ในระดับโรงเรียน เช่น การผลิตเนื้อหาสาระขึ้นมาบางส่วน การผลิตหน่วยการเรียนรู้เพิ่มเติมเข้าในหลักสูตรซึ่งเป็นที่สนใจของท้องถิ่น จนกระทั่งการผลิตรายวิชา โดยใช้นวัตกรรมเข้ามาทดแทนแต่ละวิชาเดิม และรวมเข้าไว้ในโปรแกรมการเรียนของโรงเรียน

บทที่ 4 กล่าวถึงกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นที่มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร เช่น กลุ่มของเจ้าหน้าที่ กลุ่มของชุมชน สถาบันทางวัฒนธรรม องค์กรการกุศล หน่วยงานธุรกิจ หน่วยงานทางอุตสาหกรรมและเอกชน ชุมชนโรงเรียน ผู้ปกครองสถาบันอุดมศึกษา และสถาบันการฝึกหัดครู นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงเงื่อนไขที่เอื้อต่อการเพิ่มความสำเร็จในความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับหน่วยวิจัยหรือสถาบันพัฒนา

บทที่ 5 กล่าวถึง การประเมินผลโปรแกรมการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างการวิเคราะห์คุณภาพของเนื้อหาหลักสูตรกลุ่มหนึ่ง การประเมินผลความสำเร็จของโรงเรียนเมื่อนำหลักสูตรไปใช้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่ และกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรซึ่งใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในภาพรวม การประเมินผลจะมี

ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบการศึกษาโดยรวม
ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการยกระดับผลลัพธ์ทางการศึกษาให้มากขึ้น

บทที่ 6 สรุปประโยชน์ของกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน รวมทั้งชี้ให้เห็นธรรมชาติของหลักสูตรแห่งชาติและหลักสูตรสถานศึกษา
ซึ่งพัฒนามาควบคู่กัน เป็นส่วนเติมเต็มซึ่งกันและกัน และแนะนำผู้มีหน้าที่
กำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษาให้ได้ทราบถึงวิธีการที่จะนำเอารูปแบบ
การพัฒนาทั้ง 2 แบบนี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาให้มากที่สุด

- 2.2 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 50 :
**National Examinations : Design, Procedures
and Reporting**
- ผู้เขียน : John P. Keeves
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1994
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 108 หน้า

บทคัดย่อ

เอกสารฉบับนี้เป็นเรื่องของการสอบไล่ระดับชาติ กล่าวคือ เกือบทุกประเทศในโลกมีการสอบวัดผลในโรงเรียน บางประเทศจัดให้มีการสอบในระดับกลุ่มโรงเรียน บางประเทศสอบในระดับภูมิภาค และบางประเทศสอบในระดับประเทศ การสอบบางครั้งเพื่อการออกประกาศนียบัตร บางครั้งเพื่อการคัดเลือกนักเรียนเท่านั้น การศึกษาบางระบบยังใช้การสอบจากส่วนกลาง แต่อีกหลายระบบได้ทำการรวมผลสอบระดับประเทศกับผลการประเมินตลอดระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน การสอบวัดผลบางครั้งก็ใช้วิธีการอิงเกณฑ์ และบางครั้งก็ใช้วิธีการอิงกลุ่ม ในประเทศซึ่งมีหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติ มักจะเป็นการสอบจากส่วนกลาง

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการกระจายอำนาจทางการศึกษา ในหลายๆ ประเทศพิจารณาผลการสอบของนักเรียน ไม่เพียงแต่การสอบจากหลักสูตรที่มาจากส่วนกลางเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาจากส่วนที่เป็นหลักสูตรในท้องถิ่นด้วย

ซึ่งหลักสูตรท้องถิ่นจะต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ ผลของการสอบทั้งสองส่วน
ควรจะนำมาปรับให้สอดคล้องกันและใช้การวัดผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

เอกสารฉบับนี้เขียนโดย Prof. Keeves ซึ่งเป็นครูสอนวิทยาศาสตร์
เป็นประธานของสมาคมครูสอนวิทยาศาสตร์แห่งออสเตรเลียและเคยทำงานใน
คณะกรรมการสอบของออสเตรเลีย คณะกรรมการชุดนี้ได้พัฒนาโปรแกรม
การสอบอย่างเป็นทางการในด้านการประกันคุณภาพของหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียน
และการประเมินผล โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน Prof. Keeves ชาวออสเตรเลีย
คิดว่าการพัฒนาการสอบวัดผล การบริหารการสอบ และการให้คะแนน
การสอบจำเป็นต้องนำเอาหลักสูตรจากส่วนกลางและหลักสูตรจากท้องถิ่นมาเป็น
เกณฑ์ในการสอบวัดผลด้วย

ส่วนเนื้อหาภายในเล่มได้แบ่งเป็น 5 บท คือ **บทที่ 1** บทนำ กล่าวถึง
ความเป็นมาของการพัฒนาแบบทดสอบวัดผล **บทที่ 2** กล่าวถึงแบบทดสอบ
วัดผลในระดับชาติ **บทที่ 3** กล่าวถึง การออกแบบ ระเบียบวิธีการดำเนินงาน
และการรายงานผล **บทที่ 4** เป็นการนำเสนอเทคนิคบางประการ และ **บทที่ 5**
อภิปรายและสรุปผล

- 2.3 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 71 :
Using Assessment to Improve the Quality of Education
- ผู้เขียน : Thomas Kellaghan and Vincent Greaney
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2001
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 89 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้ได้กล่าวถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลง และการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เป็นเรื่องที่นักวางแผนการศึกษาให้ความสนใจมาเป็นเวลานาน ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณภาพได้เปลี่ยนจากการพิจารณาปัจจัยนำเข้า เป็นการพิจารณาผลลัพธ์ทางการศึกษาของนักเรียน

ที่ผ่านมา การปฏิรูปการศึกษาจะเน้นในเรื่องหลักสูตร การฝึกหัดครู ซึ่งมุ่งไปสู่การปรับปรุงผลลัพธ์ทางการเรียนจากประสิทธิภาพของโรงเรียน การจัดการและความรับผิดชอบ การกระจายอำนาจทางการศึกษาโดยให้โรงเรียนเป็นฐาน และการประเมินผลการเรียนก็เป็นเรื่องสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ตั้งแต่ ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา การแข่งขันทางการศึกษาระดับโลกได้นำไปสู่ปัญหาสำคัญในด้านคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์และความต้องการด้านสมรรถนะใหม่ ในสังคมสารสนเทศ ระบบการศึกษาของโรงเรียนและนักเรียนจึงตกอยู่ภายใต้ภาวะกดดัน ที่จะต้องทำให้ดีกว่าเดิม

สำหรับในเรื่องของการประเมินผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลทางการเรียนของนักเรียนนั้นถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญในประเทศอุตสาหกรรมและประเทศที่กำลังพัฒนา

จากการสำรวจในหลายๆ ประเทศถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านภาษาศาสตร์ และคณิตศาสตร์นั้น พบว่าได้นำไปสู่การวิเคราะห์ที่หาความแตกต่างทางการเรียนของโรงเรียนและปัจจัยที่ทำให้ความแตกต่างเกิดขึ้น ประเทศส่วนมากมีการประเมินผลเป็นประจำอยู่แล้ว การดำเนินการเช่นนี้ไม่เพียงจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนได้ง่ายขึ้น แต่ถือว่าเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาด้วย

ในด้านของการประเมินผล ผู้ตัดสินใจทางด้านนโยบายการศึกษา มักจะเผชิญกับคำถามที่ว่า จะประเมินอะไรและเพื่อประโยชน์อะไร ในเอกสารฉบับนี้ผู้เขียนได้ให้แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินผลคุณภาพมาตรฐาน ความรับผิดชอบ การนำเสนอ การประเมินผลในหลายๆ รูปแบบ และได้อภิปรายเกี่ยวกับรูปแบบต่างๆ ของการประเมินผลการศึกษาของแต่ละประเทศ รวมทั้งหยิบยกปัญหาเกี่ยวกับการออกแบบการประเมินผลมาแล้วไว้ด้วย และสิ่งที่น่าสนใจที่สุดคือผู้เขียนได้เสนอการใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาเป็นตัวชี้วัดในการประเมินโรงเรียนด้วย

ในขณะที่เดียวกันยังได้ตระหนักถึงการประเมินผลในแต่ละประเทศซึ่งมีใช้เพียงวิธีเดียวที่จะติดตามการปฏิบัติงานและการส่งเสริมคุณภาพของการศึกษา ทั้งนี้ผู้เขียนได้อภิปรายไว้ภายในเล่มอย่างชัดเจนเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่ควรพิจารณาเมื่อมีการประเมินผลในแต่ละบริบทที่แตกต่างกัน.

- 2.4 ชื่อเรื่อง : **Adverse Effects of Private Supplementary Tutoring: Dimensions, Implications and Government Responses**
- ผู้เขียน : Mark Bray
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2003
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 84 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องผลกระทบทางลบจากการกวดวิชา “การกวดวิชา” นั้นนิยามไว้ว่า เป็นการสอนเชิงวิชาการ เช่น วิชาเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ หรืออื่นๆ และจัดโดยผู้สอนที่ต้องการผลตอบแทนทางการเงิน นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่โรงเรียน ซึ่งไม่รวมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น ฟุตบอล หรือบิลเลียด และไม่รวมการเรียนพิเศษซึ่งสอนด้วยความสมัครใจ โดยครูหรือบุคคลในครอบครัวของเด็กเอง

การกวดวิชานั้นมีมานานแล้ว เริ่มเกิดขึ้นแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน มีการขยายวงกว้างมากขึ้นในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ทั้งในประเทศอุตสาหกรรมและประเทศที่กำลังพัฒนาด้านอุตสาหกรรมบางประเทศ เช่น อียิปต์ อินเดีย มอลดีวา และโรมาเนีย โดยนักเรียนเกือบ 1 ใน 3 ของทั้งหมดจะไปโรงเรียนกวดวิชา ในบางประเทศสัดส่วนอาจจะสูงกว่านี้ และในบางประเทศพบว่าเด็กกวดวิชา กันเกือบทุกคน

การกวดวิชาอาจจะมีผลดีเป็นต้นว่า ทำให้นักเรียนเรียนดีขึ้น สอบได้คะแนนสูงขึ้น ทำให้นักเรียนมีงานทำนอกเวลาเรียน ทำให้ครูมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ก็มีผลเสียตามมาเช่นกัน เช่น ทำให้เกิดการสอนที่แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เกิดความกดดันต่อเด็ก สร้างความไม่เสมอภาคทางสังคม และการใช้ประโยชน์จากครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เห็นได้ชัด คือ ปกติครูทำการสอนในโรงเรียนและได้รับเงินเดือนอยู่แล้ว แต่ก็ยังสอนกวดวิชาเพิ่มเติมเพื่อให้ได้เงินเพิ่มขึ้น ที่เลวร้ายยิ่งกว่านั้นคือ ครูจะสอนตามหลักสูตรเพียงครั้งเดียวในชั้นเรียนแต่นำหลักสูตรที่เหลืออีกครึ่งมาสอนตอนเรียนกวดวิชา

ในสาธารณรัฐเกาหลี บางครั้งมีความพยายามที่จะห้ามการกวดวิชา แต่ก็พบว่าไม่มีประโยชน์เนื่องจากควบคุมไม่ได้

รัฐบาลไต้หวันได้จัดให้มีการกวดวิชาแบบปล่อยเสรี แต่ก็ให้จัดอย่างมีระเบียบ และคาดว่ารัฐบาลจะเข้าไปควบคุมมากขึ้น แต่ระดับการควบคุมอาจจะอยู่ได้ไม่นาน

ในสังคมเหล่านี้หรือแม้แต่ใน สิงคโปร์ ครูส่วนมากถูกห้ามไม่ให้กวดวิชาแก่นักเรียนของตน ใน เมารีเชียส การกวดวิชานี้เกิดมานานแล้วและยากที่จะขจัดออกไป

สรุปโดยภาพรวม รัฐบาลในประเทศที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดำเนินการใน 4 ลักษณะคือ

1. ไม่รับรู้ว่าจะเป็นเพราะว่ารัฐบาลไม่เต็มใจหรือไม่สามารถที่จะทำอะไรได้
2. ห้ามการกวดวิชาโดยภาคเอกชน แต่มักจะไม่ได้ผล
3. รับรู้และออกระเบียบควบคุม แต่ปัญหาคือว่าจะทำอย่างไร
4. สนับสนุนการกวดวิชาอย่างชัดเจน

การควบคุมการกวดวิชาต้องมีค่าใช้จ่าย แต่ค่าใช้จ่ายนี้จะคุ้มกับผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับหรือไม่ รัฐบาลจะต้องตัดสินใจและเอาใจใส่ดูแลมากขึ้น.

3

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

- 3.1 ชื่อเรื่อง : **Teacher Professional Development :
An International Review of the Literature**
- ผู้เขียน : Eleonora Villegas-Reimers
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for Educational
Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2003
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 196 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้กล่าวถึงการพัฒนาวิชาชีพครู โดยที่ระยะนี้เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาทั่วโลก หลายๆ ประเทศกำลังดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาคือ การพัฒนาวิชาชีพของครู สังคมยอมรับว่าครูไม่ใช่เพียงแต่เป็นตัวแปรซึ่งจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะให้ระบบการศึกษาดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวจักรสำคัญที่ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษามีประสิทธิภาพ โดยในการปฏิรูปการศึกษานั้น ครูจะมีบทบาท 2 ประการ กล่าวคือเป็นทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ทำให้การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นงานที่กำลังเติบโตและท้าทาย และเป็นงานที่ได้รับความสนใจมากในช่วงระยะไม่กี่ปีที่ผ่านมา

จุดประสงค์ของเอกสารฉบับนี้ต้องการที่จะให้ความรู้แก่นักการศึกษา ผู้กำหนดนโยบาย ผู้ที่ทำหน้าที่ฝึกหัดครู ผู้บริหารซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการฝึกหัดครู การพัฒนาวิชาชีพครู โดยมีเจตนาที่จะปฏิรูปการวางแผนและการนำแผนไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผลการศึกษา

เอกสารฉบับนี้สนับสนุนความคิดเห็นที่ว่า วิธีการสอนที่ดีมีผลเป็นอย่างมากต่อวิธีการเรียน และสิ่งที่นักเรียนได้เรียน การเรียนรู้วิธีสอนและการทำงานเพื่อจะให้เป็นครูที่ดีเป็นกระบวนการยาวนาน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทั้งการพัฒนาทักษะที่ซับซ้อน ทักษะเชิงปฏิบัติภายใต้การแนะนำและนิเทศของผู้เชี่ยวชาญ การนำเอาความรู้ใหม่ๆ และการส่งเสริมทัศนคติและจริยธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย อย่างคำพูดของ J. Calderhead และ S.B. Shorrock ค.ศ.1997 ที่กล่าวว่า นอกเหนือไปจากรู้อะไร และรู้อย่างไรแล้ว ครูต้องมีสมรรถภาพในการรู้ว่าทำไม และรู้ว่าเมื่อไหร่อีกด้วย

นอกจากนี้ หนังสือเล่มนี้สนับสนุนความคิดที่ว่า การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นกระบวนการตลอดชีวิต ซึ่งเริ่มต้นด้วยการฝึกหัดครูที่ครูผู้นั้นได้รับ อาจเป็นที่ใดสถาบันหรือฝึกจริงๆ ที่ในโรงเรียนก็ตาม และยังคงดำเนินต่อไปจนกระทั่งเกษียณอายุ ดังนั้นเอกสารนี้จึงได้ทบทวนรูปแบบการฝึกหัดครูรวมทั้งรูปแบบการฝึกอบรมครู และประสบการณ์การเรียนรู้อื่นๆ ที่ส่งเสริมแนวทางการปฏิรูปครูและความเป็นวิชาชีพของครูตลอดชั่วชีวิตของครูเหล่านั้น

เอกสารเล่มนี้จะเสนอแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครู ในระดับชาติและระดับนานาชาติ เกี่ยวกับรูปแบบปัจจัยและการศึกษาระณีของการพัฒนาวิชาชีพครู เนื้อหาภายในเล่มแบ่งเป็น 6 บท **บทที่ 1** กล่าวถึงการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่ออะไร **บทที่ 2** ทำไมการพัฒนาวิชาชีพครูจึงมีความสำคัญ **บทที่ 3** กล่าวถึงการมีอาชีพครูจะต้องรู้อะไรบ้าง การเรียนรู้เพื่อที่จะเป็นครู การฝึกอบรมเพื่อก้าวสู่การพัฒนาครูมืออาชีพ การฝึกอบรมครูปฏิบัติการ เป็นต้น **บทที่ 4** โมเดลและชนิดของการพัฒนาวิชาชีพครู ก่อนและหลังการเป็นครูประจำการ **บทที่ 5**

ปัจจัยเพื่อพิจารณาในการวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการติดตามประเมิน
ผลการพัฒนาวิชาชีพครู และ**บทที่ 6** การนำนโยบายไปปฏิบัติและข้อเสนอแนะ
หนังสือเล่มนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายหลายๆ ประการดังนี้

1. การพัฒนาวิชาชีพครูต้องคิดว่าเป็นกระบวนการระยะยาว ซึ่งเริ่มต้นจากการฝึกหัดครู และจะจบลงเมื่อครูนั้นเกษียณอายุ
2. การพัฒนาวิชาชีพครูมีผลกระทบอย่างมากต่อความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา และต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
3. การพัฒนาวิชาชีพครูต้องทำอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน มีการสนับสนุน มีทุนสนับสนุน และมีการวิจัยเพื่อประกันว่ากระบวนการนี้มีประสิทธิภาพ
4. ครูต้องได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในโปรแกรมซึ่งออกแบบไว้เพื่อการพัฒนาตัวเอง
5. ครูได้รับการกระตุ้นให้ออกแบบการพัฒนาวิชาชีพครู และนำประสบการณ์และโอกาสของตนไปปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาความเป็นครูและวิชาชีพครู
6. โปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพครูและกิจกรรมซึ่งออกแบบโดยครูและเพื่อครู คงจะต้องตอบสนองความต้องการด้านวิชาชีพ ความสนใจส่วนตัวและในวิชาชีพ รวมทั้งการกำหนดขั้นตอนของการพัฒนาในแต่ละระยะ และขั้นตอนของระบบการศึกษาซึ่งใช้อยู่ในขณะนั้น
7. โรงเรียน สถาบันการฝึกหัดครู และสถาบันที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ต้องทำงานร่วมกันเพื่อที่จะประกันว่าการพัฒนาวิชาชีพครูนั้น ต้องเริ่มต้นจากการเป็นนักศึกษาครูจนเข้าสู่ความเป็นครูโดยตลอดชีวิต
8. หน่วยงานภายนอกสามารถสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครู ทั้งด้านการเงิน หรือให้กิจกรรมช่วยเหลืออื่นๆ และโปรแกรมอื่นๆ ซึ่งสนองความต้องการของครู

9. รูปแบบและเทคนิคการพัฒนาวิชาชีพระยะแรกควรมีมากมายควรที่จะนำมาให้ครูใช้อย่างสม่ำเสมอ พึงจำไว้ว่าบางลักษณะ ควรจะนำมาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพระยะแรกในลักษณะของการเรียนการสอน
10. เทคโนโลยีและการศึกษาทางไกลควรจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพระยะแรก
11. โปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพระยะแรกต้องได้รับการประสานกันระหว่างหน่วยงานที่พัฒนาครู เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน
12. ข้อเสนอแนะที่จะขยายหลักสูตรของระยะเวลาการเป็นนักศึกษาครูควรเกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการวิเคราะห์โครงสร้างของโปรแกรมการฝึกหัดครูที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างรอบคอบ มักจะพบว่าความต้องการอยู่ที่การปรับโครงสร้างของหลักสูตรปัจจุบันมากกว่าที่จะขยายระยะเวลาการเรียนในสถาบันการฝึกหัดครู
13. เป้าหมายของโปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพระยะแรกควรสอดคล้องกับหลักสูตรของสถาบันที่ครูทำการสอน
14. ความสอดคล้องมีความจำเป็นเหมือนกันระหว่างเนื้อหาของโปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพระยะแรก วิธีสอน และเนื้อหาวิชาที่ครูสอน
15. การฝึกหัดครูและการพัฒนาครูนั้นไม่สามารถที่จะมาทดแทนการเป็นครูที่มีประสิทธิภาพสำหรับการสอนในโรงเรียน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องชักจูงให้บุคคลที่เรียนเก่งเข้ามาสู่อาชีพครู และมีความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องสนับสนุนทรัพยากรที่จะช่วยให้เกิดการสอนที่มีคุณภาพ.

- 3.2 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning #59 :
**Training Teachers to Work in Schools
Considered Difficult**
- ผู้เขียน : Jean-Louis Auduc
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for Educational
Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1998
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 129 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้เกี่ยวกับการฝึกอบรมครูให้ทำงานในโรงเรียนที่มีปัญหาซึ่งเป็นการบรรยายถึงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนกับความรู้และการพัฒนาความรู้ เนื้อหาในเอกสารได้แสดงให้เห็นว่า ครูจะต้องทำให้เยาวชนเหล่านี้มั่นใจได้ว่าพวกเขามีความสามารถที่จะเรียนได้ และครูจะต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษเกี่ยวกับวิธีการต่างๆ ที่จะแก้ปัญหาล้วนตัวของเด็กซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับการศึกษาของประชาชน โดยการส่งเสริมค่านิยมที่จำเป็น เช่น การให้ความเคารพนับถือผู้อื่น เพราะฉะนั้นครูจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมให้มีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนบทเรียนให้สามารถสอนทั้งชั้นเรียน หรือสอนเป็นกลุ่มเล็กๆ ได้ รวมทั้งมีความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีควบคู่ไปกับขั้นตอนต่างๆ ของการเรียนรู้ และกระบวนการฝึกอบรม (ที่ต้องใช้ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยี) เพื่อประโยชน์ต่อการสอนเด็กที่มีปัญหาในโรงเรียน

เอกสารนี้มีจุดเน้นกลุ่มเด็กที่อยู่ห่างเหินจากโรงเรียน และเด็กที่ไม่สนใจโรงเรียน เด็กบางคนอาจจะก่อให้เกิดความรุนแรงขึ้นในโรงเรียนได้ เอกสารได้กล่าวถึง สภาพปัญหา อำนาจหน้าที่และระเบียบวินัยในโรงเรียน รวมทั้งเสนอทางเลือกสำหรับครูในหลายๆ ทาง เพื่อที่จะลดพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน การพัฒนายุทธศาสตร์การเรียนรู้รายบุคคลสำหรับเด็ก โดยมีพื้นฐานอยู่บนกฎกติกาที่สามารถยอมรับได้ทั้งสองฝ่าย ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเน้นถึงความต้องการของเด็กที่ต้องการให้ครูรับฟังสิ่งที่พวกเขาพูดอย่างเห็นอกเห็นใจ รวมถึงเน้นผลประโยชน์ของความร่วมมือระหว่างครูและผู้สนับสนุนอื่นๆ ทั้งในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในครอบครัวของเด็กอีกด้วย

หนังสือเล่มนี้ แบ่งออกเป็น 6 บท ได้แก่ **บทที่ 1** กล่าวถึง การสอนในโรงเรียนหรือในชั้นเรียนซึ่งมีความยุ่งยากและเป็นปัญหาท้าทายในปัจจุบัน **บทที่ 2** กล่าวถึง การทำให้ครูตระหนักถึงลักษณะของความยุ่งยากในโรงเรียนว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง **บทที่ 3** กล่าวถึง การสร้างความพร้อมให้กับครูในการที่จะสามารถปรับเนื้อหาและวิธีสอนให้เหมาะสมกับความหลากหลายของเด็กในห้องเรียน **บทที่ 4** กล่าวถึง การจัดการเกี่ยวกับปัญหาของอำนาจ วินัย การขาดเรียนและพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก **บทที่ 5** กล่าวถึง การเตรียมทีมงานและความเป็นหุ้นส่วนในการสอนเด็กที่มีปัญหา โดยเฉพาะโรงเรียนในตัวเมือง ทั้งบุคคลภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน และบทสุดท้าย **บทที่ 6** กล่าวถึง การตอบสนองต่อความท้าทายทั้งหลายที่เกิดขึ้น นั่นคือการช่วยให้ครูประสบผลสำเร็จ โดยนำความหมายและความสำคัญของการศึกษากลับมาสู่โรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง และได้กล่าวถึงความสำคัญของทีมงานในเชิงลึก โดยเน้นว่าทีมงานนั้นเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการสอน และหลักสูตรก็ควรจะปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละโรงเรียน ส่วนบทสรุป เป็นส่วนของการวิเคราะห์ รวมถึงยุทธวิธีการสอนของโรงเรียนภายใต้บริบทใหม่

- 3.3 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 79 :
Increasing Teacher Effectiveness
- ผู้เขียน : Lorin W. Anderson
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for Educational
Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2004
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 168 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้กล่าวถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของครู เนื้อหาสรุปได้ว่า ในเกือบทุกๆ ประเทศ ค่าใช้จ่ายที่ใช้เพื่อจัดกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ร้อยละ 70-90 ของค่าใช้จ่ายในโรงเรียนทั้งหมด ถูกใช้ไปเพื่อเป็นเงินเดือนครู การวิจัยเพื่อที่จะพยายามค้นหาลักษณะและกิจกรรมของครูที่ดีนั้นเป็นอย่างไร ครูที่มีประสิทธิภาพนั้นมีลักษณะเช่นใด ครูในโรงเรียนที่ไม่มีความพร้อมจะมีกิจกรรมเช่นไร โดยทั่วไปครูจะทำงานในโรงเรียนที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและหลักสูตรพร้อมอยู่แล้ว ครูจะวางแผนสภาพแวดล้อมของห้องเรียน จัดระบบและจัดการชั้นเรียน พิจารณารายละเอียดของหลักสูตร แล้วนำมาสอนนักเรียน กำหนดช่วงเวลาของการเรียนการสอน การให้การบ้านที่สอดคล้องกับแผนการสอน กระบวนการที่ทำให้ทราบว่านักเรียนแต่ละคนเรียนเป็นอย่างไร มาตรการแก้ไขควรเป็นอย่างไรบ้าง สภาพแวดล้อมของห้องเรียน และความร่วมมือกับครูคนอื่นๆ สภาพแวดล้อมและความคาดหวังของครู การวางแผนและดำเนินการตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูที่สอนในโรงเรียนที่ไม่มีความพร้อมหลายๆ ด้าน ควรจะมีกิจกรรมอะไร ปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้ครูมีประสิทธิภาพในการสอนในแต่ละบริบทของโรงเรียน

ในการวางแผนการศึกษา ผู้วางแผนจำเป็นต้องมองไปที่โครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียน อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่างๆ สื่อการเรียน หลักสูตร หนังสือเรียนที่นำมาใช้ และนอกเหนือจากสิ่งใดก็คือคุณภาพและวุฒิของครูที่แต่ละโรงเรียนมีปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งในการวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในโรงเรียนคือความเสมอภาค ทุกโรงเรียนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันหรือไม่ อะไรคือตัวชี้วัดที่ผู้วางแผนควรจะใช้เป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจ เพื่อผลที่ดีต่อการเรียนการสอน เช่น การพิจารณาถึงลักษณะวิชาชีพของครู ความมีเหตุผล ความคาดหวังและภาวะผู้นำ แต่เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของครูและการสอนแล้ว มักจะมีคำถามว่าการวางแผนนั้นควรจะเป็นเช่นไรในเรื่องที่เกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละโรงเรียน เนื้อหาในเอกสารฉบับนี้ยังมีข้อเสนอสำหรับบุคคลผู้ซึ่งรับผิดชอบต่อการฝึกอบรมครู และการพัฒนาครู และยังมีข้อเสนอสำหรับบุคคลที่เป็นผู้ตรวจการโรงเรียน สำหรับครู หรือที่ปรึกษาโรงเรียน และสำหรับบุคคลที่เป็นผู้จัดการทรัพยากรทางการศึกษาด้วย และในตอนท้ายของเอกสารฉบับนี้ได้กล่าวถึงรายละเอียดของเครื่องมือชี้วัดลักษณะต่างๆ ที่ใช้ในห้องเรียนเพื่อประเมินประสิทธิภาพของครู

3.4 ชื่อเรื่อง : The development of human resources:
The provision of science education in secondary schools

Issues in Science Teacher Education

ผู้เขียน : Beatrice Avalos
ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
สถานที่พิมพ์ : Paris, France
ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for Educational Planning
ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1995
รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 118 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: มุมมองด้านวิทยาศาสตร์ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในประเด็นการศึกษาของครูวิทยาศาสตร์

สิ่งที่ท้าทายกับการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ คือการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น แต่ทุกสังคมไม่ได้รับผลกระทบจากกระบวนการนี้อย่างเท่าเทียมกัน ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกระบวนการที่จะสร้างประเทศให้ทันสมัยและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ตั้งแต่นั้น ค.ศ.1960 ประเทศที่กำลังเริ่มพัฒนาได้เริ่มจัดโปรแกรมสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ผลสำเร็จเกิดขึ้นมากพอสมควร จำนวนนักเรียนและนักศึกษาที่เรียน

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้นทุกแห่ง อย่างไรก็ตาม ความคาดหวังในด้านวิทยาศาสตร์ยังไม่ใคร่ประสบผลสำเร็จนัก เนื่องจากยังขาดบุคลากรที่ได้รับการฝึกฝนทางด้านวิทยาศาสตร์ในระดับสูงและระดับกลาง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมในหลายๆ ประเทศ อาจเนื่องจากเหตุผลหลายๆ ประการ เช่น ครูที่ได้รับการฝึกฝนให้เชี่ยวชาญและมีแรงจูงใจทางด้านวิทยาศาสตร์ยังมีจำนวนน้อย ประเทศส่วนมากมีการปฏิรูปหลักสูตรแต่ไม่ได้นำมาปฏิบัติดังเช่นที่วางแผนไว้ เนื่องจากปัญหาด้านทรัพยากรหรือต้องใช้เวลามาก

เมื่อไม่นานมานี้วิทยาศาสตร์ศึกษาได้รับผลกระทบจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจมาก ซึ่งนำไปสู่การลดทรัพยากรที่ใช้ในการศึกษาในหลายๆ ประเทศ ปัญหาเหล่านี้มีความยุ่งยากยิ่งขึ้น เพราะการขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานบริหารและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งขาดการวางแผนที่ดี ผลก็คือ วิทยาศาสตร์ศึกษาในหลายๆ ประเทศยังคงเป็นปัญหาหนักอยู่เช่นเดิม

วัตถุประสงค์ทั่วไปของสถาบันการวางแผนการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ศึกษาคือ จัดให้มีการปรับปรุงสภาพของวิทยาศาสตร์ศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยพยายามที่จะส่งเสริมประเทศเหล่านั้น ให้มีการวางแผนและการจัดการวิทยาศาสตร์ศึกษาในวิถีทางที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในด้านทรัพยากรมนุษย์ เอกสารนี้ได้ทำการวิจัยโดยมุ่งไปที่ 4 หัวข้อ คือ

1. สร้างเงื่อนไขของวิทยาศาสตร์ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในหลายๆ ระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจ
2. พัฒนาเทคนิคและตัวชี้วัดที่จะใช้สำหรับผู้วางแผนในการประเมินการบริหารด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา
3. บ่งชี้ยุทธศาสตร์ทางด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา ในวิถีทางซึ่งมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. วัดผลกระทบของวิทยาศาสตร์ศึกษาต่อการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์

โครงการวิจัยที่เน้นวิทยาศาสตร์ศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นไม่มีความจำเป็นที่จะให้มีอยู่ หากคนในระดับล่างยังไม่ได้รับการเตรียมพร้อมอย่างดี เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ การพัฒนานั้นไม่ใช่จะขึ้นอยู่กับแค่บุคคลที่ฝึกทางด้านวิทยาศาสตร์มาอย่างดี 2-3 คนเท่านั้น แต่จะขึ้นอยู่กับการณ์บุคคลระดับกลางที่ได้รับการฝึกมาอย่างดีเป็นจำนวนมาก และขึ้นอยู่กับประชากรที่มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์อีกด้วย ในบริบทของความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จึงมีความสำคัญที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพและความยืดหยุ่นของแรงงาน และหาวิธีการที่ดีในการฝึกอบรมเขาเหล่านั้น ยิ่งการฝึกอบรมทางการศึกษาวิทยาศาสตร์ในระยะแรกดีเท่าไร ก็จะเป็นง่ายที่จะฝึกอบรมในช่วงต่อไปมากขึ้นเท่านั้น

การออกแบบการเรียนรู้อุทยานวิทยาศาสตร์ศึกษาก็เพื่อก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ในหมู่นักศึกษา และการกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจและการแก้ปัญหา มากกว่าเรียนรู้โดยการท่องจำ ควรจะเป็นเป้าหมายการศึกษาที่จะสร้างวิถีสอนวิทยาศาสตร์ศึกษา อย่างไรก็ตาม สิ่งเหล่านี้ก็คงเป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไขกันต่อไป นักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ไม่สนใจหรือสูญเสียความสนใจในวิทยาศาสตร์ไปอย่างรวดเร็ว เพราะเกิดจากวิธีที่เขารับรู้และการเรียนวิชาเหล่านี้ซึ่งนักเรียนรู้สึกว่ายากและค่อนข้างจะเป็นนามธรรมสำหรับพวกเขา และไม่เกี่ยวกับการนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิต ข้อเท็จจริงที่ว่าวิทยาศาสตร์ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ยังไปไม่ถึงเป้าหมายที่ต้องการ อาจเกิดจากการเสริมแรงและการเตรียมครูวิทยาศาสตร์ยังไม่เพียงพอ

Beatrice Avalos ผู้เขียนเอกสารฉบับนี้ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากในการฝึกหัดครูโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มลาตินอเมริกาและเอเชียได้เสนอในเอกสารนี้เกี่ยวกับวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และให้ทิศทางแก่การศึกษาวิทยาศาสตร์ เช่น วิธีการสอนวิทยาศาสตร์ที่เรียกว่า Integrated Approach ในการสอนวิทยาศาสตร์ หรือ วิทยาศาสตร์สำหรับทุกคน (Science Education for All)

และการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาทางเทคนิคและปัญหาทางสังคม สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องมีแนวความคิดและรูปแบบของการฝึกอบรมครูวิทยาศาสตร์ชั้นใหม่ ในเอกสารเล่มนี้ได้นำบทเรียนจากการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาหลัก ผลสัมฤทธิ์ข้อจำกัดของการฝึกหัดครู และการพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ซึ่งมีอยู่ในปัจจุบันมาอภิปราย และได้เสนอโปรแกรมซึ่งน่าจะนำไปปฏิบัติในส่วนต่างๆ ของโลกไว้ในเล่มนี้ด้วย.

3.5 ชื่อเรื่อง : **The management of teachers:
Developing a Database for Teacher
Management**

ผู้เขียน : Ian Halliday and Joe Hogan
ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
สถานที่พิมพ์ : Paris, France
ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1994
รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 99 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้เกี่ยวกับการพัฒนาฐานข้อมูลสำหรับการบริหารครู ซึ่งหลายส่วนของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ต้องเผชิญปัญหาความยากจนและการถูกตัดงบประมาณทางการศึกษา ผู้ที่ทำหน้าที่วางแผนและตัดสินใจให้ความสนใจอย่างยิ่งในการรักษาระดับการลงทุนด้านครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์สูงสุดจากการจัดครูลงตำแหน่ง และการใช้ครูที่มีอยู่

ในลักษณะเช่นนี้ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจ ผู้วางแผน และผู้บริหารต้องตอบปัญหาเหล่านี้คือ

- ครูได้รับการกระจายไปทุกพื้นที่และทุกโรงเรียนอย่างเสมอภาคหรือไม่
- มาตรการใดที่จะช่วยเอาชนะความไม่เสมอภาคเหล่านั้น
- ครูที่รับการฝึกมาอย่างดีจำนวนมากจะกระจายไปตามโรงเรียนต่างๆ

ได้อย่างไร

- จะจัดให้เกิดความสอดคล้องระหว่างความต้องการครูในวิชาต่างๆ ประสบการณ์ และแรงจูงใจของครูที่มีอยู่ให้สมดุลและสอดคล้องกันได้อย่างไร
- ต้องทำอะไรบ้างเพื่อจะให้กับุคคลที่มีความสามารถและผลงานได้ รับการบรรจุลงตำแหน่งที่เหมาะสมหรือได้รับการส่งเสริมไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น มีความรับผิดชอบสูงขึ้น และได้รับผลตอบแทนมากขึ้น
- นโยบายและโครงสร้างของการตอบแทน รวมถึงการเลื่อนตำแหน่ง เป็นอย่างไร จึงจะช่วยปรับปรุงให้ครูเกิดแรงจูงใจและการใช้ประโยชน์จาก ครูให้ได้สูงสุด

เมื่อมีคำถามเช่นนี้ สถาบันวางแผนทางการศึกษาของยูเนสโก จึงได้กำหนด โครงการขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะชี้บ่งแนวปฏิบัติบนพื้นฐานของหลายๆ ประเทศ และได้ศึกษานโยบายที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์และเครื่องมือที่ใช้ใน การแก้ไขปัญหาต่างๆ ของการจัดกำลังครูและการใช้ครู ตลอดจนการพัฒนา เครื่องมือและตัวชี้วัดที่เหมาะสม เพื่อจะตรวจสอบและติดตามการบรรจุครู ลงตำแหน่งและการใช้ครูช่วยในการสร้างขีดความสามารถของประเทศและ การพัฒนาสื่อการสอนที่มีความเหมาะสม

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้ว เอกสารเล่มนี้จึงตั้งใจจัดทำขึ้นสำหรับ บุคคลซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการจัดการ ครูและบริหารครู เนื้อหามุ่งตรงไปสู่ผู้วางแผนระดับสูง ผู้บริหารระดับสูง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคลากรระดับสูง ผู้ตรวจการการศึกษา เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน ผู้ซึ่งทำงานในกระทรวงศึกษาธิการ

เนื้อหาภายในเล่มแบ่งเป็น 4 ส่วน รวม 11 บท **ส่วนที่ 1** เกี่ยวกับความ รับผิดชอบด้านการบริหารจัดการในการให้บริการการศึกษา **ส่วนที่ 2** เกี่ยวกับ ข้อมูลและการคัดเลือก **ส่วนที่ 3** การพัฒนาการจัดการฐานข้อมูล และ**ส่วนที่ 4** การใช้งานฐานข้อมูลเพื่อการจัดการครู

เอกสารเล่มนี้จะมีประโยชน์ต่อบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งทำงานเกี่ยวกับการจัดการปัญหาต่างๆ ของครู เช่น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู

เอกสารฉบับนี้สามารถใช้เป็นเอกสารฝึกอบรมหรือเอกสารศึกษาด้วยตัวเองทุกทำยบท ผู้อ่านควรจะตอบคำถาม 2 - 3 ข้อ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังอ่านในบทนั้น และมีคำถามคำตอบให้ตลอดทั้งเล่ม ซึ่งผู้อ่านจะพบว่ามีความประโยชน์ในการกลับมาอ่านทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

หลังจากที่ได้อ่าน และพิจารณาคำถามแล้ว ผู้อ่านควรจะ

1. ตระหนักถึงความสำคัญของการเก็บรักษาข้อมูลครูเป็นรายบุคคล
2. มีความพร้อมที่จะพัฒนากระบวนการการเก็บรักษา การสืบค้น การปรับให้ทันสมัย และการใช้ข้อมูลต่างๆ ให้เกิดประโยชน์
3. สามารถชี้บ่งส่วนต่างๆ ของประวัติสำคัญพื้นฐานที่กระจัดกระจาย และมีความจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบก่อนที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหาร
4. เข้าใจวิธีลรทสของแต่ละรายการ ซึ่งมีลักษณะเป็นปรนัยในธรรมชาติ ทำให้สามารถใช้ข้อมูลเหล่านี้นำมาวิเคราะห์ได้โดยง่าย และพร้อมที่จะนำไปใช้
5. เข้าใจปัญหาที่เกี่ยวกับการพัฒนาข้อมูลพื้นฐานในด้านการจัดการครู โดยใช้คอมพิวเตอร์เข้าช่วย
6. สามารถที่จะรวบรวมประวัติครูโดยเฉพาะข้อมูลสำคัญจากทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งนำมาใช้เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงที่จำเป็นต่อการตัดสินใจทางการบริหารได้อย่างเหมาะสม

- 3.6 ชื่อเรื่อง : **School Principals:
Core Actors in Educational Improvement**
Reports on Seven Asian Countries
- ผู้เขียน : Maheswari Kandasamy and Lia Blaton
prepared for ANTRIEP Report
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2004
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 383 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้เกี่ยวกับเรื่อง ครูใหญ่ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพจากเครือข่ายการวิจัยด้านนโยบายการศึกษาของเอเชีย(ANTRIEP) เป็นรายงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีของครูใหญ่จาก 7 ประเทศคือ บังคลาเทศ ปากีสถาน มาเลเซีย เนปาล ฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐเกาหลี และศรีลังกา ซึ่งแต่ละประเทศได้จัดแยกการรายงานออกจากกันเป็นส่วนๆ แต่ละส่วน จะรายงานเกี่ยวกับภูมิหลังและระบบการศึกษาของแต่ละประเทศ บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่ โดยจะกล่าวถึงบทบาทและการจัดการโรงเรียน การสรรหาครูใหญ่ ซึ่งส่วนมากจะคัดมาจากครูประจำการ เงินโชทางการเงิน ส่วนมากจะบอกให้ทราบว่าฐานะทางการเงินไม่ค่อยดีนัก เงินเดือนครูใหญ่น้อย ยกเว้นมาเลเซียที่ค่อนข้างจะดีกว่าประเทศอื่น การกำหนดตำแหน่งให้ครูใหญ่มักจะพิจารณาจากส่วนกลาง หรือผู้บริหารระดับสูง การประเมินผลและ

การพัฒนาตำแหน่งครูใหญ่เป็นไปตามระบบราชการจากส่วนกลาง บางแห่งมีผู้ตรวจการศึกษาคอยติดตามและประเมิน ส่วนการฝึกอบรมครูใหญ่ก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง บางประเทศมีระบบฝึกอบรมที่เป็นทางการ และแน่นอน บางประเทศยังไม่มี ส่วนการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูใหญ่ จะได้รับการสนับสนุนที่ไม่เสมอภาคกัน

ในเอกสารเล่มนี้ ถ้าหากจะศึกษาให้ละเอียดต้องศึกษาเป็นรายประเทศ เพราะแต่ละประเทศจะมีบริบททางด้านวัฒนธรรม สังคม การเมือง และเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ซึ่งน่าจะเป็นเอกสารที่ดีและคุ้มค่าถ้าหากสามารถ แปลเป็นรายประเทศได้จะเป็นประโยชน์ในการฝึกอบรมเพื่อเตรียมครูใหญ่ กันต่อไป

4

ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

- 4.1 ชื่อเรื่อง : Strategies of education and training for disadvantaged groups
Alternative Education Strategies for Disadvantaged Groups
- ผู้เขียน : International Institute for Educational Planning (IIEP)
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1997
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 24 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ทางเลือกในการศึกษาสำหรับกลุ่มที่ด้อยโอกาส โดยเน้นว่าในปัจจุบัน การศึกษาและการฝึกอบรมสำหรับผู้ด้อยโอกาส เป็นเรื่องใหญ่สำหรับหลายประเทศ เป็นเหตุการณ์ที่เห็นได้ชัดจากความยากจนที่เกิดขึ้นและการกีดกันทางสังคม เนื่องจากความยากจนและการกีดกันที่เกิดขึ้นมักจะมาพร้อมๆ กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศซึ่งก่อให้เกิดความไม่เสมอภาค มีข้อเสนอแนะว่า การเพิ่มความร่ำรวยให้แก่ประเทศนั้นยังไม่เพียงพอ ต้องพัฒนาควบคู่กับการสร้างงานและการกระจายรายได้ให้ทั่วถึงด้วย

ในประเทศที่ยากจนมีปัญหาในเรื่องความยากจนของประชากรและการกีดกันทางเศรษฐกิจ แต่ก็ยังคงเป็นเรื่องที่น่ากังวล ในประเทศที่พัฒนาแล้ว การกีดกันที่เกิดขึ้นกับประชากรยากจน จากกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลผลิต เช่น กิจกรรมทางด้านการศึกษาและระบบการฝึกอบรม จะก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชุมชนและทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางสังคม สำหรับแต่ละประเทศและชุมชนโลก เรื่องความด้อยโอกาสเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับด้านจริยธรรมและเศรษฐกิจพอๆ กัน

การจ้างงานเป็นหัวใจของปัญหาการแก้ความยากจนและการกีดกันทางสังคม การขาดการเข้าถึงการมีงานทำ และการศึกษาและฝึกอบรมก็เป็นสาเหตุของปัญหาเหล่านี้ด้วย คนที่ได้รับการอบรมน้อยหรือไม่ได้รับการอบรมเลยมักจะก่อให้เกิดปัญหาแก่ตลาดแรงงานและสังคม

บทบาทของการศึกษาไม่ได้จำกัดเพียงแต่ส่งเสริมให้เยาวชนเข้าถึงการมีงานทำ หรือมีรายได้ดีขึ้นเท่านั้น การเข้าถึงการศึกษาของกลุ่มด้อยโอกาสเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่มด้อยโอกาสเป็นเรื่องยากที่จะบอกได้ชัดเจน ซึ่งอาจจะนิยามได้ในหลายๆ รูปแบบ แล้วแต่เกณฑ์ที่จะนำมาใช้ เช่น เกณฑ์ทางเศรษฐกิจหรือสังคม อย่างไรก็ตาม การด้อยโอกาสก็ยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายๆ ประเทศ ทุกๆ แนวความคิด เกี่ยวกับการด้อยโอกาสจะจำกัดอยู่เฉพาะแต่เรื่องการศึกษาของเยาวชน ผู้ซึ่งไม่มีคุณสมบัติหรือผู้ซึ่งไม่เคยเข้ารับการศึกษาก่อน หรือผู้ซึ่งถูกกีดกันจากระบบโรงเรียน

การศึกษาและการฝึกอบรมในปัจจุบันไม่สนองความต้องการของเด็กกลุ่มด้อยโอกาส เด็กพวกนี้จำนวนมากออกจากโรงเรียนก่อนเรียนสำเร็จ เพื่อจะสนองความต้องการนี้ นอกเหนือไปจากภาคเอกชน NGO และการสนับสนุนจากภายนอกแล้ว ภาคสาธารณสุขนได้พยายามที่จะให้ความช่วยเหลือด้วยวิธีต่างๆ ผลของความพยายามเหล่านี้ยังไม่เพียงพอที่จะขจัดปัญหาเหล่านี้ได้

จากแนวความคิดเช่นนี้โครงการนี้น่าจะเป็นที่น่ายินดีของนานาชาติ
มีคำถามเกี่ยวกับการด้อยโอกาสเกิดขึ้น 2 คำถามคือ 1) ระบบการศึกษา
และการฝึกอบรมจะเปิดและปรับ และคำประกันการเข้าถึงการศึกษาของ
เด็กด้อยโอกาสได้อย่างไร เป็นไปได้หรือไม่ ด้วยยุทธศาสตร์ไหน หรือภายใน
เงื่อนไขอย่างไร 2) หน้าที่การให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่เด็กด้อยโอกาสนั้น
จะมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ช่วยเหลือได้อย่างไร เช่น NGO ท้องถิ่น ชุมชน
หน่วยงานเอกชน และอื่น ๆ การปฏิบัติงานของกลุ่มเหล่านี้จะให้กำลังใจ ส่งเสริม
ควบคุม ประสานให้เงินทุนสนับสนุนและประเมินผลอย่างไร

ทางเลือกเหล่านี้เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ประสพการณ์ที่เกิดจาก
การปฏิบัติการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสจะทำให้เกิดผลสะท้อนกลับในทางที่ดี
ซึ่งผู้กำหนดนโยบายการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

- 4.2 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 78 :
Social Inequality at School and Education Policies
- ผู้เขียน : Marie Duru-Bellat
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2004
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 97 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้กล่าวถึงการวิจัยเกี่ยวกับความไม่เสมอภาคทางสังคมที่พบในโรงเรียน ซึ่งเกิดขึ้นในสองลักษณะ **ลักษณะแรก** สอดคล้องกับระยะเวลาที่มีการพัฒนาระบบการศึกษา คือ การเพิ่มเวลาเรียนในโรงเรียน เห็นได้ชัดว่าการเข้าเรียนในโรงเรียนเป็นภาพสะท้อนภูมิหลังทางสังคมของเด็ก เด็กๆ จะได้ประโยชน์จากการเข้าโรงเรียนที่เข้าได้ง่าย หรือการเข้าเรียนในโรงเรียนเป็นระยะเวลานาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดจากฐานะทางสังคมที่แตกต่างกัน หรือขึ้นอยู่กับสภาพของประเทศ หรือระยะเวลาที่บังคับไว้ สำหรับเด็กที่มีฐานะทางครอบครัวยากจน ความไม่เสมอภาคมักเกิดขึ้น คือ เมื่อมีการเปลี่ยนระบบการศึกษา มีการเข้าเรียนของคนจำนวนมาก ความไม่เสมอภาคจะเกิดขึ้นในการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และในที่สุดก็เกิดขึ้นในระดับอุดมศึกษานโยบายที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการลดความไม่เสมอภาคในการเข้าเรียนนี้ มักจะประกอบด้วย การขยายโรงเรียน และมีเรื่องค่าใช้จ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

ในประเทศที่พัฒนาแล้ว แทบจะไม่มีควาไม่เสมอภาคในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา แต่ก็มีในระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รวมถึงในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และในระดับอุดมศึกษาด้วย แต่ก็ลดลงไปมาก ในประเทศกำลังพัฒนา สถานการณ์จะแตกต่างกัน ในประเทศที่ยากจนที่สุด จะมีความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงการเรียนในระดับประถมศึกษามากที่สุด

ลักษณะที่สอง ของการวิจัยนี้ ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเข้าเรียน แต่เป็นเรื่องของความไม่เสมอภาคในการเรียนขณะอยู่ในโรงเรียน ปัญหานี้จะมองจาก 2 มุมมอง โดยมองว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจน มักจะถูกกีดกันเพราะว่าพวกเขาไม่สามารถเรียนและเข้าเรียนต่อในระดับสูงต่อไปได้ หรือบ่อยครั้งที่พวกเขาต้องแยกไปเรียนในสาขาอื่น ซึ่งจัดไว้ให้สำหรับเด็กที่มีผลการเรียนอ่อน ผู้เขียนบางคนกล่าวถึงความไม่เสมอภาคในลักษณะนี้ โดยกล่าวว่า เป็นความไม่เสมอภาคทางคุณภาพ การเข้าเรียนในโรงเรียนนั้นยังไม่เพียงพอที่จะขจัดความไม่เสมอภาคที่โรงเรียนได้ ขั้นตอนต่างๆ ที่นำมาใช้เพื่อประกันว่าเด็กจะมีโอกาสเรียนได้อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงภูมิหลัง

เมื่อไม่นานมานี้ ในประเทศที่กำลังพัฒนา ยังคงวิจัยเรื่องเกี่ยวกับความไม่เสมอภาคทางคุณภาพ และปัญหาความไม่เสมอภาคทางปริมาณยังไม่สามารถแก้ไขได้ การวิจัยชี้ให้เห็นถึงความยุ่งยากของการนำนโยบายทางการศึกษาไปปฏิบัติเพื่อขจัดความไม่เสมอภาคทางคุณภาพ ซึ่งข้อสรุปก็คือ ในประเทศที่พัฒนาแล้วปัญหานี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการศึกษามากนัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความไม่เสมอภาคในแง่ของการเข้าถึงและการเรียนไม่ได้ลดลง หรือลดลงไม่มากนัก แม้ว่านโยบายจะถูกนำมาใช้ก็ตาม

การวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ทำไมนโยบายที่ต้องการจะลดความไม่เสมอภาคทางคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพน้อยกว่านโยบายที่พยายามจะลดความไม่เสมอภาคเชิงปริมาณ ความไม่เสมอภาคเชิงคุณภาพเป็นผลจากการด้อย

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติของภาครัฐ เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้นจากภูมิหลังของนักเรียนเอง ในอีกแง่หนึ่งคือ เขามีความไม่เสมอภาคเป็นทุนอยู่แล้ว และยากที่จะแก้ไข นโยบายที่เห็นได้ชัดโดยเฉพาะในเรื่องการกีดกัน เป็นต้นว่า การให้ประโยชน์แก่เด็กที่มาจากครอบครัวยากจน เพื่อแก้ไขปัญหาลำนี้ บางครั้งจำเป็นต้องใช้เจตนาารมณั้ทางการเมือง แต่บางครั้งก็อาจก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่น่าจะจดจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่นำระบบคนจนมาใช้ เช่น สหภาพโซเวียตในอดีต.

5

การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี

- 5.1 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 77 :
**ICT in Education Around the World :
Trends, Problems and Prospects**
- ผู้เขียน : Willem J. Pelgum and Nancy Law
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2003
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 133 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้ได้กล่าวถึง ระบบการศึกษาที่ต้องเผชิญกับการนำ ICT มาใช้ การพัฒนาและการดูแลรักษาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารในโรงเรียน โดยมีเนื้อหารวม 7 บท ได้แก่ **บทที่ 1** กล่าวถึง ICT ด้านการศึกษา หลักการต่างๆ และความเป็นมาโดยสังเขป **บทที่ 2** เรื่องหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ ICT **บทที่ 3** กล่าวถึง ICT ในโรงเรียน นำเสนอตัวชี้วัดเปรียบเทียบประเทศต่างๆ ทั่วโลก เช่น อัตราส่วนการใช้มัลติมีเดียและอินเทอร์เน็ตในแต่ละระดับการศึกษา อัตราส่วนนักเรียนต่อคอมพิวเตอร์ **บทที่ 4** การพัฒนาบุคลากรด้าน ICT **บทที่ 5** การเปลี่ยนแปลงองค์กรและภาวะผู้นำ **บทที่ 6** นโยบายการศึกษาด้าน ICT ของชาติ และการนำไปปฏิบัติ **บทที่ 7** การมองภาพอนาคตและสรุปผล

เนื้อหาภายในเล่มยังกล่าวถึงการที่เทคโนโลยีนั้นได้รับการพัฒนาในอัตราที่รวดเร็วมาก ในตอนช่วงต้นของทศวรรษที่ 1980 ระบบการศึกษาได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ นักวางแผนการศึกษาจำเป็นต้องรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในโรงเรียน และจำเป็นต้องรู้อะไรบ้างสำหรับโรงเรียนที่มีระบบคอมพิวเตอร์ใช้อยู่แล้ว แต่ต้องการที่จะเพิ่มประโยชน์ให้กับด้านการสอน เอกสารได้รวบรวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นไว้ดังนี้

สำหรับนักเรียนและโรงเรียน

- การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาควรมีขอบเขตในการสอนแค่ไหน
- ระบบ ICT จะมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของนักเรียนและครูในโรงเรียนได้มากน้อยเพียงใด
- หลักสูตรแบบเก่านั้นมีส่วนไหนบ้างที่ควรทิ้งไป เพื่อจะให้เนื้อหาและกระบวนการใหม่ๆ เข้ามาทดแทน
- อุปกรณ์อะไรบ้าง และจำนวนเท่าใดที่จำเป็นจะต้องใช้
- โครงสร้างพื้นฐานของระบบ ICT จะต้องมียุทธศาสตร์อย่างไร ที่จะตอบสนองต่อการใช้ E-Graphic และความปลอดภัยของ E-Traffic
- มีข้อเสนอแนะอะไรบ้างที่จะช่วยให้ E-Traveler หรือผู้ใช้สารสนเทศเหล่านี้ ค้นหาแนวทางของตัวเองในอินเทอร์เน็ต และข้อเสนอแนะอะไรบ้างที่ผู้ดูแลระบบจะต้องนำมาใช้

สำหรับครู

- ทักษะใหม่อะไรบ้างที่ครูจำเป็นต้องมีเพื่อจะนำมาใช้กับเทคโนโลยีใหม่ๆ
- เงื่อนไขอะไรบ้างที่จะต้องมียุทธศาสตร์ ถ้าหากจะต้องพัฒนาบุคลากรครูในการใช้ระบบ ICT ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอน
- รูปแบบของการพัฒนาบุคลากรครูที่ได้นำมาใช้ ควรจะเป็นแบบไหน
- เงื่อนไขอะไรบ้างที่โรงเรียนจะต้องมี ถ้าหากจะนำระบบ ICT มาใช้ให้เกิดผล

สำหรับนโยบายระดับชาติ

- เป้าหมายของนโยบายชนิดไหนที่จะต้องนำมาใช้
- ยุทธศาสตร์ในการนำไปสู่การปฏิบัติ อะไรที่จะนำมาใช้ และยุทธศาสตร์ประเภทไหนและใช้อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ
- ปัญหาหลักคืออะไร และข้อท้าทายหลักคืออะไร ซึ่งจำเป็นจะต้องพิจารณา เมื่อนำมากำหนดนโยบายระบบ ICT ของประเทศ

สิ่งเหล่านี้คือปัญหาที่ทุกประเทศกำลังเผชิญอยู่ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่เริ่มใช้ระบบ ICT ในโรงเรียน หรือประเทศที่อยู่ในระยะที่ 2 ของการใช้ระบบ ICT และประเทศที่พัฒนาระบบ ICT มาแล้วกว่า 10 ปีหรือมากกว่า และรวมถึงประเทศที่กำลังปรับปรุงระบบ ICT ให้ดีขึ้น การใช้ ICT ด้านการศึกษาจะเป็นเรื่องของวิวัฒนาการและยังไม่มีข้อแนะนำซึ่งได้ผลดีและรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือ ผู้วางแผนการศึกษาจำเป็นต้องใช้ความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น.

- 5.2 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 70 :
National Strategies for E-learning in Post-Secondary Education and Training
- ผู้เขียน : Tony Bates
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ.2001
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 132 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ในเรื่องระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีโทรคมนาคม สำหรับการเรียนการสอนระดับหลังมัธยมศึกษา ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตามระบบเศรษฐกิจของโลกและมีส่วนทำให้เกิดการค้าข้ามชาติ การจัดการเงินทุน และบรรษัทข้ามชาติต่างๆ ปัจจุบันการที่เข้าถึงเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย เพื่อที่จะเรียนผ่านทาง E-learner Program และได้ปริญญาโดยไม่ต้องเดินทางไกลๆ เป็นเรื่องง่ายสำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา

เนื้อหา กล่าวถึงผลกระทบที่เกิดจากระบบสารสนเทศใหม่ๆ จะมีผลต่อระบบการศึกษาหรือไม่ อย่างไร โดยจะดูตัวอย่างจากสิ่งที่เกิดขึ้นกับการตลาด การธนาคารและการบริการสารสนเทศอื่นๆ รวมถึงผลที่ตามมาของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะเป็นอย่างไร ซึ่งในหลายๆ กรณี ผลที่ปรากฏออกมาอาจจะเป็นเชิงบวกหลายๆ กรณีอาจเป็นผลดีต่อการเรียนการสอน แต่อีกหลายกรณีอาจเป็นการเพิ่มความไม่เสมอภาคทางการศึกษา

ข้อดีของ E-learning ก็คือ การส่งเสริมความสามารถของการศึกษา การเข้าถึงผู้เรียนได้มาก การมีวิธีการสอนที่หลากหลาย และความหลากหลายในวิชาสอนโดยผู้เชี่ยวชาญในระดับนานาชาติ ซึ่งมีการพัฒนาเนื้อหาเป็นอย่างดี เพื่อขจัดปัญหาความห่างไกล และรูปแบบการสื่อสารกับผู้เรียน รวมถึงการพัฒนาวิธีสอนที่น่าสนใจ ประโยชน์อีกประการหนึ่งของ E-learning คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ ไม่จำเป็นต้องหยุดเรียนในขณะที่ทำงานหรือหยุดทำงานเพื่อเรียน ดังนั้นนักเรียนหลายๆ คน สามารถจะติดตามการเรียนในวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยที่บ้านของตนได้ คนงานก็สามารถฝึกอบรมในขณะที่นั่งอยู่ในที่ทำงานได้ เพราะฉะนั้น E-Learning จึงเป็นโอกาสดีสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ E-learning มีเรื่องที่จะต้องอภิปรายกันมาก เราคงไม่มองการศึกษาเป็นเพียงผลผลิตหรือสินค้าที่จะซื้อหรือขาย เช่นเดียวกับการซื้อหนังสือ การซื้อแผ่นดิสก์ หรือการซื้อรถยนต์ เพราะว่าการศึกษานั้นเป็นการถ่ายทอดค่านิยม วัฒนธรรมที่มีผลต่อประเทศชาติ เป็นการส่งเสริมบูรณาการและความเป็นเอกภาพของประเทศ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ เนื้อหาของโปรแกรมที่สอนในโรงเรียน หรือในระดับมหาวิทยาลัย รวมทั้งค่านิยมที่จะถ่ายทอดไปยังเยาวชน ควรจะปล่อยให้เป็นการระของหน่วยงานเอกชนหรือมหาวิทยาลัยต่างชาติหรือไม่ รัฐบาลหลายๆ แห่งได้ตระหนักถึงเรื่องนี้ และเห็นว่าปัญหาที่จะต้องแก้ไข จึงคิดที่จะสร้างระบบ E-learning ของตนขึ้น ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จะให้ข้อมูลที่จำเป็นประโยชน์ยิ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้

อย่างไรก็ตาม เอกสารฉบับนี้ได้เตือนว่า การพัฒนาระบบ E-learning นั้นมีค่าใช้จ่ายสูง ต้องมีความรู้ด้านวิธีการ (know how) ต้องเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ การออกแบบเนื้อหา การเตรียมอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม การดูแลรักษา และการฝึกอบรมผู้ที่จะสอนผ่านระบบ Online ดังนั้นเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายและการจัดให้มีวิชาเรียนอย่างเพียงพอ ก็ควรจะเป็นการร่วมทุนกันระหว่างสถาบันที่เกี่ยวข้อง

E-Learning เป็นการเรียนการสอนที่มากกว่าการศึกษาทางไกลผ่านระบบ Online โปรแกรมใดๆ ที่ใช้ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ก็ควรจัดอยู่ในประเภท E-Learning และที่สำคัญยิ่งการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา ควรจะมีการวิจัยให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา เพราะเอกสารฉบับนี้จะมีขอบเขตเฉพาะการเรียนการสอนระดับหลังมัธยมศึกษาแล้วเท่านั้น

- 5.3 ชื่อเรื่อง : **Adapting Technology for School Improvement: A global Perspective**
- ผู้เขียน : Edited by David W. Chapman and
Lars O. Mählick
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2004
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 305 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้ กล่าวถึงการปรับเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการปรับปรุงโรงเรียนโดยมองภาพ ครอบคลุมระดับนานาชาติ

วัตถุประสงค์ของหนังสือเล่มนี้คือ เพื่อที่จะชี้แจงและตรวจสอบว่าสารสนเทศเทคโนโลยีสามารถนำไปใช้เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างไร โดยเอาตัวอย่างมาจากหลายๆ ประเทศ เป้าหมายคือนำเสนอบทเรียนในระดับนานาชาติ ที่อยู่ในขั้นเริ่มต้นของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในปัจจุบันเพื่อการเรียนการสอน การวิเคราะห์ ความท้าทายซึ่งครูและผู้วางแผนการศึกษาจะต้องเผชิญในขณะนำ ICT มาปฏิบัติ

สาระสำคัญของหนังสือเล่มนี้คือการเปลี่ยนเข้าสู่การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งทำให้เกิดความหวังที่จะปรับปรุงการเข้าถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่หลายคนคิดว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์ที่นำมาใช้ไม่ได้ก่อให้เกิดผลตามที่คาดหวังไว้ ดังนั้นถ้าหากระบบการศึกษาจะใช้ประโยชน์จากการลงทุนในด้านนี้แล้ว นักการศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจปัญหาสำคัญและจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อบูรณาการเทคโนโลยีเข้าไปในการเรียนการสอนใหม่

ปัญหาหลักซึ่งเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีไปใช้ในโรงเรียนคือ การกระจายอย่างไม่เสมอภาคของอุปกรณ์และสื่อเหล่านี้ ความไม่เสมอภาคจะนำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันในคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของนักเรียน สิ่งนี้อาจจะนำไปสู่ปัญหาทางการเมืองและการตัดสินใจเชิงนโยบาย ซึ่งอาจจะเป็นผลเสียต่อการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำทางการศึกษาที่เข้าใจปัญหาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนจะสามารถเป็นผู้นำในกระบวนการนี้ได้ อย่างไรก็ตาม นักการศึกษาและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลยังขาดความเข้าใจในรูปแบบการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้ประสบผลสำเร็จในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ด้วยเหตุผลที่ว่าประสบการณ์ระดับนานาชาติซึ่งสะสมมานานนั้นไม่ได้ถูกนำไปแลกเปลี่ยนและแพร่กระจายอย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงเป็นความพยายามของหนังสือเล่มนี้ในการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การก้าวเข้ามาสู่การใช้เทคโนโลยีในห้องเรียนมีประโยชน์อย่างมากมายต่อการฝึกหัดครู ยุทธศาสตร์ทางการเรียนการสอนที่ครูใช้ วิธีการจัดทำหลักสูตรและวิธีการที่โรงเรียนจัดสรรงบประมาณ ข้อเสนอแนะซึ่งขึ้นอยู่กับระบบการศึกษาเป็นสิ่งซึ่งละเอียดอ่อน ตัวอย่างเช่น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนอาจจะสร้างความแตกแยกทางเทคโนโลยีหรือ Digital Divided คือ เกิดความไม่เสมอภาคในการเรียน ระหว่างผู้ที่มีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีมากและผู้เข้าถึงน้อย ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาเรื่องความไม่เสมอภาคทางการศึกษาของชาติ ในทำนองคล้ายๆ กัน การนำเทคโนโลยีมาใช้อาจจะขยายการเข้าถึงการศึกษา

การใช้เทคโนโลยี โดยมากมักจะพบกันใน 7 วิธีทางคือ

1. ใช้โดยตรงคือ นักเรียนเรียน online จากเครื่องมือเหล่านี้
 2. ครูสามารถใช้ข้อมูลเหล่านี้และนำมาสอนแก่นักเรียนของตน
 3. ครูอาจจะใช้ online ในการเข้าถึงคู่มือการสอนและหลักสูตร
 4. นักเรียนสามารถใช้ข้อมูลเพื่อค้นหาและนำข้อมูลมาใช้ในห้องเรียน และงานวิจัยของตน
 5. ครูสามารถใช้วิธีนี้เชื่อมต่อห้องเรียน 2 ห้องหรือมากกว่าในการเรียน การสอนซึ่งเกิดขึ้นอย่างมากในระดับอุดมศึกษา
 6. ครูสามารถใช้การสอนของตนออกอากาศไปหลายๆ ห้องเรียนได้ทั่วโลก หรือทั่วประเทศ
 7. วิธีการนี้สามารถใช้ในการอบรมครูประจำการได้ด้วย
- อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีมาใช้นั้น ก็มักจะประสบกับปัญหาการต่อต้าน

อยู่ 4 ประการคือ

1. การใช้เทคโนโลยีนี้ต้องใช้ทุนอย่างมากมาย ประเทศที่มีฐานะดีเท่านั้น ที่จะใช้ประโยชน์ได้สูงสุด
2. เป็นเรื่องที่ยากมากที่จะประกันว่าทุกห้องเรียนหรือนักเรียนทุกคนมีความเสมอภาคในการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้
3. การฝึกครูประจำการโดยใช้เทคโนโลยีใหม่เป็นเรื่องซับซ้อนและค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง
4. เนื้อหาที่นำมาใช้สอนนั้นยังไม่สามารถควบคุมให้สมบูรณ์ อาจจะก่อให้เกิดปัญหาได้

อย่างไรก็ตาม เอกสารเล่มนี้ได้ให้รายละเอียดที่จะต้องมีการพิจารณา 7 ประการ เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงในการเรียนการสอน คือ

1. บทบาทของเทคโนโลยีในการปรับปรุงโรงเรียน
2. การใช้เทคโนโลยีโดยการสั่งการจากเบื้องบน หรือเสนอขึ้นไปจาก

ระดับล่าง

3. การสอนในระดับโรงเรียนโดยการใช้วิทยุเข้าช่วย
4. การใช้คอมพิวเตอร์ในห้องเรียน
5. การใช้เทคโนโลยีในการฝึกหัดครูหมายความว่าระบบการฝึกครูจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงใหม่
6. ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีโดยการเอารูปแบบจากที่อื่นมาใช้
7. เมื่อใช้เทคโนโลยีแล้วจะนำไปสู่จุดหมายปลายทาง ณ ที่ใด

ความต้องการแรงงานที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์นั้นสร้างแรงกดดันให้แก่ระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก เพื่อให้ให้ผู้สำเร็จการศึกษามีทักษะเหล่านี้ เทคโนโลยีที่ใหม่มักถูกมองว่าเป็นลักษณะของความทันสมัย และมักจะได้รับ การสนับสนุนจากฝ่ายรัฐบาล

ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานยังไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง นักการศึกษาหรือผู้วางแผน พบว่าไม่ค่อยได้รับผลประโยชน์ดังที่ คาดหมาย การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนนั้นมักจะก่อให้เกิดความเครียด และการสูญเสียงบประมาณ ด้วยเหตุที่เทคโนโลยีนั้นมีราคาค่อนข้างแพง ถ้าหากไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนแล้วก็จะเกิดความสูญเปล่า

อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงเทคโนโลยีในระดับชุมชน ยังไม่มีความเสมอภาคทางคุณภาพการศึกษามากนัก เอกสารเล่มนี้จึงมุ่งที่จะปรับปรุง เทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนในวิถีทางซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติได้และใช้ ประโยชน์อย่างคุ้มค่า.

6

การปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษา

6.1 ชื่อเรื่อง : **The Quality of Primary School in Difference Development Context**

ผู้เขียน : Gabriel Carron, Ta Ngoc Châu

ประเภทสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ

สถานที่พิมพ์ : Paris, France

ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for Educational Planning

ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1996

รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 306 หน้า

บทสรุปย่อ

ในเอกสารฉบับนี้กล่าวถึงคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในบริบทที่แตกต่างกัน

ทั้งด้านประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่นๆ โดยคัดสรร 4 ประเทศ ซึ่งมีสภาพภูมิศาสตร์แตกต่างกันเป็นกรณีศึกษาในทำการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประเทศอินเดีย กินี จีน และเม็กซิโก

เนื้อหาภายในเล่มเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา 4 ประเทศ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของโครงการ วิธีการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย คำอธิบายที่เกี่ยวกับการนำโครงการไปปฏิบัติในประเทศที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลการวิจัยหลักของแต่ละกรณีศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละโรงเรียน และวิธีดำเนินการในบริบทที่แตกต่างกัน ในตอนนี้แบ่งเป็น 6 บทโดย **บทที่ 1** กล่าวถึงสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการประสานระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียน สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อโรงเรียนและครู การศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง รวมทั้งความใฝ่ฝันที่ผู้ปกครองอยากให้เด็กเป็น เหตุผลของการขาดเรียน การเข้าชั้นและการออกจากโรงเรียน เป็นต้น **บทที่ 2** เป็นการวิเคราะห์ด้านอุปสรรคการเรียนการสอนต่างๆ ในโรงเรียน **บทที่ 3** วิเคราะห์สภาพปัญหาของครู รวมทั้งชีวิตความเป็นอยู่ รายได้ และความพึงพอใจในงาน **บทที่ 4** กล่าวถึง เป็นการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของครูกับผู้อื่น เช่น ระหว่างครูใหญ่กับครู ระหว่างครูกับผู้บริหารในส่วนกลาง และระหว่างครูกับชุมชน เป็นต้น **บทที่ 5** เป็นเรื่องภาระหน้าที่ของครู เช่น วิธีการสอน การจัดเตรียมบทเรียน การให้การบ้าน เป็นต้น **บทที่ 6** เป็นการวัดผลนักเรียน โดยกล่าวถึงการออกแบบเครื่องมือวัดผล ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นตอนสุดท้ายของหนังสือเล่มนี้ เป็นข้อเสนอแนะ โดยคณะวิจัยได้เสนอแนวคิดใหม่ในการวางแผนการจัดการด้านการศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. ให้ความสำคัญกับความหลากหลายของโรงเรียนและที่ตั้งของโรงเรียน
2. เน้นความสม่ำเสมอในการปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ
3. ศึกษาสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นของแต่ละโรงเรียน
4. สนใจความต้องการของประชาชน ผู้ปกครอง และนักเรียนในท้องถิ่นให้มากขึ้น
5. ลงทุนในด้านทรัพยากรมนุษย์ให้มากขึ้น

6. จัดให้มีการนิเทศและการสนับสนุนกลไกการนิเทศโรงเรียนต่างๆ ให้เหมาะสม ตามความต้องการและความจำเป็น

7. ที่ตั้งของโรงเรียนควรอยู่ใกล้ชิดกับชุมชน

จุดเน้นในภาพรวมอยู่ที่โอกาสทางการศึกษาของเด็กด้อยโอกาสในประเทศเหล่านี้ โดยเน้นว่าการขยายการศึกษาและปรับปรุงการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่สามารถที่จะรับเด็กด้อยโอกาสเข้าเรียน และรักษาเด็กให้อยู่ในโรงเรียน ได้อย่างเพียงพอ ซึ่งเห็นได้จากอัตราการเข้าเรียนต่ำ และอัตราการออกกลางคันสูง

ประเด็นที่ต้องศึกษาให้ถ่องแท้ คือ การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของวิถีชีวิตของกลุ่มเด็กด้อยโอกาส รวมถึงการกระตุ้นความต้องการทางการศึกษาให้เกิดแก่เด็กเหล่านี้ เพื่อให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้

การวางแผนการศึกษาจึงซับซ้อนยิ่งขึ้น เพราะความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ความเอาใจใส่ต่อสภาพปัญหาทางการศึกษา และการจัดการศึกษาให้หลากหลายเพื่อสนองความต้องการของผู้รับบริการการศึกษา โดยเฉพาะเด็กด้อยโอกาสที่มีปัญหาต่างกันในแต่ละเขตพื้นที่

- 6.2 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 68 :
Improving School Effectiveness
- ผู้เขียน : Jaap Scheerens
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2000
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 137 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้กล่าวถึงประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีเอกสารเผยแพร่เป็นจำนวนมาก นักวางแผนการศึกษาได้เปลี่ยนหน้าที่ที่จะพยายามเพิ่มแต่จำนวนนักเรียน หันมาเป็นปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนแทน ฉะนั้นผู้วางแผนการศึกษาจำเป็นต้องสนใจในประสิทธิผลของโรงเรียนว่าคืออะไร นิยามศัพท์ของคำว่า **“ประสิทธิผล”** อาจต่างกัน แต่ที่แน่ชัดคือโรงเรียนที่รับนักเรียนมาจากครอบครัวที่ดี ก็จะเป็นการง่ายที่สอนให้เด็กพวกนี้เรียนรู้อะไร ในขณะที่เด็กที่มาจากครอบครัวยากจน โรงเรียนจะมีปัญหามาก แต่สิ่งที่น่าสนใจสำหรับผู้วางแผนก็คือการที่บ่งชี้ปัจจัยหรือตัวแปร ซึ่งเป็นการยกระดับการเรียนรู้ในทุกๆ โรงเรียน โดยไม่จำกัดว่าเด็กที่มาเรียนเหล่านั้นมีภูมิหลังอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้วางแผนการศึกษาต้องสนใจปัจจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ในกรณีที่เด็กมาจากครอบครัวยากจน แต่มีผลการเรียนอยู่ในระดับดี ปัจจัยเหล่านี้คืออะไร ปัจจัยเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในโรงเรียนอื่นได้หรือไม่ และค่าใช้จ่ายเป็นเท่าไร ถ้าหากกระทรวงศึกษาธิการจะให้ครูในโรงเรียนมี

ปัจจัยเหล่านี้ แต่ยังมีปัญหาเพิ่มขึ้น นั่นคือวัตถุประสงค์ของโรงเรียนต่างกัน สอนวิชาต่างกัน วัตถุประสงค์อาจจะเน้นด้านความรู้ ด้านคุณธรรม ด้านสังคม หรืออื่นๆ ปัจจัยที่ส่งเสริมเหล่านี้มีผลต่อวัตถุประสงค์หรือต่อวิชาที่เรียน มากน้อยเพียงใด

งานต่างๆ ที่เกี่ยวกับความคิดและการปรับปรุงโรงเรียนมักจะอ้างถึงแนวความคิด วิธีการและรูปแบบ ซึ่งเป็นการยากสำหรับผู้สนใจในเรื่องนี้จะเข้าใจว่าสิ่งเหล่านี้มีข้อดี ข้อเสียอย่างไร ผู้เขียนได้บรรยายถึงวิธีการต่างๆ ในการนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิผล และอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ค้นพบในด้านการวางแผน ทฤษฎีการเลือก และการวางแผนย้อนหลังว่าเกี่ยวข้องกันอย่างไร ผู้เขียนได้เสนอสิ่งที่ค้นพบ และเตือนให้ระมัดระวังในการใช้องค์ความรู้ในเรื่องนี้

เป็นที่แน่ชัดว่า การศึกษาแต่ละระบบควรจะต้องทำการวิจัย บ่งชี้ตัวแปร และปัจจัยซึ่งเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนเหล่านี้ด้วยตัวเอง ซึ่งหวังว่าเอกสารเล่มนี้คงจะช่วยผู้วางแผนการศึกษาได้บ้างไม่มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรจะมีการกระตุ้นเตือนให้ท่านเหล่านี้ดำเนินการวิจัยได้ด้วยตนเอง

เนื้อหาภายในเล่มแบ่งเป็น 5 บท ได้แก่ **บทที่ 1** หลักการและมุมมองเรื่อง ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน **บทที่ 2** งานวิจัย ข้อมูลจากประเทศที่พัฒนา และกำลังพัฒนา **บทที่ 3** ทฤษฎีโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ และมุมมองของการวางแผน **บทที่ 4** การประยุกต์ใช้ และการใช้ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียน ที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการติดตามและประเมินผล และ**บทที่ 5** บทสรุป เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้วางแผนการศึกษา.

- 6.3 ชื่อเรื่อง : **Improving School Efficiency :
The Asia Experience**
- ผู้เขียน : ANTRIEP Report : Meeting of The Asian
Network of Training and Research Institutions
in Educational Planning
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2000
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 186 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้กล่าวถึงเรื่องปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียนจากประสบการณ์ของเอเชีย ซึ่งได้จากการประชุมเครือข่ายสถาบันการวิจัยและฝึกอบรมของเอเชีย (ANTRIEP) ที่โคลัมโบ ศรีลังกา โดยมีบทสรุปดังนี้

การปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนเป็นเรื่องที่ผู้วางแผนการศึกษาหรือผู้จัดการต้องตระหนักถึงผลงานในรอบปีที่ผ่านมา การปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนที่เน้นการปฏิบัติงานการศึกษาของโรงเรียน ได้เปลี่ยนไปอยู่ที่ระบบการศึกษาทั้งหมด ซึ่งจากการระดมความคิด พบว่า

ประการที่ 1 การปฏิรูปมักจะมีจุดหมายอยู่ที่ตัวบ่อนของระบบ แทนที่จะเป็นกระบวนการเรียนการสอนและการตัดสินใจของโรงเรียนแต่ละแห่ง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการอธิบายความแตกต่างทางคุณภาพของโรงเรียน

ประการที่ 2 การปฏิรูปหลายๆ แห่งพยายามพิจารณาแยกส่วนประกอบของระบบออกจากกัน เช่น ครูหรือตำราเรียน อย่างไรก็ตามการปรับปรุงประสิทธิภาพ มิได้หมายความว่า จะสามารถปรับปรุงองค์กรทั้งหมดได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละโรงเรียน

ประการที่ 3 การปฏิรูปไม่ได้ปรับให้สอดคล้องกับความต้องการอันหลากหลายของแต่ละโรงเรียน มักจะทำเป็นระบบเดียวกันทั่วทั้งประเทศ ในความเป็นจริงโรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่เหมือนกันหมดทุกแห่งดังเช่นที่การปฏิรูปการศึกษากำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

ข้อสรุปนโยบายสำคัญจากบางประเทศ คือ ในประเทศศรีลังกา โรงเรียนควรจะเป็นอิสระ นโยบายของรัฐเน้นการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน แต่ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ระดับสูง พยายามที่จะให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ระดับล่างรวมทั้งครูใหญ่โดยผ่านกลุ่มโรงเรียน หรือการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ผลกระทบของการปฏิรูปเช่นนี้ต่อโรงเรียน มีขีดจำกัดด้วยเหตุผลหลายๆ ประการ เช่น ทักษะคติและจริยธรรมของการทำงาน การขาดการประสานงานระหว่างระดับต่างๆ ของการบริหารไม่มีการมอบอำนาจอย่างแท้จริงแก่โรงเรียน การปฏิรูปในปัจจุบันจึงมีจุดเน้นอยู่ที่การฝึกอบรมคณะครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูใหญ่ ในเรื่องของการมอบหมายงาน การถ่ายโอนอำนาจในด้านการเงิน และการประเมินผลครูไปยังโรงเรียน

ความเป็นอิสระของโรงเรียนที่เพิ่มมากขึ้นทำให้มีปัญหากเกี่ยวกับบทบาทของส่วนกลาง อย่างไรก็ตามหน้าที่ใน 3 ด้าน ก็ยังเป็นอำนาจหลักของกระทรวง คือ การนิเทศโรงเรียน การวัดผลและประเมินผล และการบริหารครูนั่นเอง

สำหรับการนิเทศ เป็นสิ่งที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมที่โรงเรียนมีอิสระเสรี และต้องการการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ซึ่งควรจะเน้นไปที่การนิเทศโรงเรียน แทนที่จะนิเทศครูเป็นรายบุคคล และควรเน้นเรื่องการสนับสนุนโรงเรียนที่อ่อนแอที่สุดแทนที่จะเน้นการบริหารและควบคุม

โรงเรียนทั้งหมด โดยไม่แบ่งแยกว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีอะไรต่างกันบ้าง ซึ่ง 2 สิ่งนี้จำเป็นที่สุดในการปฏิรูป แต่ประเด็นดังกล่าวนี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ การฝึกอบรมอย่างเหมาะสมและครอบคลุมและการให้อำนาจทางการเงินแก่โรงเรียนควรจะมาคู่กับการปฏิรูป

การประเมินผลเป็นภาระที่ขาดไม่ได้ของส่วนกลาง และการประเมินผลนี้ก็เพื่อวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) ประเมินเพื่อดูว่ามีมีการปฏิบัติตามคำสั่งของส่วนกลางหรือไม่ (2) ประเมินเพื่อจุดประสงค์ของความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ และนำไปสู่การปรับปรุงด้านจัดการและการเรียนการสอนหลายกรณี การประเมินจากฝ่ายบริหารระดับสูงมักจะเน้นการปฏิบัติตามคำสั่งมากกว่าการพัฒนาใน 2 ประการหลัง ในขณะที่เดียวกันในหลายๆ ประเทศ การประเมินผลมักจะเน้นอยู่ที่ครูหรือนักเรียนมากกว่าประเมินตัวโรงเรียน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการประเมินก็เกิดขึ้นของในด้านการประเมินครู ในหลายๆ ประเทศมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิด ระหว่างการประเมินผลการดำเนินงานของครูและการพัฒนาระบบการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง

สิ่งที่มีความสำคัญแต่เกิดได้ยากในการปฏิรูปคือ การนำระบบการประเมินโรงเรียนมาใช้เป็นรายกรณี ไม่นานมานี้สาธารณรัฐเกาหลีได้พัฒนารูปแบบการประเมินผลโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นการประเมินจากภายนอกแทบทั้งหมด ผลของการประเมินใช้ในการวางแผนโดยศึกษานิเทศก์และเป็นพื้นฐานในการสนับสนุนด้านการเงินแก่โรงเรียนรัฐ ได้รับประโยชน์จากการผลประเมินในระดับสูง ในรัฐวิกตอเรียของออสเตรเลีย การประเมินตนเองของโรงเรียนใช้ควบคู่กับการตรวจสอบจากภายนอก และมีการใช้เทคนิคที่ใหม่ๆ เช่น การสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร และผลของการทดสอบนักเรียนเข้ามาช่วย อย่างไรก็ตาม จุดเน้นของการประเมินโรงเรียนต้องมองดูที่ผลการวิจัยระดับนานาชาติว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพควรเป็นอย่างไร ซึ่งการประเมินที่มีประสิทธิภาพนั้นมักจะใช้วิธีการวิเคราะห์ และบูรณาการปรับปรุงการปฏิบัติงานของทุกคนในโรงเรียนมาพิจารณารวมอยู่ด้วย

การประเมินโรงเรียนทั้ง 2 รูปแบบ ยังต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การเลือกดัชนีชี้วัดตัวใดยังคงเป็นปัญหาที่ซับซ้อน และการอนุญาตให้โรงเรียนประเมินตนเอง จะช่วยโรงเรียนในการพัฒนา แต่มีข้อจำกัดในการนำมาเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียน การบังคับใช้การประเมินจากภายนอก จะเป็นการกำหนดจุดเน้นหรือตัวชี้วัดที่โรงเรียนที่ทุกโรงเรียนจะต้องปฏิบัติตาม พบว่าบางตัวชี้วัด โรงเรียนเห็นว่าไม่มีความสำคัญต่อโรงเรียนของเขา

ปัญหาที่ 2 คือโรงเรียนนั้นต้องมึนงานทำมากขึ้น อันเนื่องมาจากการประเมิน แม้การประเมินจากภายนอกทำให้บุคลากรของโรงเรียนต้องยุ่งอีกเช่นกัน ครูใหญ่ในเกาหลีและในรัฐวิกตอเรีย กล่าวว่าเขาอาจจะต้องทอดทิ้งหน้าที่การสอนบางประการเพื่อทำหน้าที่บริหารในด้านรับการประเมิน ปัญหาที่เกี่ยวกับความเสมอภาคในการตัดสินใจแตกต่างระหว่างโรงเรียนก็เป็นเรื่องที่ยุ้งยากพอๆ กัน ในบริบทที่มีการกระจายอำนาจอย่างมาก การตัดสินใจการบรรจุครูและเลื่อนตำแหน่งครูอยู่ที่ระดับตำบล หรือระดับท้องถิ่น ก็ยังคงมีปัญหา อันเนื่องมาจากกรอบ หรือแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานระดับชาติ ซึ่งการตัดสินใจที่แน่นอนก็ต้องอาศัยกรอบในระดับชาตินั้นเอง อำนาจหน้าที่ของระดับล่าง รวมทั้งหน้าที่ของครูใหญ่ก็ยังคงเป็นเรื่องซับซ้อน ในสถานการณ์ที่มีการกระจายอำนาจอย่างมาก เช่น ในรัฐวิกตอเรีย สาธารณรัฐยังคงมีอำนาจในการจ้างครูและจ่ายเงินเดือนครูตามบัญชีของประเทศอยู่นั่นเอง

อาจจะมีเหตุผลที่ดีที่จะเปลี่ยนจุดเน้นการตัดสินใจเกี่ยวกับการบรรจุครูและการเลื่อนตำแหน่งครูลงไปสู่ระดับล่าง และอาจจะดูว่าไม่ยุติธรรมที่จะให้โรงเรียนต้องรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ในการปฏิบัติงาน ในเมื่อโรงเรียนไม่มีอำนาจในการจ้างครู การตัดสินใจในด้านการบริหาร การเลื่อนตำแหน่ง และการกำหนดตำแหน่งของครู ควรจะตัดสินใจโดยบุคคลผู้ซึ่งที่อยู่ใกล้ขีดสถานการณ์ที่สุด คือโรงเรียนนั่นเอง และยังมีปัญหาการแทรกแซงทางการเมืองและความเสมอภาคซึ่งมักจะเกิดขึ้น เมื่ออำนาจการตัดสินใจได้กระจายลงไปสู่

สรุปบทความ เอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา
(UNESCO: International Institute for Educational Planning-IIEP)

ระดับล่าง อย่างไรก็ตาม การบริหารครูในระบบที่มีการกระจายอำนาจไม่
ควรจะถูกมองว่าเป็นเรื่องของการจ้างครูที่มีคุณภาพต่ำ และมาตรฐานต่ำ

สิ่งที่น่าจะเป็นผลดีที่สุดในท้ายที่สุดก็คือ การปฏิรูปบทบาทของส่วนกลาง
ซึ่งควรจะมุ่งไปสู่ประสิทธิภาพของโรงเรียน และความเสมอภาคระหว่าง
โรงเรียนด้วย

- 6.4 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 62 :
School-based Management
- ผู้เขียน : Ibrislam Abu-Duhou
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
 Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1999
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 134 หน้า

บทสรุปย่อ

วัตถุประสงค์ของเอกสารฉบับนี้ คือการทบทวนแนวความคิดที่เกี่ยวกับจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจทางการศึกษา และรูปแบบการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษา หรือที่เรียกกันว่า School based Management หรือ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) อันเป็นความนิยมที่มีแนวโน้มมากขึ้นในทศวรรษ 1990 การนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ผู้ซึ่งเรียกร้องให้ส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารโรงเรียนมากขึ้น โดยมีเป้าประสงค์ที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการศึกษา เรื่องนี้เป็นข้อโต้เถียงกันอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบรรดานักวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงเรียนและการปรับปรุงโรงเรียน นักวิจัยเหล่านี้ได้เน้นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำในโรงเรียนตลอดจนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ในการปรับปรุงประสิทธิผลของโรงเรียน เอกสารฉบับนี้จะให้รายละเอียด และความคิดเห็นต่างๆ จากหลายๆ ส่วนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา พร้อมทั้งการประเมินผลจากการนำไปปฏิบัติ

เอกสารฉบับนี้กล่าวถึงกระทรวงศึกษาธิการหลายๆ แห่งที่มีปัญหาหลักในการนำ SBM ไปใช้ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ความสมดุลระหว่างความหลากหลาย ความยืดหยุ่น และการควบคุมโดยท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานด้านการศึกษาเป็นไปอย่างมีระเบียบและเกิดขึ้นพร้อมกันทั่วทั้งประเทศ อีกประการหนึ่ง คือ คุณภาพของการศึกษาควรจะมีมาตรฐานเดียวกัน ในแต่ละภาคภูมิศาสตร์ สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ และเผ่าพันธุ์ต่างๆ ในชุมชน ปัญหาอีกประการหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการคือ กระทรวงศึกษาธิการจะประกันได้อย่างไรว่า การให้การศึกษามีคุณภาพและความเสมอภาคเท่าเทียมกันทั่วทั้งประเทศ โดยไม่จำเป็นต้องใช้อำนาจจากรัฐบาลกลางบังคับลงไป เอกสารฉบับนี้ได้แนะนำวิธีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและขอควรปฏิบัติสำหรับผู้หน้าที่ตัดสินใจที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาเหล่านี้

ลักษณะอีกอย่างหนึ่งของ SBM ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความเสมอภาค คือ ลักษณะของภาวะผู้นำ เพราะว่าแนวโน้มเดิมของการบริหารนั้นจะรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง และระบบราชการจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับทฤษฎีใหม่ๆ เกี่ยวกับอำนาจของท้องถิ่นและการบริหารจากส่วนกลาง เพราะฉะนั้นก็ต้องสร้างปทัศน์ใหม่ให้เกิดขึ้นในจิตใจของผู้บริหารการศึกษาและครู ภาวะผู้นำของผู้บริหารส่วนกลางมีความจำเป็นในการที่จะทำให้ครูใหญ่และผู้บริหารโรงเรียนเข้าใจว่าพวกเขาได้รับคำแนะนำการสนับสนุนความร่วมมือ และทุนที่เพียงพอจากส่วนกลาง มากกว่าที่จะให้ครูใหญ่ดำเนินการตามลำพัง และถูกควบคุมด้านการเงินและทรัพยากรจากส่วนกลาง ในขณะที่เรื่องเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร ใน SBM เป็นตัวชี้ถึงความเสมอภาคของการเข้าถึงการศึกษา (School Access) นั้น ภาวะผู้นำในส่วนกลาง และในระดับท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการที่จะก่อให้เกิดการนำรูปแบบนี้ไปปฏิบัติในลักษณะของการกระจายอำนาจ ดังนั้นวัตถุประสงค์ของเอกสารฉบับนี้คือ แสดงการเคลื่อนไหวในเรื่องของการรวมอำนาจ การกระจายอำนาจ และการจัดการโรงเรียน การคงอยู่ และการดำเนินการ SBM อย่างได้ผล อาทิ ในออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร และจังหวัดเอ็ดมันตันในแคนาดา การมีภาวะผู้นำสูงของผู้บริหารในระดับกระทรวง

ช่วยให้ประสบผลสำเร็จสูง ภาวะผู้นำของครูใหญ่ในระดับโรงเรียนการเปลี่ยน
วัฒนธรรมของโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน

7

การอุดมศึกษา

- 7.1 ชื่อเรื่อง : Innovations in University Management
ผู้เขียน : Bikas C. Sanyal
ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
สถานที่พิมพ์ : Paris, France
ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for Educational Planning
ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1995
รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 313 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้ เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมในการจัดการมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการโดยสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา International Institute for Educational Planning (IIEP) มีวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงการจัดการในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เกิดประสิทธิผล โดยศึกษาแนวโน้มการจัดการในมหาวิทยาลัย ปัจจุบันที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการนำไปสู่การจัดการ ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ในสถาบันอุดมศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้มุ่งไปสู่การศึกษานวัตกรรมหลากหลายรูปแบบดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงในด้านการจัดระบบสถาบัน ซึ่งหมายถึงรูปแบบใหม่
ของโครงสร้างการตัดสินใจ และการเลื่อนไหลของข้อมูลสารสนเทศ
การรวมตัวกันของสถาบันหลายๆ แห่ง หรือคณะวิชา หรือภาควิชาเข้าด้วยกัน

2. การเปลี่ยนแปลงในการจัดการการเงิน และการกระจายทรัพยากร
โดยมุ่งพิจารณาถึงการกระจายอำนาจทางด้านงบประมาณ และการจัดหา
ทรัพยากรมาให้สถาบัน

3. การเปลี่ยนแปลงในด้านระบบการเรียนการสอน อาจจะเปลี่ยน
จากระบบ 2 ภาคเรียนไปสู่ 3 ภาคเรียน จากระบบรวมหลายวิชาเป็น
ระบบหน่วยกิต การจัดทำหลักสูตรอย่างเหมาะสมโดยมุ่งไปสู่การปฏิบัติ
และการรับนักศึกษาหลายระดับหรือหลายหลักสูตร

4. การเปลี่ยนแปลงในด้านการจัดการคณาจารย์ รวมทั้งการพัฒนาและ
การประเมินคณาจารย์ด้วย

5. การเปลี่ยนแปลงในด้านการจัดองค์กร การให้ทุนสนับสนุนการวิจัย
และกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ซึ่งด้านนี้สถาบัน IIEP ได้จัดโปรแกรม
การฝึกอบรมไว้ 5 โปรแกรมสำหรับผู้บริหารสถาบันคือ

- 1) การบริหารสถาบันแบบบูรณาการ
- 2) การบริหารบุคลากร
- 3) การบริหารการเงิน
- 4) การบริหารทรัพยากรและอาคารสถานที่
- 5) การเลื่อนไหลของนักศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องเผชิญกับการเรียกร้องให้มีการขยาย
การรับนักศึกษา และการปรับปรุงประสิทธิภาพ การลดค่าใช้จ่ายรายหัว
ของนักศึกษา พยายามที่จะหาแหล่งเงินทุนใหม่ และปรับปรุงทรัพยากรที่มีอยู่
ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการศึกษาของผู้ใหญ่ที่กลับมาเรียนอีก ทั้งนี้เพื่อ

สนองความต้องการด้านตลาดแรงงาน สถาบันอุดมศึกษาควรจะต้องขยายการมีส่วนร่วมไปยังภาคอุตสาหกรรม โดยการนำการเรียนรู้ทางไกลเข้ามาใช้ ซึ่งหมายความว่า จำเป็นจะต้องปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกลไกเทคนิคและรูปแบบการจัดการสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งบางมหาวิทยาลัยได้ตอบสนองด้วยการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้ว ในการปรับปรุงการจัดการและการเพิ่มผลผลิต การใช้นวัตกรรมความคิดใหม่ๆ การใช้ยุทธศาสตร์การจัดการแบบใหม่ ยุทธศาสตร์เหล่านี้รวมถึงการสอนตลอดปีการศึกษา การเปลี่ยนแปลงการรับนักศึกษามากกว่า 2 ระบบ การเชื่อมโยงหลายวิทยาเขต โดยใช้ดาวเทียม การเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยอื่น การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อหารายได้ใหม่มหาวิทยาลัยโดยจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและ Science and park เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แนวคิดในการจัดการอุดมศึกษาที่ดีและเกิดประโยชน์นั้น จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการและการปฏิรูปการศึกษาให้มีกระบวนการต่อเนื่องและบูรณาการ มีการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารและวิธีการเรียนการสอน มีบุคลากรด้านการวิจัย การบริหารอาคารสถานที่ มีอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นมากและเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน มีกลไกการควบคุม โดยการทำงานร่วมกันในเชิงรุกระหว่างฝ่ายบริหารจัดการและนักวิชาการ ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบและมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเข้าร่วมด้วย ด้วยวิธีการดังกล่าวเท่านั้นจึงจะเกิดการจัดการที่ดีขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา อันจะทำให้สถาบันอุดมศึกษาก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก.

- 7.2 ชื่อเรื่อง : Improving the managerial effectiveness of higher education institutions:
The Management of University-Industry Partnerships in Eastern Asia
Report of an IIEP/ESMU Distance Education Course
2 April – 5 July 2002
- ผู้เขียน : Michaela Martin
- ประเภทสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO : International Institute for Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2003
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 148 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมในแถบประเทศเอเชียตะวันออกเฉียง ซึ่งจัดทำโดย IIEP/ESMU ระหว่าง 2 เมษายน ถึง 5 กรกฎาคม พ.ศ.2545

มหาวิทยาลัย 15 แห่งได้รับเชิญให้เข้าร่วมโครงการ จาก 8 ประเทศ คือ ประเทศกัมพูชา จีน อินโดนีเซีย 2 แห่ง เกาหลี มาเลเซีย 3 แห่ง ฟิลิปปินส์ 4 แห่ง ประเทศไทย 2 แห่ง และเวียดนาม มีผู้เข้าร่วมในโครงการทั้งหมด 67 คน มหาวิทยาลัยที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าโครงการเหล่านี้เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความสัมพันธ์กับภาคธุรกิจท้องถิ่นในประเทศ และระดับนานาชาติอยู่แล้ว เช่นในเรื่องการเรียนการสอน การศึกษาต่อเนื่อง การปรับปรุงหลักสูตร การบริหารอาหารและอื่นๆ

วัตถุประสงค์ของโครงการนี้ เพื่อรวบรวมหลักฐานต่างๆ ด้านการศึกษาที่เป็นประสบการณ์จากตัวแทนทุกๆ ทวีป ซึ่งน่าจะมีความเกี่ยวข้องในการให้ความรู้เรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาทางไกล จัดโดย IIEP และ ESMU โดยมุ่งหวังให้ผู้จัดการระดับสูง และนักวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การอุตสาหกรรมให้สามารถเข้าถึงยุทธศาสตร์ เพื่อปรับปรุงด้านการจัดการปัจจุบันในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีสมมติฐาน ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมช่วยเพิ่มศักยภาพในการปรับปรุงการเรียนการสอน กระบวนการวิจัย และอาจจะมีเงินเพิ่มให้แก่มหาวิทยาลัยด้วย

2. มีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาวิสัยทัศน์ทางยุทธศาสตร์และความจริงจังของผู้บริหารระดับสูงในส่วนที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และขอบเขตของการพัฒนา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมต้องจัดการในลักษณะวิชาชีพ โดยมีโครงสร้างพิเศษและกระบวนการดำเนินงานที่เหมาะสม

4. การสร้างโครงสร้างและกระบวนการแบบนี้ ต้องมีทางเลือกหลายทางที่แตกต่างกันทางเลือกหนึ่งอาจเหมาะกับบริบทหนึ่ง แต่อาจจะไม่เหมาะสมในบริบทอื่นๆ

5. เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องตระหนักว่าทางเลือกเหล่านี้และการนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดทางเลือกที่ดี ในนโยบายอุตสาหกรรมและการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรม และเป็นการหลีกเลี่ยงผลลัพธ์ที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้น

วิธีการสอนจัดทำเป็น 5 ชุดวิชา (Module) คือ

1. ยุทธศาสตร์การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และภาคอุตสาหกรรม
2. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และภาคอุตสาหกรรมเฉพาะหน้า
3. การจัดการด้านการเงินในความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และภาคอุตสาหกรรม
4. การจัดการด้านบุคลากรที่ดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรม
5. การพัฒนาโครงการเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

นอกจากนี้โปรแกรมของการจัดการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ซึ่งเกิดจากความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม คือ

1. รัฐบาลพยายามที่จะลดค่าใช้จ่ายที่มีต่อสถาบันอุดมศึกษา
2. รัฐบาลมักจะเลือกให้ทุนสนับสนุนในงานวิจัยที่เห็นว่ามีเป้าหมายที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรม
3. ความรู้ใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถือเป็นปัจจัย ผลักดันที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจในเศรษฐกิจบนพื้นฐานความรู้ และคาดว่าจะเป็นการสร้างงาน
4. ผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่มีงานทำ หรือมีงานทำไม่เต็มที่เพิ่มจำนวนขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของการศึกษาและการฝึกอบรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของตลาดแรงงานด้วย ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากภายในยุคโลกาภิวัตน์นี้

สรุปบทความ เอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา
(UNESCO: International Institute for Educational Planning-IIEP)

5. มีการยอมรับถึงความสำคัญในการร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรม เพื่อก้าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่ต้องมีการพัฒนาทักษะ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- 7.3 ชื่อเรื่อง : Policy Forum No.11:
Management of University-Industry Linkages, Results from the Policy Forum held at the IIEP, Paris, 1-2 June 2000
- ผู้เขียน : Gudmund Hernes and Michaela Martin
- ประเภทสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO : International Institute for Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2000
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 223 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้เป็นผลมาจากการประชุมเชิงนโยบาย (Policy Forum) ซึ่งจัดโดยสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา International Institute for Educational Planning (IIEP) ช่วงวันที่ 1 – 2 มิถุนายน พ.ศ. 2543 ที่กรุงปารีส ฝรั่งเศส

เนื้อหาในเอกสารมี 6 ตอน ได้แก่ **ตอนที่ 1** กล่าวถึงแนวโน้มในการจัดการความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรม โดยพิจารณาว่าสิ่งท้าทายในวันข้างหน้ามีอะไรบ้าง **ตอนที่ 2** กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรม มีผลกระทบต่องานวิชาการอย่างไรบ้าง **ตอนที่ 3** การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรมมีผลกระทบต่อการบริหารของมหาวิทยาลัยอย่างไรบ้าง **ตอนที่ 4** การตอบสนองด้านการจัดองค์กรมีอะไรบ้าง ในการจัดการ

ความสัมพันธ์ โดยยกประสบการณ์จาก Hebrew University of Israel มากำล่าวถึง **ตอนที่ 5** กล่าวถึงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาและกฎหมายที่เกี่ยวกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์ โดยใช้ประสบการณ์จาก University College of London **ตอนที่ 6** เป็นบันทึกจากการประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดการการเงิน การบริหารงานบุคคล และวิธีการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการกระตุ้นความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรม

ในภาพรวมของเอกสารสรุปได้ดังนี้ คือ ในบริบทของสังคมความรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมเป็นนโยบายอุดมศึกษาของประเทศ และระดับนานาชาติ รัฐบาลยอมรับถึงความสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาในฐานะยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศและภูมิภาค โดยให้มีการยกระดับความรู้ของแรงงานเพื่อสร้างผลผลิต กระบวนการทางนวัตกรรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลจากการขาดแคลนงบประมาณในสถาบันอุดมศึกษา จึงจำเป็นต้องพัฒนาความสัมพันธ์กับภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจ

ปัญหาทางโครงสร้างการบริหารที่สถาบันอุดมศึกษาต้องเผชิญในการพัฒนา และรักษาความสัมพันธ์กับภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจมีส่วนคล้ายกันในหลายๆ ประเทศ การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จะแตกต่างกันในแต่ละประเทศ และเช่นเดียวกัน มีความแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัยด้วย การจัดประชุมเชิงนโยบายครั้งนี้ ได้เน้นเกี่ยวกับประสบการณ์ของสถาบันอุดมศึกษาในหลายประเทศ เช่น บราซิล อิสราเอล และสหราชอาณาจักร ซึ่งทำให้สามารถมองเห็นผลกระทบและความท้าทายของความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรม การตอบสนองของมหาวิทยาลัยในด้านการพัฒนาองค์กร เพื่อให้มีการปรับโครงสร้าง และนโยบายเกี่ยวกับด้านทรัพย์สินทางปัญญาและความขัดแย้งทางผลประโยชน์ได้นำเสนอไว้ในตอนที่ 2

ที่ประชุมได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นสำคัญที่ทำนายประการหนึ่งที่มีต่อผู้กำหนดนโยบายของสถาบัน คือกรอบทางด้านกฎหมายและระบบแรงจูงใจซึ่งกระตุ้นเตือนความคิดริเริ่มในระดับสถาบัน ระดับวิชาและระดับบุคคล ซึ่งต้องกำหนดเป็นกฎและระเบียบ และอาจจะมีผลกระทบที่ดีต่องานของสถาบันในด้านความสัมพันธ์กับภาคอุตสาหกรรม ความสมดุลในการบริหารงานของสถาบันด้านต่างๆ จะขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละมหาวิทยาลัยและโอกาสในความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกของสถาบัน

ที่ประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะว่าผู้กำหนดนโยบายควรตอบสนองต่อความท้าทายของปัจจุบันในหลายรูปแบบ เช่น อาจกำหนดโครงสร้างและกระบวนการขึ้นมาใหม่ในหลายลักษณะ ข้อเสนอแนะนี้ยังอยู่ในระหว่างการทดลอง มีหลายสถาบันได้นำนโยบายดังกล่าวแล้วไปปฏิบัติ ซึ่งพบว่าแนวทางที่ดีที่สุดนั้นคือ การพยายามที่จะแจ้งให้ทราบถึงความเข้าใจ ในแนวคิดของ “มหาวิทยาลัย” โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการกระจายอำนาจของการอุดมศึกษาและการแข่งขันอย่างกว้างขวาง ซึ่งสถาบันต้องการจะได้รับการรับรองว่าเป็นมหาวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยในการรักษาประเพณีและวัฒนธรรมที่มีคุณค่าไว้

- 7.4 ชื่อเรื่อง : Improving the managerial effectiveness of higher education institutions:
Managing University-Industry Relations,
A study of institutional practices from 12 different countries
- ผู้เขียน : Michaela Martin
- ประเภทสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO : International Institute for Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2000
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 173 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้เป็นการศึกษาแนวทางการดำเนินงานในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรมใน 12 ประเทศ ได้แก่

กลุ่มประเทศอาหรับ ได้แก่

- 1) มหาวิทยาลัยมาเกเลเล่ ในประเทศอูกานดา
- 2) มหาวิทยาลัยโคโร ในประเทศอียิปต์
- 3) สถาบันเทคโนโลยีขั้นสูง เมืองคาซาบลังการ์ ในประเทศโมร็อกโค
- 4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ในประเทศไทย

กลุ่มเอเชียและแปซิฟิก ได้แก่

- 5) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีบันจาบ ในประเทศปาปัวนิวกินี
- 6) มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเบอร์รา ในประเทศอินเดีย

กลุ่มประเทศยุโรป ได้แก่

- 7) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีโรส ในโปแลนด์
- 8) มหาวิทยาลัยฮิบรู ในกรุงเยรูซาเล็มประเทศอิสราเอล
- 9) มหาวิทยาลัยโบกส์ซีซี ในตุรกี

กลุ่มลาตินอเมริกาและแคริบเบียน ได้แก่

- 10) มหาวิทยาลัย UNAM ในเม็กซิโก
- 11) มหาวิทยาลัยเซาเปาโล ในบราซิล
- 12) มหาวิทยาลัยในหมู่เกาะเวสอินดิส

เนื้อหาภายในเล่มกล่าวถึงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรม ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ซึ่งกันและกันมากมาย และปัจจุบันผลประโยชน์ที่ได้รับจากสถาบันการศึกษาเมื่อเกิดความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม ในด้านการพัฒนาประเทศก็มากขึ้น ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา ดังจะเห็นได้จากข้อสรุปดังนี้

1. โอกาสที่จะได้เงินมาสนับสนุนมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมจากการสอน การวิจัย และความเป็นอิสระในด้านการเงินของสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินงบประมาณจากรัฐมักมีสภาพลดน้อยลง ในปัจจุบัน
2. ความร่วมมือด้านการวิจัยกับสถานประกอบการต่างๆ จะทำเงิน ให้แก่มหาวิทยาลัยมาก ถ้าหากมีโครงการของรัฐบาลให้ทุน และ ความร่วมมือในการวิจัย หรือโปรแกรมการสอน
3. ทำให้มหาวิทยาลัยมีโอกาสเข้าถึงอุปกรณ์ที่ทันสมัย
4. เป็นโอกาสของนักศึกษาและคณาจารย์ที่จะคุ้นเคยกับสภาพทาง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของอุตสาหกรรม การบริหารจัดการ และ ความคุ้นเคยกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน

5. การเพิ่มพูนการประสานงานระหว่างภาคต่างๆ ของมหาวิทยาลัยกับนายจ้าง ได้นำไปสู่การพัฒนาและการปรับปรุงโปรแกรมการเรียนการสอนในระดับปริญญา
6. ปรับปรุงการฝึกอบรมและโอกาสในการจ้างงานของนักศึกษา
7. มีรายได้เพิ่มเติมจากงาน การให้คำปรึกษาหารือ ซึ่งเป็นโอกาสให้คณาจารย์ปรับปรุงรายได้ของตนเอง
8. สถาบันการศึกษาได้รับการยกระดับวิทยฐานะ ในฐานะที่มีส่วนส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยครั้งนี้ก็คือ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลไกทางด้านนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยทั่วโลกในการจัดการด้านความสัมพันธ์กับภาคอุตสาหกรรม โครงการนี้จะเน้นเกี่ยวกับสถาบันในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการที่เกี่ยวข้องกับสภาพการของท้องถิ่น เช่น โอกาสของความร่วมมือนั้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและโครงสร้างของสถานประกอบการ และขณะเดียวกันก็เกี่ยวกับนโยบายภายในและวัฒนธรรมภายในของสถาบันด้วย คณะผู้วิจัยตัดสินใจที่จะรวบรวมข้อมูลที่มีหลักฐาน การออกแบบที่ดีจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เช่น ด้านโครงสร้างและกระบวนการ ก็ได้นำมาพิจารณาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบัน ซึ่งได้พิจารณาเลือกจากสภาพบริบทภายนอกและภายใน

ภาพสรุปโดยรวมของการศึกษาครั้งนี้ เกี่ยวกับการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและอุตสาหกรรม กล่าวคือ สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาวิสัยทัศน์ในระยะยาวในเรื่องความสัมพันธ์กับภาคอุตสาหกรรมกับผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ หมายความว่ามหาวิทยาลัยต้องมองไกลไปถึงแนวความคิด การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และการแลกเปลี่ยนค่านิยมและการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างองค์กรที่มีลักษณะวัฒนธรรมและวัตถุประสงค์ต่างกัน นั่นคือ มหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรม กระบวนการที่ก่อให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นนั้น จำเป็นต้องมีระบบการจัดการที่ก้าวหน้าและมองอนาคตไกล ทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับการปฏิบัติ และต้องจัดให้มีโครงสร้างสนับสนุนความสัมพันธ์ สำหรับการศึกษาคั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้กำหนดหัวข้อไว้ 6 ประการ คือ

1. ลักษณะของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของประเทศ
2. นโยบายและรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีอยู่ ทั้งนี้จะกล่าวถึงยุทธศาสตร์ของการจัดการความสัมพันธ์ และการพัฒนาความสัมพันธ์ก่อนทศวรรษ 1990
3. ในการจัดการความสัมพันธ์เหล่านี้ จะกล่าวถึงหน้าที่และโครงสร้างการจัดการของความร่วมมือ ทั้งในระดับภายในและภายนอก รวมทั้งการบริหารความเป็นอิสระในการควบคุมงานด้านนี้
4. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการจัดการศึกษาในด้านการเงิน คือการสร้างรายได้ ค่าใช้จ่ายและค่าบริการ การกระจายรายได้ และความเสี่งด้านทุนสำหรับการลงทุน
5. สำรวจการจัดการงานด้านบุคลากร โดยกล่าวถึงบุคลากรและการพัฒนาบุคลากร การจูงใจ การคุ้มครองสิทธิของการพิมพ์กฎและระเบียบของจรรยาบรรณในการร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม
6. การจัดการทรัพย์สินทางปัญญา

- 7.5 ชื่อเรื่อง : Improving the managerial effectiveness of higher education institutions:
The Management of University-Industry Relations Five institutional case studies from Africa, Europe, Latin America and the Pacific region
- ผู้เขียน : Moshe Vigdor, M.A.Satter and J.Pumwa, Okyay Kaynak, Guilherme Ary Plonski, Avitus M.Tibarimbasa, Eriabu Lugujo, Michaela Martin (editor)
- ประเภทสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO : International Institute for Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2000
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 263 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารในเล่มนี้ กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรม โดยศึกษาจาก 5 แห่ง คือ

- 1) Hebrew University, Israel
- 2) Papua New Guinea Technical University
- 3) Bogazici University, Turkey
- 4) University of Sao Paulo, Brazil
- 5) Makerer University, Uganda

โดยศึกษาในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- 1) สภาพความสัมพันธ์ที่มีอยู่
- 2) ยุทธศาสตร์การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับมหาวิทยาลัย
- 3) การจัดการความสัมพันธ์ในเชิงปฏิบัติ
- 4) การจัดการด้านความสัมพันธ์ของการเงิน
- 5) การจัดการความสัมพันธ์ของบุคลากร
- 6) การจัดการความสัมพันธ์ ด้านทรัพย์สินทางปัญญา

หัวข้อการศึกษาเรื่องนี้ เกิดขึ้นระหว่างการอภิปรายเกี่ยวกับการปฏิรูปอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา ในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์ในการปรับปรุงองค์กรในด้านประโยชน์ของการเรียนการสอนและการวิจัย ทรัพยากรจากรัฐสำหรับอุดมศึกษานั้นได้ลดน้อยลงในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากการเคลื่อนไหวให้มีการขยายอุดมศึกษา ปัญหาทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงลำดับความสำคัญของการลงทุนในภาคต่างๆ ในสังคมและในภาคการศึกษาเอง ผลที่ตามมา คือ ทรัพยากรจากภาคเอกชนและการขายบริการให้แก่ผู้ประกอบการถูกมองว่าเป็นทางเลือกที่จะหาทรัพยากรมาสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี โดยรัฐบาลให้ความสำคัญกับความต่อเนื่องในการพัฒนาทางวิชาชีพและนวัตกรรมทางเทคโนโลยี เพื่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ผลที่ตามมาคือ รัฐบาลของหลายๆ ประเทศ ได้จัดให้มีกลไกในการจูงใจให้มีความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรม เช่น การยกเลิกภาษี การให้ทุนสนับสนุน หรือให้ทุนเพิ่มเติมในการพัฒนาเทคโนโลยีที่เลือกแล้วบางรายการ บทบาทของรัฐบาลในการกระตุ้นความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรมถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งในขณะนี้

คำว่าความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรมจะครอบคลุมสภาพที่เป็นจริงหลายรูปแบบ คำว่า **มหาวิทยาลัย** ใช้โดยทั่วไปรวมถึงสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภท ไม่ใช่เพียงแต่มหาวิทยาลัยเพื่อการวิจัยเท่านั้น ส่วนคำว่า **ภาคอุตสาหกรรม** นั้นจะประกอบไปด้วย สถานประกอบการทั้งของรัฐและของเอกชน ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรมนั้น ครอบคลุมในสภาพที่เป็นจริงในหลายรูปแบบ มหาวิทยาลัยที่ทำวิจัยขนาดใหญ่ อาจจะร่วมมือกับบริษัทไฮเทค เพื่อทำโครงการวิจัยและพัฒนาในขณะเดียวกัน มหาวิทยาลัยที่มีขนาดเล็กในท้องถิ่นก็อาจจะร่วมมือกับผู้ประกอบการขนาดเล็กหรือขนาดกลาง เพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิคการยกระดับเทคโนโลยีที่มีอยู่ หรือซึ่งมีความจำเป็นในการฝึกอบรมหรือปรับปรุงสมรรถภาพของบุคลากร โดยให้มีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ในด้านของความร่วมมือ มีการจัดประเภทของความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การปรึกษาหารือ ในแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน เช่น การจัดให้มีการเรียนรายวิชาและการทำงานสลับกันไป ซึ่งร่วมมือกันในระดับที่มหาวิทยาลัยให้เวลาอาจารย์ไปศึกษาอย่างต่อเนื่องและอื่นๆ ในภาคอุตสาหกรรม
3. กิจกรรมวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการวิจัยที่เป็นสัญญาจ้าง หรือความร่วมมือ หรือการให้การสนับสนุน

4. กิจกรรมอื่นๆ เช่น การไปเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกัน การศึกษาดูงาน การประชุมร่วมกัน การจัดนิทรรศการร่วมกัน การจัดพิมพ์เอกสารร่วมกัน ฯลฯ

ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรมเกิดขึ้นตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 90 แล้ว เอกสารเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้มีเผยแพร่มากมาย รวมถึงยุทธศาสตร์การสื่อสารซึ่งดำเนินการโดยทั้งสองสถาบันก็มีอยู่แล้ว แต่สิ่งที่หายากที่จะหา คือ สารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการความร่วมมือระหว่าง

มหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม การจัดการดังกล่าวเชื่อว่าเป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาความร่วมมืออย่างยั่งยืน การจัดการเชิงวิชาชีพของความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านโครงสร้างภายในและภายนอก หมายถึง การพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อรับผิดชอบต่อความสัมพันธ์นี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการองค์กร การจัดบุคลากร การดำเนินงาน กรอบทางกฎหมายและการควบคุม อาจจะดำเนินงานผ่านทางสมาคมศิษย์เก่า

2. ด้านกระบวนการจัดการทางการเงิน การวางอัตรากำลังและการใช้ทรัพยากร โครงการการกระจายรายได้และความเสี่ยง ควรมีความเป็นอิสระเป็นต้น

3. ด้านกระบวนการจัดการบุคลากร ซึ่งหมายถึงฐานะ และเงินเดือนของบุคลากรที่ร่วมมือในโครงการ การพัฒนาทักษะ การปรับทัศนคติในการร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม แรงจูงใจที่กระตุ้นให้บุคลากรเข้าร่วมโครงการ นโยบายในการใช้เวลาของบุคลากรในโครงการควรมีกรอบชัดเจน

4. ด้านการจัดการทรัพย์สินทางปัญญาควรจะมีนโยบายและกระบวนการสำหรับการจดลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญา และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกชน

- 8.1 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 74 :
**Education Privatization : Causes,
Consequences and Planning Implications**
- ผู้เขียน : Clive R. Belfield and Herry M. Levin
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2002
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 79 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้ได้กล่าวถึง การโอนการศึกษาให้เป็นภาระงานของเอกชนนั้น เป็นเรื่องที่ถกเถียงกันมานานแล้ว นักการศึกษาบางท่านมีความเห็นว่าการเพิ่มบทบาทให้เอกชนในการจัดการทางการศึกษามักจะมีผลในเชิงลบ เพราะมีปัจจัยในด้านของความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และเป็นการทำลายความเป็นเอกภาพทางสังคม เพราะโรงเรียนเอกชนจะรับนักเรียนที่มีฐานะดี แต่อีกด้านหนึ่งมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งเชื่อว่าการให้เอกชนเป็นผู้จัดการศึกษามีผลในเชิงบวกมากกว่า หมายความว่าความถึงการจะมีทรัพยากรไว้สำหรับการขับเคลื่อนการศึกษา มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการให้การศึกษาคครอบคลุมและยืดหยุ่นมากขึ้น

แต่ข้อโต้แย้งของทั้งสองฝ่าย มักจะออกมาในรูปแนวความคิดมากกว่าที่จะเป็นหลักฐานจากการปฏิบัติจริง

การให้เอกชนเป็นผู้จัดการศึกษาในประเทศที่กำลังพัฒนาหลายๆ ประเทศทำให้รัฐไม่ต้องรับภาระด้านงบประมาณการสนับสนุนการศึกษาหรือการจัดการศึกษา ซึ่งบางครั้งเป็นการสนับสนุนการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ส่วนมากมักเป็นการสนับสนุนในระดับหลังมัธยมศึกษา จำนวนโรงเรียนเอกชนและมหาวิทยาลัยเอกชนเพิ่มมากขึ้นในเวลาเดียวกับที่มีการเก็บค่าธรรมเนียมในโรงเรียนของรัฐ แนวโน้มนี้เกิดขึ้นมากเนื่องมาจากการไร้ความสามารถของรัฐที่ไม่สามารถสนองความต้องการทางการศึกษาในทุกระดับได้ ดังนั้นจึงต้องให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งสามารถจะทำให้รัฐประหยัดเงินงบประมาณได้มาก และเงินในส่วนนี้สามารถนำมาพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในภาพรวมได้

การให้เอกชนเข้ามาจัดการศึกษามีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องของการให้เงินสนับสนุนเท่านั้น แต่ความซับซ้อนเกิดขึ้นในหลายรูปแบบในการเข้ามามีส่วนร่วมของเอกชน เช่น การเพิ่มขึ้นของโรงเรียนที่เอกชนเป็นเจ้าของหรือการให้เอกชนเป็นผู้จัดการโรงเรียนของรัฐ แต่ยังคงใช้งบประมาณของรัฐหรือโรงเรียนของรัฐที่บริหารจัดการโดยเอกชน หรือบางส่วนของงบประมาณนั้นก็ก็เป็นของเอกชน หรือโรงเรียนของรัฐบริหารงานในลักษณะสถาบันเอกชนซึ่งจำต้องแข่งขันกันในเรื่องของการบริหาร และการจัดหางบประมาณหรืออาจจะจัดเป็นรายวิชาเสริมเข้าไปในโรงเรียนของรัฐ หรือมหาวิทยาลัย หรือจะเป็นการจ้างให้เอกชนบริการในเรื่องบางเรื่อง หรือการศึกษาทางไกล เป็นต้น เทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นทางเลือกใหม่สำหรับรูปแบบใหม่ของการให้ทุนการศึกษาที่จะสนองความต้องการในหลายๆ ด้าน ในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่มีรายได้ขนาดกลาง การเคลื่อนไหวให้เอกชนจัดการศึกษาจะเป็นคำตอบต่ออุปสงค์ที่เพิ่มขึ้น ในแง่ของเนื้อหาและวิธีสอนและความปรารถนาของครอบครัวในการเลือกโรงเรียนให้บุตรหลาน

ปัญหานี้ไม่ใช่ปัญหาเรื่องการเงิน แต่เป็นปัญหาของเสรีภาพทางโอกาส ในการเลือก การจัดการอย่างยืดหยุ่น ระเบียบปฏิบัติและความรับผิดชอบ เป็นต้น

ในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา โรงเรียนที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน เอกชนเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ให้ทุนสนับสนุน คาดว่าจะมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และมีผลผลิตที่ดีกว่าโรงเรียนที่จัดการโดยรัฐ แต่ว่าสิ่งนี้เป็นจริงเสมอไปหรือไม่

เนื่องจากระบบการศึกษา และตลาดแรงงานในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน นโยบายการปฏิรูปที่ใช้ในประเทศหนึ่ง อาจจะไม่ได้ผลในอีกประเทศหนึ่ง เพราะฉะนั้นจึงเป็นไปได้ที่จะอะไรจะเกิดขึ้นกับความคาดหวังทางการศึกษาก็ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนทั้งสองท่านเชื่อว่า **การปฏิรูปโดยการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเป็นสิ่งที่มีคุณค่า** ถ้าหากนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพในลักษณะที่เหมาะสม และในบริบทของสภาพเศรษฐกิจที่เหมาะสมเช่นกัน เพราะฉะนั้นเพื่อจะให้เกิดการนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องทราบและเข้าใจว่าการปฏิรูปโดยให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการนั้นจะเกิดผลเช่นใดต่อไปในอนาคต.

9 การศึกษากับการอาชีพ

- 9.1 ชื่อเรื่อง : The Development of Human Resources:
New trends in technical and vocational
education
**The Transition of Youth from School to
Work: Issues and Policies**
- ผู้เขียน : edit by David Atchoarena
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2000
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 175 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้เป็นการทบทวนปัญหาและโครงการในระดับนานาชาติที่เกี่ยวกับการส่งต่อเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนไปสู่การทำงาน

ประเทศที่คัดสรรมานำเสนอในเอกสารนี้คือ เคนย่า เกาหลี สหภาพแอฟริกาใต้ และภูมิภาคลาตินอเมริกา ซึ่งเลือกมาจากบางประเทศ เช่น อาเจนติน่า บราซิล ชิลี และกลุ่มประเทศ OECD เอกสารฉบับแรกของเรื่องนี้ได้นำเสนอในการประชุมโต๊ะกลมในเรื่องของการบูรณาการเยาวชนเข้ามาสู่ชีวิตการทำงาน ซึ่งจัดโดย Second International Congress on Technical and Vocational Education ที่เกาหลีในเดือนเมษายน ค.ศ.1999

การบูรณาการเยาวชนเข้าสู่ชีวิตการทำงาน ในปัจจุบันนี้เป็นนโยบายที่สำคัญในประเทศส่วนมาก และเป็นปัญหาที่สำคัญทั่วโลก การเปลี่ยนแปลงของงานและการจ้างงาน ทำให้แนวโน้มของเยาวชนที่จะได้งานที่มั่นคงจะไม่เกิดขึ้นมากนัก แม้แต่คนได้รับการศึกษาที่ดีที่สุดก็ตาม ระดับการว่างงานของเยาวชนสูงขึ้นในขณะนี้ เป็นปัญหาที่เห็นได้ชัด กระบวนการปรับเปลี่ยนไปสู่โลกาภิวัตน์ทำให้เยาวชนต้องพัฒนาทักษะใหม่ และความสามารถใหม่ที่จะรับการฝึกอบรมต่อไปในลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในอนาคตในสภาพตลาดแรงงานที่ไม่อาจจะคาดเดาได้ หลายคนจะมีความเสี่ยงมากขึ้น ความยุ่งยากที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเยาวชนต้องเผชิญในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ทำให้รัฐบาลต้องเอาใจใส่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการส่งต่อเยาวชนจากโรงเรียนไปสู่การทำงาน

ในขณะที่กล่าวถึงปัญหาในวงกว้างที่เกี่ยวกับวิธีการที่เยาวชนจะต้องเข้าสู่ตลาดแรงงาน เอกสารหลายๆ ฉบับซึ่งอยู่ในหนังสือเล่มนี้มีจุดเน้นว่า การศึกษาในด้านเทคนิคและอาชีพสามารถสนับสนุนการส่งต่อจากโรงเรียนไปสู่ชีวิตการทำงานได้อย่างไร ในบริบทนี้การอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาจะรวมเอาการฝึกอบรมการทำงานเข้าไว้ด้วย

เอกสารเล่มนี้บรรจุโปรแกรมที่หลากหลายรวมทั้งยุทธศาสตร์ในการใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับนักเรียนปกติของเกาหลี รูปแบบของการศึกษานอกระบบสำหรับคนฝึกงานในเคนยา โปรแกรมการฝึกอบรมเยาวชนผู้ซึ่งไม่มีงานทำของลาตินอเมริกา และยุทธศาสตร์แบบครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและระบบการเรียนการสอนในประเทศกลุ่ม OECD และสหภาพแอฟริกาใต้ การมองในมุมมองนี้จะเห็นจุดเน้นที่ซับซ้อน ซึ่งจำเป็นต้องการประสานงานระหว่างนโยบายการศึกษา และนโยบายอื่นๆ ของรัฐที่นำเข้ามาใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายด้านตลาดแรงงาน

เอกสารเล่มนี้จะเริ่มต้นด้วยบทนำ ซึ่งให้แนวความคิดและบริบท ซึ่งการส่งต่อเยาวชนจากโรงเรียนไปสู่การทำงาน เนื้อหาของเอกสารประกอบด้วย เอกสารบทความ 5 ฉบับ แต่ละฉบับกล่าวถึง มิติปัญหาการเปลี่ยนถ่ายและการวิเคราะห์เหตุผลและผลลัพธ์ของนโยบายที่นำมาใช้แก้ปัญหาเหล่านั้น เนื้อหาในเอกสารเล่มนี้จะให้มุมมองที่กว้างเกี่ยวกับการทดลอง ซึ่งดำเนินการในหลายๆ บริบท เพื่อจะแก้ปัญหาการส่งต่อจากโรงเรียนไปสู่การทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้ได้เสนอแนะว่าการส่งต่อเยาวชนจากโรงเรียนไปสู่การทำงาน จำเป็นต้องใช้วิธีการใหม่ โดยการบูรณาการหลากหลายวิธีเข้าด้วยกัน ซึ่งไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่ที่ยุทธศาสตร์ของโรงเรียนเท่านั้น ดังนั้นปัญหาการส่งต่อเป็นภาพสะท้อนของการปฏิรูปที่ซับซ้อน ซึ่งมีผลต่อสังคมในปัจจุบัน ทั้งในประเทศที่พัฒนาและกำลังพัฒนา

- 9.2 ชื่อเรื่อง : The development of human resources:
New trends in technical and vocational
education
- Getting the Stakeholders Involved:
Partnership at Work in Three Countries from
Africa, Asia and Eastern Europe**
- ผู้เขียน : Judit Lannert, Suresh Munbodh,
Mahes C. Verma
Edit by David Atchoarena
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1999
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 142 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้ได้กล่าวถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ : แนวโน้มใหม่ด้าน
อาชีวศึกษาและเทคนิค โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมเป็นคณะทำงาน
โดยศึกษาจาก 3 ประเทศ ได้แก่ เมาริสเซียสจากแอฟริกา ฮังการีจากยุโรป
ตะวันออก และอินเดียจากเอเชีย

คำว่า “ผู้เกี่ยวข้องหรือหุ้นส่วน” เป็นรูปใหม่ของการบริหารด้านเทคนิค
และอาชีวศึกษา และฝึกอบรม จะหมายถึงกลไกการประสานงานในระบบ
รวมทั้งความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ธุรกิจ และสถาบัน ความเป็นหุ้นส่วน

อาจจะเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย รวมทั้งหุ้นส่วนทางสังคม NGO กลุ่มในชุมชน หรือเจ้าของโรงเรียนเอกชน แม้ว่าการศึกษานี้ยังไม่แล้วเสร็จ แต่เป็นที่ ยอมรับได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง สามารถทำให้ระบบการศึกษาด้าน เทคนิคและอาชีวศึกษามีประสิทธิผลมากขึ้น ความเห็นสอดคล้องกันเช่นนี้ เกิดจากงานที่ดำเนินการโดยรัฐเพียงลำพังไม่สามารถให้ประโยชน์เกี่ยวกับระบบได้ อย่างเพียงพอ การที่มองการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาที่แยกจากระบบอื่น และแยกออกจากโลกของงาน ซึ่งแท้จริงต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน ต้องเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายจ้าง ยิ่งกว่านั้น ความเคลื่อนไหวทางด้านประชาธิปไตยที่เป็นการส่งเสริมให้สาธารณะชนเข้ามา มีส่วนร่วมได้เพิ่มมากขึ้น มีการอภิปรายแลกเปลี่ยน และการดำเนินงาน ร่วมกัน แนวโน้มเช่นนี้ชี้ให้เห็นถึงความกังวลในเรื่องความโปร่งใสในการตัดสินใจ การแสดงออกอย่างเสรีในความคิดที่แตกต่างและความสนใจที่แตกต่าง รวมทั้ง ความรับผิดชอบด้วย ในท้ายที่สุดแนวความคิดเกี่ยวกับการเป็นหุ้นส่วนจะได้ประโยชน์ ทั้งด้านหลักการการตลาด การลดลงของบทบาทภาครัฐ การลดค่าใช้จ่ายของรัฐ การลดระเบียบ มีตัวแทนนายจ้าง สมาคมวิชาชีพ หรือผู้ปกครองเข้ามาเกี่ยวข้อง และให้เอกชนมีบทบาทมากขึ้น ซึ่งจะหมายถึงความจำเป็นที่ให้คนที่เข้ามา มีส่วนร่วม ในเรื่องเหล่านี้ด้วย

อิทธิพลของปัจจัยและแรงจูงใจเหล่านี้ ก่อให้เกิดแนวความคิดความ เป็นหุ้นส่วนที่ปรากฏในเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลายๆ เรื่อง รวมทั้ง ด้านการศึกษา การปรับกฎหมายและการเงิน ด้านอาชีวศึกษาและเทคนิค เพื่อเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้ง กรอบกฎหมายด้านตลาดแรงงานด้วย

เอกสารฉบับนี้ ศึกษาการบริหารงานด้านเทคนิคและอาชีวศึกษา ในลักษณะที่เบ็ดกว้างจากผู้เกี่ยวข้องเป็นกรณีศึกษาใน 3 ประเทศ คือ เมาริสเซียสจากแอฟริกา ฮังการีจากยุโรปตะวันออก และอินเดียจากเอเชีย

ข้อมูลจากประเทศเหล่านี้ ซึ่งให้เห็นถึงประโยชน์ การดำเนินงาน และความยุ่งยากของความเป็นหุ้นส่วนในการทำงานร่วมกัน ซึ่งแตกต่างกันทั้ง 3 ประเทศ

เมารีสเซียส จากแอฟริกา ประสบการณ์ของคณะกรรมการฝึกอบรมทางด้านอุตสาหกรรมและอาชีวศึกษา ซึ่งให้เห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกรอบด้านสถาบันและด้านกฎหมายที่เหมาะสม ที่จะให้นายจ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม การเงิน การให้ประกาศนียบัตร การตัดลินใจ และข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานในหน่วยงานต่างๆ สิ่งเหล่านี้จะมีประโยชน์ในประเทศอื่นๆ ที่มีหน่วยงานการฝึกอบรมแห่งชาติ ซึ่งถือเป็นลักษณะของการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการฝึกอบรม อย่างไรก็ตาม การศึกษาเรื่องนี้จากเมารีสเซียสเป็นการศึกษาจากประเทศขนาดเล็กที่มีวัฒนธรรมเฉพาะของตนเอง และมีบริบทที่แตกต่างไปจากแอฟริกา

ในการกำหนดกรอบการปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องการฝึกอบรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับประเทศในกลุ่มยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก กรณีศึกษาจากประเทศ **ฮังการี** ซึ่งแต่ก่อนเคยขึ้นกับสหภาพโซเวียต บรรยายถึงขั้นตอนการนำกลไกผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือหุ้นส่วนมาปฏิบัติในลักษณะของการเจรจาปรึกษาหารือ และยังได้วิเคราะห์ถึงความยุ่งยากที่เกิดขึ้น ซึ่งต่างไปจากประเทศยุโรปกลางหลายประเทศ โดย **ฮังการี** ใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆ แทนที่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง กระบวนการนี้ช่วยให้เกิดการเจรจาทันทีอย่างแท้จริง และที่น่าสนใจคือ ใช้วิธีการร่วมกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ หอการค้าเศรษฐกิจ (Economic calmer) สถาบัน และเทศบาล อย่างไรก็ตาม ประสบการณ์นี้จะเน้นความสำคัญของกรอบและระเบียบในการเจรจาทันทีของประเทศในระดับท้องถิ่น

อินเดีย เป็นตัวอย่างการเคลื่อนไหวของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือเป็นหุ้นส่วนกัน ในลักษณะที่แปลกออกไป ซึ่งเป็นการท้าทายที่เกี่ยวกับการรวมกันในการจัดการและการเงินของระบบอุตสาหกรรมและอาชีวศึกษา ประเทศอินเดียค่อนข้าง

มีลักษณะคล้ายๆ กับเป็นทวีปๆ หนึ่ง มีประเพณีการวางแผนทางเศรษฐกิจมานาน และมีข้าราชการพลเรือนที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ตามการต่อต้านของชนในระดับกลางไม่สามารถขัดขวางการพัฒนาการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในระดับสถาบัน และระดับท้องถิ่นได้ ท้ายที่สุดกระบวนการลดระเบียบและกระบวนการทำงานอย่างเสรี รวมทั้งการเพิ่มการลงทุนทางการฝึกอบรมเกิดผลดีในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมหรือหุ้นส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งนายจ้าง

ประสบการณ์ที่คัดสรรมานี้ครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วม หรือหุ้นส่วนในระดับท้องถิ่นและระดับสถาบัน การวิเคราะห์จะชัดเจน และสะท้อนให้เห็นการที่หุ้นส่วนสามารถส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเชิงลึกของท้องถิ่นได้ ในขณะที่การมีส่วนร่วมที่ตื้นนั้นจำเป็นต้องพิจารณาถึงความพร้อมและความสำเร็จในระดับท้องถิ่น แต่ในระดับสถาบันนั้นจะขึ้นอยู่กับกรอบของประเทศ

ในเอกสารเล่มนี้ไม่ได้ตั้งใจที่กล่าวถึงความซับซ้อนในการทำงานแบบมีส่วนร่วมหรือหุ้นส่วน แต่จะให้นิยามเพิ่มเติมในปัจจัยสำคัญ 2 ประการคือ ความเป็นหุ้นส่วนกันจะเริ่มต้นได้อย่างไร และอุปสรรคสำคัญมีอะไรบ้าง

การทำให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วม หรือเป็นหุ้นส่วนทำงานได้นั้นต้องมีปัจจัยต่างๆ เป็นข้อๆ ดังต่อไปนี้

1. มีกรอบทางกฎหมายที่เอื้อ
2. ต้องปฏิรูปกรอบการทำงานของสถาบัน เช่น การจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่เพื่อรับงาน การจัดตั้งสภาการฝึกอบรมเป็นต้น
3. ส่งเสริมการติดต่อสื่อสารทางสังคม
4. ให้แรงจูงใจทางการเงิน
5. จัดหาตลาดสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมทางเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

ส่วนในเรื่องอุปสรรคและความเสี่ยงทั้งหลาย มีดังต่อไปนี้ คือ

1. ขาดความจริงจังทางด้านการเมือง
2. การมีส่วนร่วม หรือความเป็นหุ้นส่วนนั้นอ่อนแอและแตกแยก
3. มีความต่อต้านทางวัฒนธรรมและการบริหาร
4. การเข้ามามีส่วนร่วม หรือเป็นหุ้นส่วนกัน บางครั้งก่อให้เกิดความยุ่งยาก
5. การมีส่วนร่วมหรือความเป็นหุ้นส่วนนั้นเป็นสิ่งเปราะบางแตกสลายได้ง่าย แต่ก็คุ้มค่าที่จะรักษาให้คงอยู่ไว้

10

ทรัพยากร

10.1 ชื่อเรื่อง : **Needs-Based Resource Allocation in Education:
Via Formula Funding of Schools**

ผู้เขียน : Edited by Kenneth N. Ross and
Rosalind Levačić

ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ

สถานที่พิมพ์ : Paris, France

ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning

ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1999, 2004 (reprinted)

รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 257 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาตามความจำเป็น โดยใช้สูตรการคำนวณงบประมาณให้แก่โรงเรียน การใช้สูตรคำนวณงบประมาณในการพิจารณาจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียนของประเทศนั้นไม่ใช่ความคิดใหม่ กระทรวงศึกษาธิการในหลายๆ ประเทศมีสูตรการคำนวณการจัดสรรงบประมาณของตนแบบง่ายๆ อยู่แล้ว โดยอาจใช้อัตราส่วนครูต่อนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรครู

บางประเทศจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่โรงเรียนต่างๆ ซึ่งจัดบริการให้แก่เด็กยากจนหรือเด็กด้อยโอกาส ตามดัชนีชี้วัดความยากจนหรือ

ความด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม โรงเรียนอื่นๆ อาจจะไม่เอาสถานที่ตั้งของโรงเรียนเป็นเกณฑ์ ในการจัดสรรงบประมาณพิเศษให้แก่โรงเรียนที่อยู่ห่างไกลมากๆ บางประเทศอาจจะจัดงบประมาณพิเศษให้แก่โรงเรียนซึ่งเปิดสอนวิชาพิเศษ เช่น เปิดสอนดนตรี หรืออาชีพศึกษา หรือวิชาเฉพาะเช่น ภาษาสำหรับชนกลุ่มน้อย หรือห้องทดลองวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

การพัฒนาสูตรสำหรับจัดสรรงบประมาณเหล่านี้ค่อนข้างจะสลับซับซ้อนในบางกรณีตัวอย่างเช่น เรื่องการวัดความยากจนและความด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งใช้สำหรับเขตยากจนในประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย เป็นต้น สูตรการคำนวณงบประมาณเหล่านี้ต้องใช้ตัวชี้วัดซึ่งมาจากรายได้ ระดับการศึกษา ฐานะ อาชีพ ภาษาหลักที่พูด และกลุ่มเชื้อชาติ เป็นต้น

ความพยายามแรกๆ ในการจัดสรรงบประมาณ โดยใช้สูตรการคำนวณงบประมาณให้แก่โรงเรียนนั้น มักจะมองไปที่กลุ่มเป้าหมายพิเศษของกลุ่มโรงเรียน และมักจะโยนโยนกับโปรแกรมเล็กๆ เพื่อจัดสูตรต่างๆ ให้โรงเรียนซึ่งมักจะมีโปรแกรมที่ต่างกัน ทำให้บางครั้งนำไปสู่ความสับสนของการจัดทำสูตรการคำนวณต่างๆ รวมทั้งหน่วยงานให้ทุนขาดการประสานกันก่อให้เกิดผลกระทบในความไม่แน่นอนของหลักสูตรที่หลากหลาย

ความคิดและความจำเป็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ โดยใช้สูตรการคำนวณงบประมาณของโรงเรียนนั้น เกิดขึ้นในราวปีค.ศ. 1990 เมื่อในประเทศออสเตรเลีย แคนาดา นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา เริ่มต้นนำวิธีการที่ล้าหน้านี้มาใช้ในการบริหารการศึกษา โรงเรียนเหล่านี้เริ่มใช้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งส่วนมากหรืออย่างน้อยประมาณร้อยละ 80 ของงบประมาณอยู่ในความดูแลของโรงเรียนเอง เนื่องจากมองเห็นว่าสูตรการคำนวณเท่านั้นที่เป็นวิถีทางที่จะสร้างความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือให้แก่การตัดสินใจที่แน่นอนว่าแต่ละโรงเรียนควรจะได้รับงบประมาณสนับสนุนจำนวนเท่าใด

มีเหตุผลสำคัญอยู่ 3 ประการที่ผู้วางแผนการศึกษาควรจะศึกษาผลกระทบ และจุดเน้นใหม่ของระบบสูตรการคำนวณงบประมาณ ซึ่งแตกต่างจากวิธีการเดิม มาก ดังนี้

(1) ครอบคลุมสถานศึกษาทั้งหมดในระบบ แทนที่จะเป็นการจัดสรรพิเศษ เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

(2) ใช้ในการจัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษาทั้งหมดในระบบโรงเรียน แทนที่จะเป็นการจัดสรรทรัพยากรบางส่วนหรือบางรายการเพื่อบางโปรแกรมเท่านั้น

(3) จุดเน้นอยู่ที่ความเห็นพ้องต้องกันในการสนองความต้องการทางการศึกษา อันเป็นปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความแตกต่าง เช่น ลักษณะของนักเรียน โปรแกรมการสอนของโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน ผลที่เกิดจากการใช้สูตรจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา ในแต่ละโรงเรียนควรมองหรือควรตรวจสอบในทุกระดับการศึกษา การนำสูตรไปใช้ควรจะใช้อย่างโปร่งใส และรอบคอบ ซึ่งทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถมองเห็น เข้าใจ และอภิปรายเพื่อแสดงทัศนะของตน จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้

ด้วยเหตุผล 3 ประการดังกล่าว ความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณ โดยใช้ความจำเป็นเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ ซึ่งปรากฏในเอกสารเล่มนี้ ผู้เขียนได้นำปัญหาด้านเทคนิคและการนำไปปฏิบัติมาใช้ในการบูรณาการเข้าไปในนโยบาย โดยมีจุดประสงค์ที่จะให้ได้สารสนเทศอย่างเพียงพอ อันจะทำให้ผู้ตัดสินใจระดับสูงภายในกระทรวงศึกษาธิการสามารถที่จะสำรวจบริบทของนโยบาย และหลักการพื้นฐาน ซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวกับการให้สูตรจัดสรรงบประมาณด้าน การศึกษา และในขณะเดียวกันก็จะให้ผู้วางแผนทางการศึกษามีความเข้าใจ ภูมิหลังอย่างเพียงพอเกี่ยวกับการนำการจัดสรรทรัพยากร โดยใช้สูตรคำนวณ ไปปฏิบัติ ดังตัวอย่างที่เสนอไว้ในเอกสารเล่มนี้.

10.2 ชื่อเรื่อง : **Policy Options for Student Loans Schemes:
Lessons from Five Asian Case Studies**

ผู้เขียน : Adrian Ziderman

ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ

สถานที่พิมพ์ : Paris, France

ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO Bangkok : International Institute for
Educational Planning

ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2004

รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 117 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับทางเลือก และนโยบายเงินกู้ของนักศึกษา เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลในการให้เงินกู้แก่นักศึกษา ในช่วงปี ค.ศ. 2001–2003 โดยคัดสรรประเทศในภูมิภาคเอเชีย 5 ประเทศเป็นกรณีศึกษา ได้แก่ ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน เขตปกครองตนเองฮ่องกง สาธารณรัฐเกาหลี และฟิลิปปินส์ และได้สรุปสิ่งที่พบใน 5 ประเทศ ดังนี้

ประเทศไทย เป็นโครงการเงินกู้ใหม่ได้รับการสนับสนุนค่อนข้างมาก ครอบคลุมคนจำนวนมาก ทั้งนักศึกษาที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา แต่เงินกู้ที่ให้ค่อนข้างจะต่ำ

ประเทศจีน มีโครงการเงินกู้ 2 โครงการ ซึ่งกำลังพัฒนาอยู่ โครงการหนึ่งสนับสนุนโดยรัฐบาล อีกโครงการหนึ่งเป็นลักษณะธุรกิจ ครอบคลุมผู้กู้มีจำนวนน้อย แต่ก็กำลังขยายตัว

ฮ่องกง มีประสบการณ์ในการให้เงินกู้และควบคุมจากส่วนกลาง เป็นโครงการที่มีกรอบการดำเนินงานครอบคลุมกว้าง ทั้งการให้ทุนและให้เงินกู้ แก่คนทั่วไปทั้งที่ยากจนและไม่ยากจน

สาธารณรัฐเกาหลี มีโครงการเงินกู้แยกกันหลายโครงการ แต่ละโครงการ เป็นอิสระมุ่งไปที่เป้าหมายต่างกัน แต่ทุกโครงการได้ใช้เงินงบประมาณที่จัดสรรไว้

ฟิลิปปินส์ โครงการเงินกู้มีมานาน เป็นโครงการขนาดเล็ก กระทำในระดับ ประเทศ สนับสนุนโดยโครงการใหม่ 2 โครงการในระดับภาค แต่ในสถาบัน อุดมศึกษายังเป็นโครงการขนาดเล็กมีผลกระทบน้อย และเท่าที่พบนักเรียนไม่มีการจ่ายเงินคืนให้แก่รัฐ

การให้เงินกู้แก่นักศึกษาซึ่งสนับสนุนโดยรัฐ เป็นนโยบายที่เพิ่มมากขึ้นใน หลายๆ ประเทศ โครงการเงินกู้ของนักศึกษามีอยู่ประมาณ 50 ประเทศทั่วโลก ในระดับอุดมศึกษา หลายๆ ประเทศมีการเสนอให้มีโครงการเงินกู้ แต่ก็เป็นปัญหา ทางการเมืองตลอดมา โครงการเงินกู้เป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้กำหนดนโยบายที่ สามารถแก้ปัญหาที่เป็นปัญหาเร่งด่วนได้หลายอย่างที่รัฐบาลกำลังเผชิญอยู่ เพราะว่าการเงินกู้จะช่วยลดความกดดันในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของประเทศ เช่น การขึ้นค่าเล่าเรียน และค่าธรรมเนียม อื่นๆ ของมหาวิทยาลัย เป็นการนำ ทรัพยากรออกมาใช้ในงานที่มีความจำเป็นต่อสังคม ทั้งภายในและภายนอก วงการศึกษา การได้คืนเงินกู้จะเป็นประโยชน์ในการขยายระบบอุดมศึกษา และ ก็เป็นการสนับสนุนให้เกิดความต้องการด้านอุดมศึกษามากยิ่งขึ้น และถ้า เป้าหมายของโครงการเงินกู้อยู่ที่กลุ่มเด็กด้อยโอกาส จะเป็นการสนับสนุนให้คน ยากจนได้มีโอกาสเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความ เสมอภาคทางสังคม ในการให้เงินกู้ นั้น ถ้ากำหนดเงื่อนไขอย่างเหมาะสมให้ศึกษา ในสาขาวิชาที่ต้องการ จะนำไปสู่การลดปัญหาความต้องการแรงงานที่มีฝีมือ ซึ่งเป็นปัญหาในระดับชาติและการพัฒนาสังคมในหลายๆ ประเทศ

ความสำเร็จของโครงการเงินกู้ในประเทศที่กำลังพัฒนายังมีลักษณะไม่แน่นอน เงินกู้บางประเภทพบว่าประสบความสำเร็จมาก บ้างก็สำเร็จน้อย การไม่ประสบความสำเร็จนี้ เกิดขึ้นจากความอ่อนแอในกระบวนการ เนื่องจาก การบริหารและการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ถูกต้อง หรือ อาจเกิดขึ้นภายในโครงการเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเงื่อนไขที่ไม่รัดกุม และการให้เงินกู้ในลักษณะสนับสนุนมากเกินไป.

11

การตรวจ ติดตาม และประเมินผล

11.1 ชื่อเรื่อง : Trends in School Supervision: **Making School Inspection Visits More Effective : The English Experience**

ผู้เขียน : Brian Wilcox

ประเภทสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ

สถานที่พิมพ์ : Paris, France

ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO : International Institute for Educational Planning

ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2000

รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 84 หน้า

บทสรุปย่อ

วัตถุประสงค์ของการจัดทำเอกสารฉบับนี้คือ การวิเคราะห์ธรรมชาติของการตรวจและการบ่งชี้ปัญหาของโรงเรียน เพื่อให้ผู้ตรวจได้พิจารณาบททวนวิธีการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา มิได้มีเจตนาที่จะให้รายละเอียดของกระบวนการตรวจ เพราะผู้เขียนเชื่อว่าไม่ใช่มีเพียงวิธีการเดียว ที่เหมาะสมในการตรวจสถานศึกษาที่จะนำไปใช้ได้กับทุกสถานการณ์

เนื้อหาในเล่มประกอบด้วยธรรมชาติของการตรวจโรงเรียน ปัญหาการวางแผนการตรวจ การดำเนินการตรวจ การติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ และอนาคตของการตรวจโรงเรียน

มุมมองที่เขียนในเอกสารเล่มนี้มีอิทธิพลจากประสบการณ์การตรวจโรงเรียนในประเทศอังกฤษ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1993 โดย Office for standards in Education (OFSTED) เมื่อมองดูอย่างผิวเผิน ดูว่าวิธีการนี้จะนำไปใช้ในประเทศอื่นไม่ได้ แต่การนำวิธีการนี้ไปปรับใช้จะเป็นประโยชน์ โดยทำความเข้าใจกับหลักการเบื้องต้น 3 ประการ คือ

1. การตรวจโรงเรียนมีลักษณะการครอบคลุมทุกกิจกรรมของโรงเรียน และมีความโปร่งใสในการตรวจสอบ
2. การตรวจโรงเรียนก่อให้เกิดการวิจัยเกี่ยวกับการตรวจโรงเรียน และผลกระทบต่อโรงเรียนมากขึ้น
3. วิธีการที่ใช้ในอังกฤษ เป็นการให้โอกาสในการชี้บ่งปัญหาต่างๆ ซึ่งผู้ตรวจการทั่วโลกจำเป็นต้องเผชิญ

การดำเนินงานของผู้ตรวจการการศึกษาเมื่อจะออกไปตรวจโรงเรียนมีดังนี้

1. ผู้ตรวจต้องตกลงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ให้แจ่มชัด จุดเน้นและขอบเขตของกิจกรรม ซึ่งต้องสื่อสารให้ผู้ถูกตรวจได้รับทราบและเข้าใจตรงกัน
2. การตรวจโรงเรียนจะครอบคลุมโรงเรียนหลากหลายลักษณะ ในแต่ละลักษณะใช้หลายเกณฑ์ มาตรฐาน เกณฑ์เหล่านี้จำเป็นต้องโปร่งใส ไม่คลุมเครือ และการนำไปปฏิบัติต้องตรงไปตรงมาในทุกด้าน และจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องรับรู้โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้ตรวจสามารถต้องเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น จากการสังเกต จากการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามหรือ การตรวจสอบเอกสาร เพื่อช่วยในการพิจารณา

ส่วนใหญ่ความโปร่งใสจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะลดความขัดแย้งระหว่างผู้ตรวจและครู ซึ่งเกิดจากความแตกต่างในลักษณะของการสอน และธรรมชาติของการตรวจ สิ่งสำคัญ คือ ผู้ตรวจต้องปฏิบัติตนให้อยู่ภายในกรอบของจรรยาบรรณ ซึ่งช่วยสร้างความไว้วางใจและแสดงให้เห็นว่าผู้ตรวจได้ให้ความเคารพนับถือ และให้ความเป็นตัวของตัวเองของครู

การตรวจนั้น เป็นเรื่องของการปรับปรุง โดยการเปลี่ยนแปลงลักษณะ กลไกของความรับผิดชอบ กระบวนการเตรียมการเพื่อการตรวจสอบ ประสิทธิภาพของการตรวจ ลักษณะวิธีการตรวจ การนำผลการตรวจมาวิเคราะห์ และกำหนดแผนปฏิบัติการ ทุกอย่างเหล่านี้มีผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน และอาจเป็นประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลง แต่วิธีการที่จะนำเอาผลการตรวจ มาปฏิบัตินั้นยังเป็นปัญหา

สำหรับอนาคตอันใกล้นี้ การตรวจโรงเรียนยังเป็นเรื่องของนโยบายและการดำเนินงานทางการศึกษา ความท้าทายก็คือ ทำอย่างไรจะให้การตรวจโรงเรียนนี้ กลายเป็นพลังเชิงบวกในการผลักดันให้เกิดความรับผิดชอบและมีการปรับปรุงโรงเรียนให้ดีขึ้น การตรวจและการประเมินตนเองของโรงเรียนนั้น เป็นเรื่องของการประกันคุณภาพ ซึ่งมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันและเสริมซึ่งกันและกันได้กับการตรวจจากภายนอก

สรุปบทความ เอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา
(UNESCO: International Institute for Educational Planning-IIEP)

- 11.2 ชื่อเรื่อง : **School Evaluation for Quality Improvement**
ผู้เขียน : ANTRIEP Report: Meeting of the Asian
Network of Training and Research Institutions
in Educational Planning
Kuala Lumpur, Malaysia, 2-4 July 2002
Edit by Anton De Grauwe and
Jordan P. Naidoo
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
สถานที่พิมพ์ : Paris, France
ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2004
รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 185 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้เกี่ยวกับการประเมินเพื่อปรับปรุงคุณภาพโรงเรียน เป็นเอกสารรายงานของเครือข่ายสถาบันวิจัยและวางแผนการศึกษาของเอเชีย (ANTRIEP) ซึ่งได้จากการสัมมนาที่กัวลาลัมเปอร์ มาเลเซีย ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.2002 เอกสารเล่มนี้ได้ทบทวนกลไกการประเมินผลในประเทศบังคลาเทศ อินโดนีเซีย เนปาล ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 บท ได้แก่ 1) รายงานการสัมมนา การประเมินเพื่อปรับปรุงคุณภาพโรงเรียน : ประเด็น และความท้าทาย 2) ทบทวนเครื่องมือการประเมินผลในประเทศเนปาล บังคลาเทศ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย 3) เสนอบทความที่คัดสรรจากประเทศ ที่เข้าร่วมประชุม

ในระยะหลังนี้มีความต้องการในการประเมินโรงเรียน และพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมากขึ้น ขณะเดียวกันยังมีข้อสงสัยเกี่ยวกับผลกระทบของการประเมินต่อผลการปฏิบัติงานโรงเรียน ในหลายๆ ประเทศ ได้กำหนดนโยบายและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุง ระบบการตรวจโรงเรียน ทั้งด้านนโยบายและการให้คำแนะนำไม่ประสบความสำเร็จทั้ง 2 เรื่อง ด้วยเหตุผลนานาประการ การนิเทศการศึกษาก็ไม่ได้รับการสนับสนุนเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น หลายๆ ประเทศพยายามที่จะปฏิรูปการตรวจโรงเรียน หรือการปรับปรุงเครื่องมือในการประเมิน การประเมินโรงเรียนด้วยตนเองนั้น ค่อนข้างจะเป็นที่นิยมในระยะหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้กำหนดนโยบาย แม้ว่าจะบูรณาการเข้าไปในการบริหารโรงเรียน ก็ยังพบปัญหาอยู่เสมอ

รายงานฉบับนี้จะชี้ให้เห็นอุปสรรคของระบบการประเมินโรงเรียน ซึ่งจะมีจุดเน้นเพื่อการปรับปรุง การกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบมากกว่าที่จะมาเน้นความรับผิดชอบแต่เพียงอย่างเดียว การประเมินตนเองเป็นเรื่องที่สำคัญของระบบการสอบไล่และการทดสอบ มีผลช่วยให้คณะครูสามารถบ่งชี้จุดแข็งและจุดอ่อนของตน ในขณะที่ผู้ตรวจการศึกษากลับเป็นผู้ริเริ่มกระบวนการประเมิน

รายงานฉบับนี้เน้นให้เห็นว่า ไม่มีรูปแบบการตรวจการศึกษารูปแบบใดที่ใช้ได้กับทุกประเทศ เนื่องจากแต่ละประเทศมีบริบทที่แตกต่างกัน ระบบที่มีประสิทธิภาพ คือ ระบบที่เอาข้อจำกัดและความต้องการของแต่ละประเทศเข้ามาพิจารณา

- 11.3 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 81 :
Monitoring Educational Achievement
- ผู้เขียน : T.N. Postlethwaite
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ.2004
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 139 หน้า

บทคัดย่อ

เอกสารฉบับนี้กล่าวถึง ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษา ในเรื่องของการประเมินผล โดยเน้นผลลัพธ์ทางด้านคุณภาพการศึกษา **“โรงเรียนที่ดี”** มิได้มีความหมายแต่เพียงว่าเป็นโรงเรียนที่มีทรัพยากรเป็นเลิศเท่านั้น เช่น ครูที่มีคุณภาพ เงินเดือนสูง ชั้นเรียนที่มีนักเรียนจำนวนน้อย อุปกรณ์ทางการศึกษาต่างๆ อยู่ในสภาพที่ดี สื่อการสอนมีอยู่ครบครัน มีห้องสมุดที่มีอุปกรณ์ครบครัน การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ และอินเทอร์เน็ต หรือการมีอุปกรณ์ทางการกีฬาอย่างมากมาย แต่คำว่า **“โรงเรียนที่ดี”** จะหมายถึง **ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน** ไม่ใช่ทรัพยากรทางการศึกษา

ก่อนที่การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะเกิดขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ไม่ใช่ว่าจะไม่ได้รับความสนใจ เพียงแต่เราตั้งสมมุติจากสามัญสำนึกกว่า ถ้าปัจจัยนำเข้าดี ผลที่ออกมาก็คงจะดีด้วย เช่น โรงเรียนที่มีงบประมาณสูง คงจะให้ผลลัพธ์การศึกษาที่ออกมาดีกว่าโรงเรียนที่มีงบประมาณน้อย สมมุติฐาน

เช่นนี้ ได้รับการทดสอบในหลายๆ ครั้ง ตั้งแต่ ใน ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา โดยนักเศรษฐศาสตร์การศึกษา ผู้ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในประเทศอุตสาหกรรม การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรของโรงเรียน ไม่ได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ผลการเรียนรู้ของนักเรียนเลย แท้จริงแล้วผลการวิจัยในประเทศที่พัฒนาแล้ว พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสองประเภทนี้ คือ Input และ output มีค่าใกล้เคียงกับ 0 มาก จึงสามารถสรุปได้ 3 ประการคือ

ประการแรก กิจกรรมทางการศึกษา ปัจจัยนำเข้าไปที่เข้าไปสู่โรงเรียน จะมีลักษณะเป็นอัตราส่วนถดถอย (Diminishing rate return) ตัวอย่าง ที่เห็นได้ชัดคือ เรื่องตำราเรียน ถ้าไม่มีหนังสือเรียนเลย ความสามารถในการอ่านของเด็กก็จะอ่อน ถ้าเพิ่มจำนวนหนังสือ เช่น หนังสือ 1 เล่มต่อเด็ก 1 คน การอ่านก็จะดีขึ้นมาก ยิ่งเพิ่มตำราเรียนเข้าไปมากเท่าใด ผลกระทบต่อการอ่านก็จะเพิ่มโดยตรง

ประการที่ 2 คือ ทรัพยากรที่โรงเรียนในระดับหนึ่งนั้นไม่สามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพได้ในระดับเดียวกันทุกโรงเรียน อาจจะเป็นเพราะบางโรงเรียน มีความสามารถในการจัดการได้ดีกว่าอีกโรงเรียนหนึ่ง ซึ่งจากข้อเท็จจริงที่ว่า โรงเรียนไม่ได้มีนักเรียนประเภทเดียวกันและเหมือนกัน เด็กบางคนชอบ เรียนมากกว่าเด็กคนอื่น เป็นต้น

ประการที่ 3 การประเมินคุณภาพในโรงเรียนจะเป็นการประเมินผลลัพธ์ ทางด้านการศึกษาซึ่งเป็นวิธีการใหม่ ในอดีตนั้น ผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษามักจะใช้ความคิด ค่านิยม และความสนใจของตัวเอง เป็นเกณฑ์ ในการกำหนดนโยบาย แต่ปัจจุบันการกำหนดนโยบายทางการศึกษา จะมีพื้นฐาน อยู่บนข้อเท็จจริง ข้อมูลต่างๆ ความแตกต่างระหว่างโรงเรียน และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็เป็นการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชากรเป็น ส่วนใหญ่ แนวความคิดที่ให้มีการปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ควรจะ ถูกแทนที่ด้วยการปรับปรุงโรงเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้มากขึ้น

ปัจจุบันยังไม่มีความเห็นร่วมกันถึงลักษณะเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ของโรงเรียนและหลักสูตรเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงจากโรงเรียนหนึ่งไปอีกโรงเรียนหนึ่ง หรือระหว่างระบบการศึกษาไปอีกระบบการศึกษาหนึ่ง อย่างไรก็ตามทุกระบบการศึกษาต้องมีหน้าที่ที่จะทำให้เด็กสามารถอ่านออกเขียนได้ นอกเหนือจากกระบวนการพัฒนาทางสังคม และวิธีประพฤติตัวในสังคม รวมถึงวิธีการที่ครอบครัวส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น

การปรับปรุงระบบการศึกษาให้ดีขึ้นนั้น ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการประเมินประสิทธิผลของการศึกษา ส่วนมากก็จะเป็นเรื่องของประเมินการเรียนรู้ หรือ Cognitive performance ในด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในความเป็นจริงแล้ว ระบบการศึกษานั้นมีวัตถุประสงค์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้หลายๆ ด้าน เช่น ภาษาดังประเทศ สังคมศาสตร์ ศิลปะ พลศึกษา หน้าที่พลเมือง เทคโนโลยี เป็นต้น นอกจากนั้น ยังมีวัตถุประสงค์ให้เด็กเรียนรู้ที่ไม่ใช่เชิงวิชาการ เช่น การพัฒนาตนเอง ความมีศักดิ์ศรีในตนเอง การร่วมกิจกรรมทางสังคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ยังไม่ได้รับการประเมินเท่าที่ควร

ปัจจุบันนี้หลายประเทศมีส่วนร่วมในการศึกษาเกี่ยวกับการติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ส่วนใหญ่มักจะเป็นกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมากกว่ากลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะฉะนั้นวัตถุประสงค์ของเอกสารฉบับนี้คือ เป็นเครื่องมือที่จะช่วยประเทศที่กำลังพัฒนาได้เข้าร่วมในกระบวนการติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้เป็นระบบยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษา อันจะทำให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ภายในเล่มได้แบ่งเนื้อหาเป็น 5 ตอน **ตอนที่ 1** กล่าวถึง ทำไมจึงต้องมีการประเมินผลระดับชาติหรือเข้าร่วมการประเมินผลระดับนานาชาติ **ตอนที่ 2** ศึกษากรณีตัวอย่างจากประเทศเวียดนาม และเคนยา โดยสังเขป **ตอนที่ 3**

ตัวอย่างกรณีศึกษาในระดับนานาชาติ จาก SACMEQ, PISA และ IEA
ตอนที่ 4 อภิปรายผลที่ได้จากการทำการประเมินผล **บทที่ 5** เทคนิค
บางประการที่ใช้ในการลุ่มตัวอย่างการติดตามประเมินผลความสำเร็จทางการศึกษา.

- 11.4 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 60 :
Evaluating Higher Education
- ผู้เขียน : Jeanne Lamoure Rontopoulou
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1999
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 104 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้ กล่าวถึงการประเมินผลในระดับอุดมศึกษา บริบททั่วไปของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การดำเนินงานและผลของการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นต่อการตัดสินใจในการจัดการการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่หลากหลาย

สาระของเอกสารมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาในเขต Sub Saharan African Country ซึ่งเป็นเขตที่พูดภาษาฝรั่งเศส 3 ประเทศ ได้แก่ Mali, Niger และ Chad เนื่องจากเคยเป็นอาณานิคมของประเทศฝรั่งเศส และรวมมหาวิทยาลัยในประเทศฝรั่งเศสด้วย การวิจัยนั้นจำเป็นต้องพิจารณาถึงความคล้ายคลึงทางด้านประวัติศาสตร์ของสถาบัน กฎระเบียบและวิธีการสอนในสถาบันเหล่านี้ด้วย

ประโยชน์ที่ได้จากเอกสารฉบับนี้ คือ แนวทางในการปฏิบัติงานด้านการประเมิน สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผล เนื่องจากการประเมินผลเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับผู้วางแผนการศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษาสามารถ

ใช้ประโยชน์ได้เช่นกัน ในการเป็นเครื่องมือในการประเมินตนเองและสามารถปรับให้สอดคล้องกับสถาบันการศึกษาของตนได้

นโยบายระดับชาติ จะพิจารณาถึงแนวทางและเป้าหมาย ซึ่งสถาบันจะต้องดำเนินการให้เห็นผลในกิจกรรมที่สำคัญๆ เช่น การฝึกอบรม การวิจัย การจัดการทรัพยากร สภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษา ความสัมพันธ์กับชุมชนในประเทศและชุมชนนานาชาติ เป็นต้น

รูปแบบการวิจัยที่นำเสนอนี้ สามารถนำไปปรับใช้กับองค์กรขนาดใหญ่ อย่างสถาบัน และในระดับองค์กรบริหารขนาดเล็ก เช่น คณะวิชาได้เช่นกัน

การวิจัยนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 กล่าวถึงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ สังคม และวิธีการที่ใช้ในการวิจัย เจ็อนไซและกระบวนการประเมินผลโดยทั่วไป ความหมายของคำต่างๆ เป้าหมายการประเมิน และวิธีการที่นำไปใช้ในแต่ละประเทศ และคำถามวิจัย คือ ทำไมจึงต้องมีการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง เช่น ประเทศฝรั่งเศส และกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสใน Sub Saharan Africa

ส่วนที่ 2 กล่าวถึง สถาบันการศึกษาในบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ซึ่งเน้นการวิเคราะห์ในเรื่องของการจัดการ ที่มีบทบาทสำคัญ และเรื่องของแนวโน้มต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อสถาบันอุดมศึกษา คือ จำนวนประชากร จำนวนผู้เข้าเรียน ตำแหน่งงานที่มีให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษา และด้านการเงิน

ส่วนที่ 3 กล่าวถึง การประเมินการดำเนินงานสถาบัน ได้นำเสนอภาพรวมของสถาบันและตามมาด้วยการประเมินผลงานสำคัญ 3 ด้านของสถาบัน อุดมศึกษา คือการจัดการการฝึกอบรม ชีวิตของนักศึกษา และการวิจัย โดยพิจารณาในเชิงความสัมพันธ์กับนโยบาย กิจกรรม กระบวนการ เครื่องมือและผลที่คาดว่าจะได้รับ รวมทั้งการสอน ซึ่งเป็นงานหลักของ

สถาบันก็ได้รับการประเมินจากแนวความคิดที่มีอยู่แล้ว เนื่องจากการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะเป็นภาระของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา ส่วนชีวิตและความเป็นอยู่ของนักศึกษาจะไม่ได้กล่าวถึงในเล่มนี้นัก แต่ทว่าในระดับนโยบายของประเทศและสถาบันก็ได้ให้ความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากมีการส่งเสริมในด้านความเป็นประชาธิปไตยในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะมีผลกระทบต่องานด้านวิชาการของนักศึกษา สำหรับงานด้านการวิจัยนั้นไม่ได้นำมาประเมินในครั้งนี้นี้เนื่องจากงานวิจัยมีสถานะเฉพาะของตัวเอง

12

การวางแผนการศึกษา

- 12.1 ชื่อเรื่อง : **Educational Challenges of the 21st Century: The Vision of Quality**
- ผู้เขียน : Jacques Hallak
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1996
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 13 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารเล่มนี้ศึกษาถึงความท้าทายทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21: วิสัยทัศน์ของคุณภาพ ซึ่งในวงการการศึกษา คำว่า **“คุณภาพ”** เป็นสิ่งที่ต้องการและเป็นคำที่นักการศึกษายังตกลงกันไม่ได้ว่าหมายถึงอะไร แต่นักการศึกษาได้เห็นตรงกันเกี่ยวกับแนวความคิดที่ก่อให้เกิดวิสัยทัศน์ของคุณภาพ

ลักษณะที่เห็นเด่นชัดถึงความแตกต่างระหว่างคุณภาพของตัวบ่อนกระบวนการและผลผลิต และความเหมาะสมของการศึกษา ซึ่งคำว่า **ตัวบ่อน** หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้เพื่อการศึกษา คำว่า **กระบวนการ** หมายถึง เนื้อหาวิธีการเรียนการสอน การจัดองค์กร ส่วน **ผลลัพธ์** หมายถึง ระดับของควมดีหรือความเก่งของนักเรียนที่ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน ส่วนความเหมาะสมได้รับการพิจารณาในขอบเขตของภาพรวม ว่าระบบการศึกษาได้ผลิตบุคคลชนิดไหนซึ่งสังคมต้องการมากที่สุด

จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมากในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา ความหมายของคุณภาพการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไป เพราะฉะนั้นคำว่า **“คุณภาพของการศึกษา”** จึงนำไปสู่วิสัยทัศน์ที่ต่างกัน

ในเอกสารเล่มเล็กนี้ จะกล่าวถึงปัญหา 4 ประการ คือ

คำถามข้อที่ 1 อะไรคือความเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อแนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ซึ่งในข้อนี้ผู้เขียนได้อ้างถึงโลกาภิวัตน์ของสังคม โลกาภิวัตน์ของเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงในงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คำถามข้อที่ 2 คุณภาพของการศึกษานั้นเป็นอย่างไร ซึ่งแนวความคิดนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงหลักการโดยทั่วไป และหลักการนี้จะกล่าวถึงเป้าหมายและโครงสร้างของการศึกษาว่าควรจะเป็นอย่างไร

คำถามข้อที่ 3 ใครจะเป็นผู้นิยามศัพท์คำว่า คุณภาพ แต่ผู้เขียนก็ไม่ได้ให้คำตอบที่ชัดเจน แต่อ้างถึงว่า ตัวบ่งชี้ กระบวนการ ผลลัพธ์ และความเหมาะสมของการศึกษา ซึ่งล้วนมีผลต่อการนิยามศัพท์คำนี้

คำถามข้อที่ 4 จะนิยามศัพท์คำนี้ได้วิธีใด อย่างไร ซึ่งผู้เกี่ยวข้องในวงการศึกษาคงจะนิยามศัพท์คำนี้แตกต่างกัน.

- 12.2 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 63 :
**Globalization and Educational Reform :
 What Planners Need to Know**
- ผู้เขียน : Martin Carnoy
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
 Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1999
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 96 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้ กล่าวถึงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์
 ที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมไว้ดังนี้

- เกิดการเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงานและระบบการศึกษา
 อันเนื่องมาจากความต้องการแรงงานที่มีความสามารถในการ
 ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูง
- ความต้องการที่เพิ่มขึ้นของการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งผลกระทบต่อ
 การขยายบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ
- การกระจายอำนาจและการเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน เป็น
 ยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ และมีความยืดหยุ่นในเศรษฐกิจ
 โลกยุคโลกาภิวัตน์
- การประเมินผลระบบการศึกษาข้ามชาติมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น
- เทคโนโลยีสารสนเทศถูกนำมาใช้ในระบบการศึกษาอย่างกว้างขวาง

เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
วิธีการสอน โดยการใช้คอมพิวเตอร์และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต สิ่งเหล่านี้
กลายเป็นงานใหม่ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์

- โปรแกรมการเรียนในมหาวิทยาลัยของกลุ่มประเทศด้อยพัฒนา ที่ไม่สามารถ
เข้าถึง หรือไม่มีโอกาสทางการศึกษา/ฝึกอบรมและการใช้อินเทอร์เน็ต
จะเป็นอย่างไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะได้รับการพัฒนาในมหาวิทยาลัยในประเทศ
ที่พัฒนาแล้ว
- เกิดการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม ที่เกิดจากการค้นหาความหมายและคุณค่า
ของความรู้

เอกสารฉบับนี้มีผลอย่างมากต่อการวางแผนการศึกษา การวิเคราะห์
แนวโน้มที่เป็นจริงนั้น เป็นประโยชน์ต่อการอธิบายเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับการ
การเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน การตลาด การเงิน การจัดการด้านการศึกษา
การประเมินคุณภาพทางการศึกษา และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้าน
เทคโนโลยีในระดับโรงเรียนของประเทศที่กำลังพัฒนา

ผู้วางแผนการศึกษาควรตระหนักถึงยุทธศาสตร์และการจัดโครงสร้าง
ของระบบการศึกษาให้พร้อมที่จะเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์ ในลักษณะ
ที่ต้องพึ่งพาการพัฒนาาระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ แต่ข้อมูลในทุกประเทศ
จะต้องพิจารณา คือ การลงทุนควรจะเป็นปริมาณเท่าใดในการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ และการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพในทุกระดับการศึกษา.

- 12.3 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 75 :
**Planning Human Resources: Methods,
 Experiences and Practices**
- ผู้เขียน : Olivier Bertrand
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
 Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2004
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 119 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้เป็นเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการศึกษาวิธีการ
 ประสบการณ์และแนวปฏิบัติ วัตถุประสงค์ของการศึกษาและการฝึกอบรม
 ซึ่งไม่เพียงแต่การเตรียมเยาวชนให้มีความรู้เท่านั้น แต่สิ่งสำคัญ คือ
 ต้องทำให้บุคคลเหล่านี้เกิดการพัฒนาทางบุคลิกภาพและช่วยให้เข้ามามีบทบาท
 ในสังคมได้อย่างเหมาะสม และจะต้องช่วยพวกเขาให้ดีที่สุดเพื่อให้ได้รับโอกาส
 อย่างเสมอภาคกัน แต่ต้องพิจารณาถึงปัญหาตำแหน่งงานของเยาวชนเหล่านี้
 ในอนาคตด้วย เรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำคัญมาก เป็นปัญหาเร่งด่วน
 และมีความจำเป็นในการกำหนดทิศทางที่จะฝึกอบรมคน ให้เข้าสู่อาชีพต่างๆ
 มีการวิพากษ์วิจารณ์หลายครั้งเกี่ยวกับความไม่เหมาะสมระหว่างการฝึกอบรมกับ
 ความต้องการทางด้านตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่แรงงานนั้นๆ
 มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ แต่กลับว่างงาน รวมถึงการขาดแคลนแรงงาน
 ในระดับฝีมือ

ประเด็นเหล่านี้เป็นที่อภิปรายกันมาก ไม่เพียงแต่ในระดับประชาชนทั่วไป แต่ยังรวมถึงสื่อมวลชน ตัวแทนนายจ้าง และในบางกรณีหน่วยงานของเอกชน ผู้ซึ่งต้องการให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดฝึกอบรม ให้เข้าไปมีบทบาทในการจ้างงานมากยิ่งขึ้น แนวความคิดเช่นนี้จะเป็นไปได้หรือไม่ ถ้าเป็นไปได้จะต้องทำอะไร การวิเคราะห์จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของหลายๆ ประเทศ ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา ซึ่งให้เห็นถึงความต้องการทักษะในด้านการวิเคราะห์ที่รอบคอบ การตระหนักถึงความซับซ้อนและความยุ่งยากที่เพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันนี้ ยังไม่มีคำตอบให้เป็นที่น่าพอใจ

เนื้อหาภายในเล่มยังกล่าวถึงข้อเสนอแนะหากจะทำการสำรวจการวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ทราบว่าเราได้เรียนรู้อะไรมาแล้ว แนวโน้มที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศอุตสาหกรรม เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้กำหนดแผนและการจัดการระบบการฝึกอบรมของบุคคลที่จบการศึกษาภาคบังคับในประเทศที่กำลังพัฒนา หรือประเทศที่มีการวางแผนในส่วนกลางที่กำลังเริ่มงานด้านนี้ ทั้งสองกรณีมีประเด็นที่ต้องการทราบคือ ประสบการณ์จากประเทศอุตสาหกรรมนั้นจะสามารถนำมาใช้กับประเทศของเขาได้มากน้อยเพียงใด เอกสารฉบับนี้เขียนจากมุมมองของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และการฝึกอบรมในสถาบัน และการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องมากกว่ามุมมองของนายจ้าง และได้กล่าวถึงลักษณะการวางแผนที่มองถึงความสัมพันธ์ระหว่างการฝึกอบรม การจ้างงาน แต่ไม่ได้มองถึงลักษณะอื่น เช่น ค่าใช้จ่าย ทุน สภาพการจ้างงาน และการฝึกหัดครู

เอกสารเล่มนี้แบ่งออกเป็น 3 บท **บทที่ 1** กล่าวถึงการทบทวนเอกสารด้วยวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการทำงาน และการวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม ในด้านประวัติศาสตร์และบริบทต่างๆ ของประเทศ **บทที่ 2** จะให้ตัวอย่างประสบการณ์ที่พบเห็นได้ในปัจจุบัน ส่วน **บทที่ 3** เป็นความพยายามที่จะสรุปจากประสบการณ์ต่างๆ ที่กล่าวมา และเสนอแนะขั้นตอนต่างๆ

ที่น่าจะนำไปปฏิบัติได้ และปรับใช้ได้กับหลายๆ บริบทในการจัดตั้งกระบวนการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยรวมถึงการดำเนินงานติดตามแผนเข้าไว้ด้วย.

- 12.4 ชื่อเรื่อง : Policy Forum No.17 :
**Planning for Diversity : Education in
Multi-ethnic and Multicultural Societies**
- ผู้เขียน : Gudmund Hernes
- ประเภทสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2004
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 376 หน้า

บทสรุปย่อ

ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2546 องค์กร IIEP ได้จัดให้มีสัมมนาประจำปี ซึ่งปีนี้ได้อธิบายถึงผลกระทบของสังคมที่มีหลายเชื้อชาติหลายวัฒนธรรม อยู่ด้วยกัน ในภาพต่างๆ ไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวางแผนการศึกษา เมื่อเริ่มต้นศตวรรษใหม่ ประเทศจำนวนมากอาจเป็นที่รวมของหลายเชื้อชาติ หลายวัฒนธรรม ประเทศที่มีหลายเชื้อชาติ อาจประกอบด้วยคนหลายเผ่าพันธุ์ มีคนส่วนมากและคนส่วนน้อยของประเทศ รวมถึงชนพื้นเมืองเดิม หรืออาจเป็น เพราะมีการเปิดประเทศให้คนเข้าเมืองมาเป็นเวลานาน

เมื่อไม่นานมานี้ ในบริบทของยุคโลกาภิวัตน์และการบูรณาการในระดับ ภูมิภาค โลกทั้งโลกได้เห็นการเพิ่มขึ้นของการอพยพคนเข้าเมือง ที่โดยสมัครใจหรือโดยบังคับ พวกที่สมัครใจก็คือพวกแรงงาน และพวกที่ พลัดพรากจากครอบครัวได้กลับมาวมกันอีกครั้ง ในการวางแผนและ จัดการศึกษา โรงเรียนพยายามที่จะลดความขัดแย้งทางเชื้อชาติ โดยจัดสอน

แบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ ภายในโรงเรียน โดยปกติโรงเรียนเป็นสถานที่สร้างทัศนคติทางสังคมของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่โดยหน้าที่แล้วโรงเรียนควรต้องพิจารณาถึงการประสานกันระหว่างชนชาติต่างๆ ด้วย

การประชุมในครั้งนั้น ได้ศึกษารูปแบบที่ต่างกัน 3 แบบ ในการจัดการระบบการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมในด้านพื้นฐานของสติปัญญา และปรัชญา รวมทั้งหลักการของการจัดและการนำไปปฏิบัติ คือ

(ก) **รูปแบบของการบูรณาการ** ซึ่งนักเรียนทุกคนเรียนในระบบเดียวกัน

(ข) **รูปแบบพหุวัฒนธรรม** ซึ่งกลุ่มต่างๆ ทั้งคนเข้าเมืองและชนพื้นเมืองได้รับการพัฒนาทางด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกันภายในระบบเดียวกัน ในด้านของภาษา การสอน และเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมซึ่งละเอียดอ่อน

(ค) **รูปแบบระบบคู่ขนาน** ซึ่งแต่ละกลุ่มหรือแต่ละฝ่ายของโรงเรียนนั้นๆ ได้ออกแบบไว้สำหรับภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่ม

รูปแบบ 3 ประเด็นข้างต้นที่ผู้กำหนดนโยบายและผู้วางแผนการศึกษาจะต้องทำให้เกิดความแตกต่างในบริบทของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ได้แก่ เนื้อหา นโยบายด้านภาษา และการฝึกอบรมครู

ในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหา ที่ประชุมได้อภิปรายว่าควรจะมีเนื้อหาเดียวสำหรับทุกคน หรืออาจจะมีเนื้อหาเฉพาะที่เกี่ยวกับแต่ละกลุ่ม เนื้อหาอาจจะสร้างขึ้นและสอนในลักษณะ ซึ่งเป็นทั้งแบบครอบคลุมทุกวัฒนธรรมและเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อคนที่คิดรูปแบบเดียว หลักสูตรอาจจะสร้างจากส่วนกลางซึ่งจะต้องมีการปรึกษาร่วมกับทุกชุมชน และผู้เกี่ยวข้องในระดับหนึ่ง

ภาษา ในการทำการสอน อาจจะเป็นภาษาราชการภาษาเดียว หรือเป็นภาษาของชนกลุ่มน้อย หรือทั้งสองอย่างๆ ร่วมกัน การตัดสินใจโดยปกติมักจะขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางการเมือง แต่ก็จะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้และ

ผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพ โอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งในตลาดแรงงานด้วย

มีการอภิปรายถึงวิธีการฝึกครู ครูต้องมีคุณสมบัติและตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม รูปแบบการเรียนรู้ นั่นก็คือ ครูต้องได้รับการเตรียมตัวให้สอนในสภาพแวดล้อมที่ต่างไปจากของตน ต่างจากสภาพที่ตนเคยเรียนมา และต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร ครูจำเป็นต้องสามารถจัดการกับความหลากหลาย และเตรียมตัวที่จะมีบทบาทเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ซึ่งมักจะเล่นบทนี้ในสถานการณ์ที่เกิดความขัดแย้งและการร่วมสังสรรค์ระหว่างนักเรียน.

- 12.5 ชื่อเรื่อง : Fundamentals of Educational Planning # 57 :
**Physical Facilities for Education:
 What Planners Need to Know**
- ผู้เขียน : John Beynon
- ประเภทของสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO: International Institute for
 Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1997
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 98 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้ กล่าวถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยที่ดิน อาคารสถานที่ เครื่องตกแต่ง รวมถึงอุปกรณ์การสอน องค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ เริ่มมีตั้งแต่ ค.ศ. 1970 โดยมีการดำเนินงานร่วมกัน ระหว่างสถาปนิก วิศวกรรรม ผู้ออกแบบเฟอร์นิเจอร์ นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในเอกสารนี้ได้กล่าวถึงค่าใช้จ่ายในเรื่องของอาคารสถานที่ การศึกษา คิดเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของผู้เรียน แต่องค์ความรู้เหล่านี้ยังไม่ได้สรุป เพื่อนำไปใช้ประโยชน์สำหรับผู้วางแผนการศึกษา เพราะฉะนั้นเอกสารฉบับนี้ จึงเป็นเพียงความพยายามที่จะแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องนี้ ซึ่งก็ทำได้เพียง บางส่วนเท่านั้น

ในระบบการศึกษา ค่าใช้จ่ายสำหรับอาคารสถานที่ ถือว่าเป็นค่าใช้จ่าย ที่รองจากเงินเดือนของครู การใช้จ่ายให้คุ้มค่าในการก่อสร้าง การบำรุงรักษา ซ่อมแซม ผู้วางแผนการศึกษาต้องแน่ใจว่า การใช้จ่ายเหล่านี้จะเป็นไป

อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่าเรื่องอาคารสถานที่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งปรากฏผลการวิจัยในกลุ่มประเทศแถบแอฟริกาใต้ จากการสำรวจความคิดเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับการซ่อมแซม หรือปรับปรุงอาคารสถานที่ พบว่า มีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เมื่อผู้วางแผนทางการศึกษาพิจารณาถึงความต้องการของผู้ใช้แล้วก็สามารถออกแบบอาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดประสิทธิผลทางการศึกษา และสนองความต้องการของเด็กด้วย โดยใช้ผลการวิจัยเรื่องการออกแบบอาคารสถานที่ วัตถุประสงค์การศึกษา และภาพในอนาคตทางการศึกษาประกอบ แต่จำเป็นที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบด้านการวางแผนทางการศึกษา โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการต้องร่วมมือกับผู้วางแผนการศึกษาทุกระดับด้วย ผู้วางแผนทางการศึกษานั้นจะสามารถควบคุมค่าใช้จ่าย โดยคิดจากค่าใช้จ่ายรายหัวของเด็กเป็นตัวตั้ง วิธีการนี้จะทำให้ผู้ออกแบบอาคารสถานที่สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง ลดพื้นที่ที่ไม่ใช่ในการเรียนให้น้อยลงแล้วเพิ่มพื้นที่ที่ใช้ในการเรียนให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา อาจเปลี่ยนแปลงไปตามการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอนไปด้วย เช่น ในบางประเทศที่นำคอมพิวเตอร์มาใช้ในโรงเรียนจึงจำเป็นต้องออกแบบอาคารสถานที่ของโรงเรียนใหม่ จากการปฏิรูปการศึกษาทำให้เด็กมีโอกาสเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษามากขึ้น และเมื่อมีการส่งเสริมการเรียนรู้อัตโนมัติก็เป็นที่น่าคิดว่าต้องเปลี่ยนขนาดของเฟอร์นิเจอร์ในโรงเรียนเพื่อรองรับการมีผู้ใหญ่เข้ามาเรียนร่วมด้วย เป็นต้น

อาคารสถานที่มักจะเป็นสิ่งปลูกสร้างถาวร การปรับปรุงให้ทันสมัยก็จะยากตามไปด้วย แต่ก็เป็นไปได้ว่าสถาปนิกจะออกแบบให้ง่ายต่อการปรับปรุงแก้ไขตามความต้องการ และผู้วางแผนทางการศึกษานั้นก็ต้องทราบถึงรายละเอียดต่างๆ

และสามารถจะคาดคะเนว่าต่อไปในปีข้างหน้า การบำรุงรักษาและค่าใช้จ่ายทั้งหลาย จะเป็นอย่างไร

นอกเหนือจากผู้วางแผนและนักวิชาชีพเช่น สถาปัตยกรรม วิศวกรรม ชุมชนและรัฐบาลกลาง ก็ควรมีบทบาทในการวิเคราะห์ การกำหนดมาตรฐาน การวางแผนในอนาคต และการนำแผนไปปฏิบัติ ในบางประเทศซึ่งมี อาคารสถานที่ค่อนข้างทรุดโทรม และงบประมาณที่ใช้ในเรื่องอาคารสถานที่ และการก่อสร้างมีน้อย เป็นไปได้สำหรับรัฐบาลในท้องถิ่น จะช่วยเพิ่มห้องเรียน และรักษาอาคารเดิมไว้ได้

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานเช่นที่กล่าวมานี้ควรจะมีมาตรฐานเดียวกัน ทั่วทั้งประเทศ เพื่อเตรียมพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การนำเทคโนโลยีโทรคมนาคมมาใช้ การเรียนรู้ที่บ้าน การกระจายอำนาจทาง การบริหารการศึกษา รวมถึงการที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้ในอนาคตจำเป็นต้องมีการปรับปรุงอาคารสถานที่ทางการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้นไป

- 12.6 ชื่อเรื่อง : **Science Education and Development: Planning and Policy Issues at Secondary Level**
- ผู้เขียน : Françoise Caillods, Gabriele Göttelmann-Duret and Keith Lewin
- ประเภทสิ่งพิมพ์ : เอกสารวิชาการ
- สถานที่พิมพ์ : Paris, France
- ผู้จัดพิมพ์ : UNESCO : International Institute for Educational Planning
- ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 1997
- รายละเอียดของสิ่งพิมพ์ : 242 หน้า

บทสรุปย่อ

เอกสารฉบับนี้แสดงสาระของการศึกษาและการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ภายในเล่มแบ่งเป็น 6 บท **บทที่ 1** กล่าวถึงวิทยาศาสตร์ศึกษาและการพัฒนา **บทที่ 2** กล่าวถึงสภาพการจัดวิทยาศาสตร์ศึกษาในแต่ละประเทศ **บทที่ 3** กล่าวถึงหัวข้อในการวางแผนวิทยาศาสตร์ศึกษา **บทที่ 4** กล่าวถึงวิธีการจัดวิทยาศาสตร์ศึกษาที่คุ้มค่าใช้จ่าย และวิเคราะห์สภาพปัญหา **บทที่ 5** กล่าวถึงฐานข้อมูลของวิทยาศาสตร์ศึกษา และ **บทที่ 6** บทสรุป และข้อเสนอแนะสำหรับผู้วางแผนการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจ

โดย**บทที่ 6** นั้น ได้สรุปผลการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การลงทุนในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ข้อมูลรายได้ต่อหัวของประชากร (GNP per Capita) และจำนวนนักเรียนต่อประชากร 10,000 คน ซึ่งให้เห็นความเชื่อมโยงตัวชี้วัดระหว่าง

การลงทุนในด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา และการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ข้อสรุปคือ การลงทุนในด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องจำเป็น แต่ไม่ถือเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอต่อการพัฒนาประเทศ

2. จากอุปสงค์และอุปทาน เชื่อกันว่า นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมีจำนวนน้อยมากในประเทศที่กำลังพัฒนา ผลปรากฏว่าบุคคลเหล่านี้จะได้ตำแหน่งงานที่ดี และอัตราค่าจ้างงานของบุคคลเหล่านี้มีน้อยกว่าผู้ที่เชี่ยวชาญจากสาขาวิชาอื่นๆ

3. การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นเรื่องที่สำคัญมากในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เนื่องจากเหตุผลหลายๆ ประการ ดังนั้นนักเรียนทุกคนก็ควรจะเรียนวิทยาศาสตร์เป็นวิชาแกนกลางในขณะที่กำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษา เหตุผลก็คือ วิทยาศาสตร์ควรเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั่วไป และควรส่งเสริมการเรียนวิทยาศาสตร์ให้แก่บุคคลที่ไม่ได้เข้าเรียนวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ หรือมีความสามารถทางวิทยาศาสตร์แต่เป็นบุคคลที่มีพัฒนาการช้าก็ควรมีโอกาสเรียนด้วย

4. เรื่องเกี่ยวกับเพศ งานวิจัยและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ศึกษาสรุปได้ว่า ไม่มีความแตกต่างในเรื่องเพศกับความสามารถในการเรียนวิทยาศาสตร์ แต่ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องของวัฒนธรรม ระบบของการเลือก อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างก็มีอยู่บ้างเล็กน้อย

5. ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ อาจจะนิยามศัพท์จากการพิจารณาหลักสูตร กล่าวคือ ถ้าหากเรียนวิชาวิทยาศาสตร์มากกว่าร้อยละ 25 ของวิชาทั้งหมด ก็ถือว่าหลักสูตรนั้นเชี่ยวชาญในด้านวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้รวมถึงเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้ขึ้นกับบริบททางสังคมและบริบทของแต่ละประเทศด้วย

6. หลักสูตรการเรียนทางวิทยาศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้เน้นไปที่ปัญหาของหลักสูตร แต่ยังคงจำเป็น เพราะเป็นเรื่องของค่าใช้จ่าย ประสิทธิภาพและคุณภาพ ปัญหาด้านกฎหมายของผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย บางประเทศวิชาวิทยาศาสตร์เป็นวิชาเดียวในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น บางประเทศเรียน 2-3 วิชาเรียนแยกจากกันในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเทศส่วนมากที่ใช้ภาษาอังกฤษจะใช้วิทยาศาสตร์บูรณาการเข้าไปในหลักสูตรเป็นสายเดียว โดยเอาวิทยาศาสตร์ 3 สาขาเข้ามารวมกัน เช่น เกษตรศาสตร์ Earth-Science สุขศึกษาและสภาพแวดล้อม

7. การเรียนการสอนแตกต่างกันมากในแต่ละประเทศ แม้แต่ในประเทศเดียวกันก็มีความแตกต่างกันมาก ประเทศในแอฟริกามีปัญหาหลายด้านในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ เช่น จำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมีมากหรือครูผู้สอนเป็นครูจากต่างถิ่นซึ่งจะสอนอยู่ไม่นาน และโรงเรียนในชนบทมักมีปัญหาด้านครูที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ลาออก

8. สื่อการเรียนการสอน มีความหลากหลาย ทั้งทางด้านคุณภาพและควมมีประโยชน์ อาจมีตั้งแต่ดีมาก ไปจนถึงมีไม่เพียงพอ ในบางประเทศสื่อที่ไม่เป็นทางการ เช่น หนังสือเรียน คู่มือการสอบ มีใช้อย่างแพร่หลายมากกว่าหนังสือที่จัดให้อย่างเป็นทางการ

9. กิจกรรมภาคปฏิบัติ จากกรณีศึกษาและการทบทวนเอกสารพบว่ากิจกรรมเชิงปฏิบัติในวิชาวิทยาศาสตร์นั้น มีน้อยกว่าที่ควรในการทำให้เกิดความเข้าใจในวิชาวิทยาศาสตร์ แต่บางแห่งก็เน้นกิจกรรมมากจนละเลยการเน้นทักษะการคิด และกิจกรรมภาคปฏิบัติก็ไม่สามารถชี้ชัดว่าส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

10. ค่าใช้จ่ายด้านอุปกรณ์ขึ้นอยู่กับแหล่งที่ผลิต แต่ละประเทศควรจะกำหนดอุปกรณ์ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ หากอุปกรณ์ใดไม่มีและไม่สามารถผลิตในประเทศได้ก็ควรจะสั่งซื้อเท่าที่จำเป็น หลีกเลี่ยงอุปกรณ์ราคาแพงถ้าหากใช้น้อย การซื้ออุปกรณ์จากต่างประเทศควรประเมินและพิจารณาว่า

เหมาะสมกับการนำมาใช้หรือไม่ ถ้าหากจัดทำ Science Kids (ชุดอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์เบื้องต้น) ก็จะมีมาก

11. ห้องทดลอง ค่าใช้จ่ายในห้องทดลอง อาจต่างกันมากมาย ตั้งแต่ค่าใช้จ่ายและอุปกรณ์ในห้องเรียนธรรมดา จนถึงห้องทดลองนั้น อาจจะต่างกันถึง 5 เท่า หรือมากกว่า ค่าใช้จ่ายจะสูงมากยิ่งขึ้นถ้าจัดอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ในห้องเรียนธรรมดา การจัดระบบนี้ที่พบก็มีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ อุปกรณ์ที่ผลิตในประเทศควรได้รับการส่งเสริม

12. ด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การเมือง และอื่นๆ บางประเทศ สอนวิทยาศาสตร์เป็นภาษาอังกฤษ หรือฝรั่งเศส หรือบางประเทศก็สอนภาษาเดียว เช่น ภาษาของประเทศตน ในกลุ่มประเทศแรก ที่สอนเป็นภาษาต่างประเทศนั้น การเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิชาอื่นๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มักจะมีความยุ่งยากมากกว่าการใช้ภาษาแม่ของตนเอง ปัญหาทางภาษาในการฝึกอบรมและเลือกครูนั้น อาจจะแก้ไขได้บ้าง แต่ก็ยากจะหาครูที่มีคุณภาพ

13. การประเมินและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในประเทศส่วนใหญ่ ผู้กำหนดนโยบายและวางแผน มีความรู้เกี่ยวกับระดับการเรียนและรูปแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนน้อยมาก การประเมินผลในระดับนานาชาติระบุไว้ว่า ประเทศต่างๆ มีความแตกต่างกันมากเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นไปได้ว่าทุกประเทศควรมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงในวิชาวิทยาศาสตร์ ในกลุ่มนักเรียนที่คัดมาแล้ว และสอนในกลุ่มที่จำกัด ข้อมูลของ IEA เสนอว่า ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนที่ดีที่สุด จะไม่มีผลเสียเมื่อมีการเรียนวิทยาศาสตร์ที่มากขึ้น

14. การติดตามผลการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ยังไม่เป็นระบบ มีข้อมูลเสนอแนะว่า ในหลายประเทศยังไม่ทราบว่านักเรียนควรจะเรียน

วิทยาศาสตร์อย่างไร เรียนนานเท่าไร และเรียนอะไรบ้าง ระบบโรงเรียนต่างๆ ที่จัดสอนเฉพาะ และนักเรียนเรียนวิทยาศาสตร์ ลึกซึ้งแค่ไหน ผู้วางแผนและจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษาควรจะทราบข้อมูลเหล่านี้

15. การจัดการและการสนับสนุนด้านครู การจัดการทรัพยากรและบุคคลที่สอนวิทยาศาสตร์เป็นปัญหามาก ผลการวิจัยชี้ว่า บุคคลที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์เป็นประจำในโรงเรียนและบุคคลที่เรียนวิทยาศาสตร์มา มักจะไม่มีความสามารถในด้านการบริหารงานที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์โดยตรง หรือมีน้อยมาก เพราะฉะนั้นข้อเสนอแนะคือ

1. ปรับปรุงคุณภาพของการจัดการในแผนกวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการฝึกอบรมอาจารย์อาวุโส
2. มอบงานให้แก่หัวหน้าภาควิชาวิทยาศาสตร์
3. อาจารย์ใหญ่ผู้ที่ไม่เชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์ ควรมีความรู้ด้านการจัดการทางวิทยาศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ
4. หากเป็นไปได้ ควรแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาให้รับผิดชอบการปรับปรุงการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน
5. ผู้ตรวจการสอนวิทยาศาสตร์ ควรทำความเข้าใจกับคณะครูที่สอนวิทยาศาสตร์ถึงเป้าหมายในการปรับปรุงและการเพิ่มทรัพยากรที่ ต้องการ
6. ในกรณีที่ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ของครูมีน้อยก็ควรปรับปรุงวิธีการสอนวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพด้วย
7. ควรชี้แนะวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ ค่าใช้จ่ายต่ำ ด้วยวิธีการต่างๆ และควรเอาใจใส่ต่อวิธีการสอน
8. กรณีเร่งด่วน ในหลายๆ ประเทศจะมีเอกสารเกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์ที่จัดให้ครูค้นคว้า เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ

Adrian Ziderman, **Policy Options for Student Loans**

Schemes: Lessons from Five Asian Case Studies,

UNESCO Bangkok : International Institute for Educational Planning, Paris France, 2004

Anton De Grauwe and Jordan P. Naidoo, **School Evaluation for**

Quality Improvement : ANTRIEP Report: Meeting of

the Asian Network of Training and Research Institutions in Educational Planning Kuala Lumpur, Malaysia, 2-4 July 2002,

UNESCO: International Institute for Educational Planning, Paris France, 2004

ANTRIEP Report : Meeting of The Asian Network of Training and

Research Institutions in Educational Planning,

Improving School Efficiency : The Asia Experience,

UNESCO: International Institute for Educational Planning, Paris France, 2000

Arieh Lewy, Fundamentals of Educational Planning # 40 :

National and School-based Curriculum Development,

UNESCO: International Institute for Educational Planning, Paris France, 1991

Beatrice Avalos, The development of human resources:

The provision of science education in secondary schools :

Issues in Science Teacher Education UNESCO: International

Institute for Educational Planning, Paris France, 1995

สรุปบทความ เอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา
(UNESCO: International Institute for Educational Planning-IIEP)

Bikas C. Sanyal, **Innovations in University Management,**

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 1995

Brian Wilcox, Trends in School Supervision : **Making School**

Inspection Visits More Effective : The English Experience,

UNESCO : International Institute for Educational Planning,
Paris France, 2000

Clive R. Belfield and Herry M. Levin, Fundamentals of

Educational Planning # 74 : **Education Privatization :**

Causes, Consequences and Planning Implications,

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 2002

David Atchoarena (edit), **The Development of Human Resources:**

New trends in technical and vocational education

The Transition of Youth from School to Work:

Issues and Policies, UNESCO: International Institute for
Educational Planning, Paris France, 2000

David P. Weikart, Fundamentals of Educational Planning # 65 :

Early Childhood Education : Need and Opportunity,

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 2000

David W. Chapman and Lars O. Mählick (Edited),

Adapting Technology for School Improvement: A global

Perspective, UNESCO: International Institute for

Educational Planning, Paris France, 2004

Eleonora Villegas-Reimers, **Teacher Professional Development :**

An International Review of the Literature,

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 2003

Françoise Caillods, Gabriele Göttelmann-Duret and Keith Lewin,

**Science Education and Development: Planning
and Policy Issues at Secondary Level,**

UNESCO : International Institute for Educational Planning,
Paris France, 1997

Gabriel Carron and Ta Ngoc Châu, **The Quality of Primary**

School in Difference Development Context,

UNESCO : International Institute for Educational Planning,
Paris France, 1996

Gudmund Hernes and Michaela Martin, Policy Forum No.11:

Management of University-Industry Linkages,

Results from the Policy Forum held at the IIEP, Paris,
1-2 June 2000, UNESCO : International Institute for
Educational Planning, Paris France, 2000

Gudmund Hernes, Policy Forum No.17 : **Planning for Diversity :**

Education in Multi-ethnic and Multicultural Societies,

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 2004

Ian Halliday and Joe Hogan, **The management of teachers:**

Developing a Database for Teacher Management,

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 1994

Ibrisam Abu-Duhou, Fundamentals of Educational Planning # 62 :

School-based Management, UNESCO: International Institute for Educational Planning, Paris France, 1999

IIEP, Strategies of education and training for disadvantaged groups :

Alternative Education Strategies for Disadvantaged Groups, UNESCO: International Institute for Educational Planning, Paris France, 1997

Jaap Scheerens, Fundamentals of Educational Planning # 68 :

Improving School Effectiveness, UNESCO: International Institute for Educational Planning, Paris France, 2000

Jacques Hallak, **Educational Challenges of the 21st Century:**

The Vision of Quality UNESCO: International Institute for Educational Planning, Paris France, 1996

Jean-Louis Auduc, Fundamentals of Educational Planning # 59 :

Training Teachers to Work in Schools Considered Difficult, UNESCO: International Institute for Educational Planning, Paris France, 1998

Jeanne Lamoure Rontopoulou, Fundamentals of Educational Planning # 60 : **Evaluating Higher Education**,

UNESCO: International Institute for Educational Planning, Paris France, 1999

John Beynon, Fundamentals of Educational Planning # 57 :

Physical Facilities for Education: What Planners Need to Know , UNESCO: International Institute for Educational Planning, Paris France, 1997

John P. Keeves, Fundamentals of Educational Planning # 50:

National Examinations: Design, Procedures and Reporting,

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 1994

Judit Lannert, Suresh Munbodh, Mahes C. Verma,

Edit by David Atchoarena, The development of human
resources: New trends in technical and vocational education,

Getting the Stakeholders Involved:

Partnership at Work in Three Countries from Africa,

Asia and Eastern Europe, UNESCO: International Institute for
Educational Planning, Paris France, 1999

Kenneth N. Ross and Rosalind Levačić (Edited),

Needs-Based Resource Allocation in Education:

Via Formula Funding of Schools,

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France 1999, 2004 (reprinted)

Lorin W. Anderson, Fundamentals of Educational Planning # 79 :

Increasing Teacher Effectiveness,

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 2004

Maheswari Kandasamy and Lia Blaton, **School Principals:**

Core Actors in Educational Improvement:

Reports on Seven Asian Countries, UNESCO: International
Institute for Educational Planning, Paris France, 2004
(ANTRIEP Report)

สรุปบทความ เอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา
(UNESCO: International Institute for Educational Planning-IIEP)

Marie Duru-Bellat, Fundamentals of Educational Planning # 78 :

Social Inequality at School and Education Policies,

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 2004

Mark Bray, **Adverse Effects of Private Supplementary Tutoring:**

Dimensions, Implications and Government Responses

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 2003

Martin Carnoy, Fundamentals of Educational Planning # 63 :

Globalization and Educational Reform :

What Planners Need to Know

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 1999

Michaela Martin, Improving the managerial effectiveness of higher
education institutions: **The Management of University**

Industry Partnerships in Eastern Asia,

Report of an IIEP/ESMU Distance Education Course 2
April – 5 July 2002, UNESCO : International Institute for
Educational Planning, Paris France, 2003

Michaela Martin, Improving the managerial effectiveness of higher
education institutions: **Managing University-Industry**

Relations, A study of institutional practices from 12 different
countries, UNESCO : International Institute for
Educational Planning, Paris France, 2000

Moshe Vigdor, M.A.Satter and J.Pumwa, Okyay Kaynak,

Guilherme Ary Plonski, Avitus M.Tibarimbasa, Eriabu Lugujo,
Michaela Martin (editor), Improving the managerial effectiveness
of higher education institutions:

The Management of University-Industry Relations

Five institutional case studies from Africa, Europe, Latin
America and the Pacific region, UNESCO : International
Institute for Educational Planning, Paris France, 2000

Olivier Bertrand, Fundamentals of Educational Planning # 75 :

Planning Human Resources: Methods, Experiences and

Practices, UNESCO: International Institute for

Educational Planning, Paris France, 2004

T.N. Postlethwaite, Fundamentals of Educational Planning # 81 :

Monitoring Educational Achievement,

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 2004

Thomas Kellaghan and Vincent Greaney, Fundamentals of
Educational Planning # 71:

Using Assessment to Improve the Quality of Education,

UNESCO: International Institute for Educational Planning,
Paris France, 2001

Tony Bates, Fundamentals of Educational Planning # 70 :

National Strategies for E-learning in Post-Secondary

Education and Training, UNESCO: International Institute for
Educational Planning, Paris France, 2001

สรุปบทความ เอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา
(UNESCO: International Institute for Educational Planning-IIEP)

Willem J. Pelgrum and Nancy Law, Fundamentals of

Educational Planning # 77 : **ICT in Education Around
the World : Trends, Problems and Prospects,**

UNESCO: International Institute for Educational Planning,

Paris France, 2003

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา

ดร.อ่ำรุ่ง จันทวานิช

ดร.สมเกียรติ ชอบผล

ดร.รุ่งเรือง สุชาภิรมย์

นางสาววัฒนา อาทิตย์เที่ยง

เลขาธิการสภาการศึกษา

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

ตรวจพิจารณารายงาน

ดร.รุ่งเรือง สุชาภิรมย์

ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

สกศ.

ผู้แปลสรุป

รศ.ดร. สุรศักดิ์ หลาบมาลา

ข้าราชการบำนาญ

ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้เรียบเรียงและจัดทำบทคัดย่อ

นางสิริวรรณ สวัสดิวัฒน์ ณ ออยุธยา

หัวหน้าศูนย์การศึกษาเปรียบเทียบ

นายจิรวิทย์ ไทภูวไพบูลย์

นักวิชาการศึกษา 4

หน่วยงานรับผิดชอบ

ศูนย์การศึกษาเปรียบเทียบ

สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สรุปบทความ เอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา
(UNESCO: International Institute for Educational Planning-IIEP)

สืบค้นเอกสารจาก IIEP ฉบับสมบูรณ์ ได้ที่

http://unesdoc.unesco.org/ulis/iiep__search.html